

ürün

SOSYALİST DERGİ

MAYIS
1977

35

YIL:3 CİLT:6

TKP KONGRESİ'NİN
YANKILARI

1 MAYIS

İÇİNDEKİLER

HABER — YORUM — İNCELEME

TKP Konferansı'nın Yankıları	13
Bariş Hareketi, Sosyalizm ve Demokrasi Savaşımının Ayrılmaz Bir Parçasıdır	
İlhan ERKOÇ	25
Leonid Brejnev'in Sovyet Sendikalar Kongresinde Yaptığı Konuşma	
APN	35
Zaire Olayları ve Mobutu Rejimi	40
Proletarya Partisi'nin Öteki Siyasal Partiler Karşısındaki Tutumu	
F. ENGELS	46

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİNİN

60. YILI

PROVA

Birinci Rus Devrimi'nin 70. Yıldönümünün Anısına Valery BOVYKIN	47
--	----

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ

ÜZERİNE BİLGİLER

Sınıf Partisi, Halk Partisi Nikolay PETROVİÇEV	56
Kıbrıs Halkı Boyun Eğmeyi Reddediyor Ezekias PAPAYOANU	67

ÇEVİRİLER

SSCB'de Etnik Süreçler Yulian BROMLEI	73
Büyük Ekim Devrimi ve Toplumsal İlerleme Isaak MINTS	81

AYIN HABER ÖZETLERİ

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı «TASS»	94
--	----

Sahibi : URAL ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN • Yönetim Yeri :
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi :
P.K. 41 Sirkeci / İSTANBUL • Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmusahip
Sokak, Tan Apt. No: 2, Cağaloğlu / İSTANBUL • Ankara Dağıtım : ANKARA
DAĞITIM, Bayındır Sokak, 38/3 Kızılay / ANKARA • İzmir Dağıtım : EGE
DAĞITIM • Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır. • Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI • Baskı: UFUK MATBAASI

- 1 — **DÜNYA'DA İLK ANTI - FAŞİST AYAKLANMA**
İ. MİCHAİLOV (6 Lira - toplatıldı)
- 2 — **TOPLUMDA KADININ ROLÜ ÜZERİNE**
V. İ. LENİN (5 Lira - toplatıldı)
- 3 — **MAĞLUP EDİLEMİYEN VİETNAM VE KAMBOÇYA**
A. BOUDANOV — G. SOTCHEVKO (6 Lira)
- 4 — **UZAKTAN MEKTUPLAR**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 5 — **ÇEKOSLOVAKYA AĞUSTOS - 1968** (7 Lira)
- 6 — **REDDETTİĞİMİZ MİRAS**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 7 — **SOSYALİST TEORİNİN SORUNLARI**
RİCHARD KOSOLAPOV (12 Lira)
- 8 — **SEÇİLMİŞ ŞİİRLER**
N. Y. VAPTSAROV (7,5 Lira - toplatıldı)
- 9 — **TROÇKİSTLER GENÇLİĞİ NEREYE GÖTÜRÜYOR**
MİKHAİL BASMANOV (8 Lira)
- 10 — **DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONUNUN 30 YILI**
(12 Lira)
- 11 — **SBKP PARTİ YAŞAMI**
L. BREJNEV — Z. KULYUCHEVA (5 Lira - toplatıldı)
- 12 — **MAOİZM VE GENÇLİK HAREKETİ**
A. YELNİKOV — V. TURUSOV (9 Lira)
- 13 — **BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ XI. KONGRE RAPORU**
TODOR JİVKOV (10 Lira)
- 14 — **MPLA HALKTIR** — Program - Tüzük — (6 Lira)
- 15 — **TARIM ÜRETİCİ KOOPERATİFLERİ
VE ULUSLARARASI KOOPERATİF HAREKETİ**
STOYAN SYULEMEZOV — (11 Lira)
- 16 — **KOMÜNİST ve İŞÇİ PARTİLERİ'NİN 4 TOPLANTISI**
1957 - 1960 - 1969 - 1976 Toplantıları (30 Lira)
- 17 — **ASBP MERKEZ KOMİTESİ'NİN IX. KONGRE RAPORU**
ERİCH HONECKER (15 Lira)
- 18 — **ULUSAL POLİTİKA VE
PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ**
V. İ. LENİN (17,50 Lira)
- 19 — **GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER :**
DEVLET SEKTÖRÜ VE SENDİKALARIN ROLÜ
DSF (6 Lira)

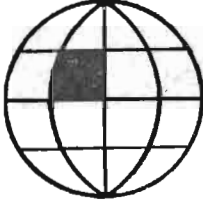
**1 Mayıs işçi sınıfının
ulusal bağımsızlık,
demokrasi, barış
toplumsal ilerleme ve
sosyalizm için
uluslararası birlik,
dayanışma ve savaş
günüdür!**

TÜSTAV

Sosyalizme
açılan ileri
demokratik bir
düzeni devrimci
yoldan kurmak için
ileri!

TÜSTAV

Yaşasın 1 Mayıs! Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi !

1 Mayıs 1886 günü Şikago'da Amerikan işçi sınıfının örgütlü ve öncü kesimi, sekiz saatlik çalışma günü için ülke çapında genel grev ilan etti. Grevin ilk iki günü olaysız geçti. Ama egemen sınıflar; kışkırtıcı ajanları, polisi, bozguncuları işe koşmaktan geri durmadılar. Şikago'da Mc Cormick - Harvester fabrikasının önünde on bin kadar işçi haklı isteklerini haykırırken, birden fabrika polisi ateş etmeye başladı. Her yer, silahsız işçilerin kanlarıyla kızıla boyandı. Bunu yüz kızartıcı bir yargılama ve dört işçi önderinin idamı izledi. Ne var ki, sekiz saatlik iş günü için savaşım yürüten bu masum insanların uğradığı vahşet, Amerika sınırlarını aştı. Kaatillere karşı duyulan kin ve öfke dalgası bütün dünyaya yayıldı. 14 - 21 Temmuz 1889'da İkinci Enternasyonal'in Paris Kongresi, bundan böyle, 1 Mayıs'ların bütün ülkelerdeki proleterlerin dayanışma günü, savaş güçlerini gözden geçirme günü olmasını kararlaştırdı.

«İşçi yoldaşlar! Tüm dünya işçilerinin yüce bayramı yaklaşıyor. 1 Mayıs'da dünya işçileri, kendilerinin aydınlığa ve bilime karşı özlemini, her türlü zulme, kıyıcılığa karşı, her türlü zorbalığa, her türlü sömürüye karşı, toplumun sosyalistçe kurulması uğrunda kardeşçe birleşmelerini dile getirirler... Kahrolsun çetiteli uluslara ve dinlere bağlı işçiler arasındaki düşmanlık! Böylesi bir düşmanlık ancak proletaryanın bilgisizliği ve dağınlığı yüzünden hâlâ varolan soyguncuların ve zorbaların işine yaramaktadır.

«Tüm işçiler kardeşlerdir. Onların sıkı birliği, tüm emekçilerin genlik ve mutluluğu için biricik güvencedir. 1 Mayıs'da tüm ülkelerin işçileri kendi güçlerini gözden geçiriyor, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik uğrunda, yorulma nedir bilmeden, yeni, direşken savaşım için birleşiyorlar.» (Lenin, **Toplu Yapılar**, Cilt 10, s. 81)

TÜRKİYE'DE 1 MAYIS'LAR

Ülkemizde 1 Mayıs'ın kutlanması, Büyük Ekim Devrimi'yle, İşçi Sınıfı Partisi'nin kurulmasıyla yakından bağlıdır. İlk kitlesel 1 Mayıs gösterisi, 1921'de emperyalist orduların işgali altındaki İstanbul'da olmuştur. Bu 1 Mayıs'ın hazırlanmasında, örgütlenmesinde, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yurda dönen ve 1919 yılında İstanbul'da Türkiye İşçi Derneği adıyla ilk devrimci sendikayı kuran işçiler, aktif bir rol oynamışlardır. Bu işçilerin çoğu Almanya'da devrim hareketine katılmış militanlardı, Ethem Nejat'ın silah arkadaşlarıydılar.

Türkiye'de yapılan bu ilk kitlesel 1 Mayıs gösterilerine binlerce İstanbul emekçisi katıldı. Ulusal bayraklar ve kızıl bayraklarla, pankartlarla, devrim türküleriyle ve «İstiklâl!» haykırışlarıyla Hürriyet-i Ebediyye Tepesine çıktılar. Orada, Türkiye işçi sınıfı örgütü adına onları Sadrettin Celâl (Antel) selamladı.

Daha üç ay önce, 28 - 29 Ocak'da cansız yere serildiği sanılan Türkiye işçi sınıfı hareketi, emperyalist işgale, yabancı ve yerli sömürüye karşı bütün canlılığıyla başkaldırıyordu. Arkasından 1921 Eylül'ünde İstanbul tramvay işçileri grev ilan ettiler. 1921 Ekim'inde Şark Demiryolu işçileri greve başladı.

1922 1 Mayıs'ı Ankara emekçileri tarafından açıkça, serbestçe kutlandı. İşçi temsilcileri, hükümetin de izniyle, Sovyet Elçiliği'nde yapılan törene katıldılar.

Aynı yıl İstanbul'da Reji (tütün) işçileri o gün grev kararı almıştı. Polis, baskı ve tutuklamalarla grevi önledi. 1 Mayıs gösterilerinin özlenen büyüklükte olması engellendi. Ancak İstanbul proletaryası, yine bayraklarıyla, devrimci belgi ve türküleriyle sokakları tutmuştu. Bu gösterilere, Türkiye işçi hareketindeki çeşitli akımların etkisi altında bulunan tüm örgütler katıldı. Bu olay, işçi sınıfı hareketinde önemli bir gelişmeydi. Dağınık işçi örgütlerinin birleşmesi olanakları belirmişti. Nitekim 1922'de, işçi sınıfı önderlerinin girişimiyle, çeşitli işçi kuruluşlarının birleşik bir konferansı toplandı. Basın, yapı, gemi işçileri ve öteki işkolalarında çalışanlar bir araya gelmişlerdi. Belirli konularda eylem birliği sorunu görüşülecek ve bir karar alınacaktı. Ancak Şakir Rasim'in yönettiği sözde «sosyalist» örgütün ters tutumu yüzünden konferans başarı kazanamadı.

1923 yılı 1 Mayıs'ı yine Ankara'da geniş çapta kutlandı. İma-lât-ı Harbiye (Makine - Kimya), demiryolu işçileri, dizgiciler, fırıncılar bu gösterilere katıldılar.

1924 yılının 1 Mayıs gösterileri de Ankara'da epeyce parlak geçti. İşçiler Cebeci'de toplandılar. Bayraklarıyla, devrim şarkıla-ryla Vilayet Konağı'na kadar yürüdüler. Oradan Büyük Millet Meclisi önüne geldiler. Burada bir miting yapıldı ve işçi temsil-cileri konuştu. Meclisten işçiler yararına bir İş Yasası çıkarılma-sı istendi. Bu toplantıda sayınlara söylenen şu cümle hâlâ kalı-cılığını koruyor: «Eğer bu kanunu çıkarmazsanız, emin olunuz ki, memleketimize gelecek olan insafsız sermayedarlara, kendi el-lerinize bizi esir edeceksiniz.»

Aynı yıl İstanbul'da ise, Cumhuriyet hükümeti, 1 Mayıs gös-terilerine karşı çok sert önlemler aldı. Yine de binlerce izinsiz bild-iri dağıtıldı. Bu bildirilerde sekiz saatlik işgünü isteniyor, işçi-ler örgütlenmeye çağırılıyordu. İzinsiz 1 Mayıs gösterisi yaptıkları ve bildiri dağıttıkları gerekçesiyle çok sayıda işçi, «vatana ihanet suçu»ndan tutuklanarak mahkemeye verildi. Aynı yıl devrimci iş-çilerin çıkardığı yasal **Çelik Kol** gazetesinin 1 Mayıs sayısı toplatıldı. **Aydınlık** dergisinin yönetim yeri basıldı. Ne ki, tüm bu bas-kılara karşın, 1924 1 Mayıs'ı yine de tam anlamıyla bir savaş ve dayanışma günü olarak kutlandı.

1 Mayıs gösterilerinin her yıl genişlemesi, daha savaşkan ve militan bir ruhla kutlanması, burjuva çevreleri korkuya saldı ve çıkarılan bir kanunla, 1 Mayıs, «Bahar Bayramı» ilan edildi.

Bundan sonra da, artık her yıl, işçi sınıfı önderleri, bilinçli iş-çiler 1 Mayıs'dan birkaç gün önce tutuklanıp nezarethanelere, po-lis müdürlüklerinin bodrumlarına atıldılar, 1 Mayıs geçinceye ka-dar buralarda aç, susuz tutuldular. Kısacası, 1 Mayıs, burjuva ik-tidarlarının uykularını kaçırmaya devam ediyordu. Ama burju-vazi bununla yetinmiyordu. Tutuklamaların yanısıra, polis ve jan-darma birlikleri, askeri birlikler alarına geçiriliyor, büyük kentle-rin stratejik yerleri kordon altına alınıyordu. Polis ve jandarma birlikleri, sokaklarda, özellikle fabrika ve işletmelere yakın cadde ve sokaklarda kol geziyordu.

Ne var ki, tüm bu baskıcı önlemler 1 Mayıs'ın savaşkan özü-nü ortadan kaldırmaya, kitleleri sindirmeye yetmiyordu. İşçi sı-nfı örgütü'nün 1 Mayıs bildirileri elden ele dolaşıyordu. Emekçi halkın ekonomik ve siyasal isteklerini dile getiren bu bildirileri, egemen sınıfların kolluk kuvvetleri, işçi mahallelerinde gizli ma-yınlar tarar gibi arıyordu. Bunları yazmak, dağıtmak, okumak, işkencelere, upuzun hapis cezalarına yol açan ağır bir «suç»tu.

TARİHSEL DÖNÜM NOKTASI : 1 MAYIS 1976

Dünya proletaryasının büyük önderi Lenin, 1 Mayıs'ı kutlama biçimlerini yerel örgütlerinin kendilerinin saptamalarını önerir :

«Parti'nin tüm örgütleri, 1 Mayıs'ı, proletaryanın kurtuluş savaşımında uluslararası bu bayram gününü, kendilerine en uygun koşullarda, en uygun zaman ve biçimlerde kutlamalıdır.»
(Toplu Yapılar, Cilt 7, s. 248)

1924'ü izleyen yıllarda, Türkiye işçi sınıfı, 1 Mayıs'ı en ağır baskı koşullarında da olsa, yine de çeşitli biçimlerde kutlamaktan, gücünü gözden geçirmekten geri durmadı. Gerçek işçi sınıfı önderleri, sadece burjuvazinin yıldırısına karşı değil, aynı zamanda harekete bulaşan revizyonist, likidatör akımların engellemelerine karşı da savaştılar ve 1 Mayıs'ın enternasyonalist geleneğini, sönmeyen bir meşale gibi, günümüze kadar getirdiler. Gerek dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfının evrensel çapta elde ettiği başarılar, gerekse işçi sınıfımızın nicel ve nitel bakımdan büyümesi, güçlenmesi, işçi sınıfının öncü, savaşkan kolunun son yıllarda yaptığı büyük atılım, geçen yılın 1 Mayıs'ının tam bir dönüm noktası olmasını getirdi. 1 Mayıs 1976'da Türkiye işçi sınıfının kalbi, Taksim Alanı'nda atıyordu. 1 Mayıs 1976'da Türkiye tarihinin en geniş, örgütlü kitle gösterisine tanık olduk. Türkiye işçi sınıfı, toplumun en bilinçli, en örgütlü, en savaşkan gücü olduğunu bir kez daha dosta düşmana gösterdi.

Lenin diyor ki :

«1 Mayıs gösterilerinin, sadece katılanların sayısı bakımından değil, katılanların örgütlülüğü, bilinçliliği, halkın siyasal özgürlüğü uğrunda kesin savaşıma başlamaya hazırlıklılığı bakımından büyük olması için özen göstermeliyiz.» (Toplu Yapılar, Cilt 4, s. 363)

SIKILI TEK BİR YUMRUK, TEK BİR YÜREK GİBİ

1977 yılının 1 Mayıs'ını daha da geniş bir biçimde, tam bir örgütlülük ve disiplin içinde, en küçük bir kıskırtmaya meydan vermeden kutlayalım. İşçi sınıfımızla sıkılı tek bir yumruk, tek bir yürek gibi kenetlenerek demokrasi cephesinin gücünün gücünü gösterelim, vargücümüzle haykıralım :

FAŞIZME GEÇİT YOK!

YAŞASIN 1 MAYIS!

YAŞASIN PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ!

5 Haziran Seçimleri ve önde duran görevler

5 Haziran seçimlerine sınıf savaşımının alabildiğine sertleştiği bir ortamda giriyoruz. Kutuplaşmalar, ayrışmalar gittikçe artıyor. Bir yanda emperyalizm ve onun yarattığı faşizm ve gericilik, öbür yanda tüm ulusal - demokratik güçler var. Savaş, bu iki kesim arasında kıyasıya gidiyor.

İki yıldır tüm ulusal - demokratik güçlerin önünde duran baş sorun; hükümeti ele geçiren, devlet aygıtı içinde alabildiğince yayılan, en sınırlı özgürlükleri bile pervasızca ayaklar altına alan, en kaba komünizm düşmanlığını program ve eylemlerine temel yapan bu dört başlı yaratığı, gerici - faşist karması MC'yi işbaşından uzaklaştırmaktı. 5 Haziran'da bütün yakıcılığıyla önde duran baş sorun budur.

«Baylar, düşününüz ki, bahçemden iki küme süprüntüyü temizlemem gerekiyor. Tek bir el arabam var. Ve bir el arabasıyla birden fazla küme taşınamaz. Ne yapmam gerekir?»

Bugünkü Türkiye koşullarında, bu sorunun cevabı apaçık ortadadır. Önce halkın ekmeğine göz diken, güzelden, ileriden yana ne varsa hepsinin düşmanı, yurdun üzerine bir karabasan gibi çöken bu köhne zihniyeti, onların faşist, işbirlikçi, şeriatçı bütün temsilcilerini el arabasına doldurmak ve bu süprüntüyü bir daha geri gelmemek üzere tarihin çöp tenekesine yollamak.

Yüreği her gün işçi sınıfının, emekçilerin yüreğiyle atan, halkın nabzını elinde tutan, sağduyudan biraz nasibi olan herkes bu gerçeği görüyor, etinde, kemiğinde yaşıyor.

Bu seçim bunun için canalıcı bir önem taşıyor.

Burjuva basını, burjuva politikacıları, 5 Haziran seçimlerini iki parti, CHP ile AP, hatta iki parti başkanı, Demirel ile Ecevit arasında geçen bir düelloymuş gibi göstermeye çalışıyorlar. Ne var ki asıl savaş MC ile, tüm emperyalizm ve gericilik yuvalarıyla; barış, demokrasi, bağımsızlık ve toplumsal kurtuluştan yana güçler arasında kıyasıya sürüyor. Ve bu savaşın başını, ana hedefi sosyalizmi kurmak olan işçi sınıfı çekiyor. Çünkü işçi sınıfımız, henüz sendikal birliğini sağlayamamasına, sol güçlerin dağınıklığına rağmen, 1 Mayıs'larla, şanlı DGM direnişiyle, toplumun en direşken, en örgütlü gücü olduğunu kanıtlamıştır.

Bu seçimler can güvenliğinin zerresinin bulunmadığı, demokratik kuruluşların gün aşırı basıldığı, tutuklamaların, işkencelerin, baskı ve terörün alabildiğine sürdüğü bir ortamda yapılıyor. Ceza Kanunu'nun 141 - 142. maddeleri, Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu, işçi sınıfı partisinin seçimlere resmen katılmasını yasaklıyor. 1974'de Portekiz ve Yunanistan'dan, geçenlerde de İspanya'dan sonra, Avrupa'da Komünist Partisi'nin yasaklandığı tek ülke olarak Türkiye kalmıştır. Seçimler, en temel özgürlüklerin ayaklar altına alındığı böylesi bir ortamda sürüyor.

Bu seçimlerde «müşterek oy pusulası»na girme hakkını elde eden sekiz siyasal kuruluş var. Bir yanda MC'yi oluşturan dört parti; AP, MHP, MSP ve CGP. Hızla eriyen DP, anti - komünizm şampiyonluğunu elden bırakmıyor. 1973 seçimlerinde halkı sandık başından uzak tutmak için ellerinden geleni ardlarına koymayan, boykot çılgınlıkları atan sermayenin sol kolu Maocu bozkurtlar, şimdi TBP içinde cirit atıyorlar. Öteden beri benzer bir işlevi sürdüren bu tabela kuruluş içinde şimdilik yerlerini bulmuşa benziyorlar. Ayrıca CHP'nin, öteki demokratik kuruluşların toplantı ve yürüyüşlerini baltalamak için akla gelen, gelmeyen her yola başvuruyorlar. Debelenip duruyorlar. Ama debelendikçe de batağa gömülüyorlar. Kısacası, emperyalizm ve gericiliğin yurdumuz üzerindeki boyunduruğunun sürmesi için, sermayenin açık - gizli her soydan ve boydan temsilcileri, kendi paylarına düşen uğursuz görevleri tastamam yerine getirmek için her yolu deniyorlar.

Öbür yanda ise, «müşterek oy pusulası»na giren ulusal burjuvazinin liberal, sola açılan kanadı CHP ve TİP var.

Unutmamak gerek ki, işçi sınıfımız, onun öncü politik örgütü, bundan önce olduğu gibi bu seçimlere de elindeki tüm olanakları sonuna kadar kullanarak katılıyor. Ayrıca türlü hukuki gerekçelerle, seçimlere katılma hakkından yoksun kılınan partiler var.

Seçimlere bir ay gibi kısa bir zaman kalmıştır. Bu kısa süre içinde tüm demokratik güçler arasında diyalogları, eylem birliğini daha da güçlendirmek ertelenmez bir ödevdir. Ayrıca, TİP'e büyük bir sorumluluk düşüyor. Bu kuruluşun seçim olanaklarını değerlendirmesine, bu olanakları demokratik güçleri ayırma, bölme yönünde değil de, birleştirici bir biçimde kullanmasına kimsenin bir diyeceği olamaz. Ama görünen odur ki, TİP ayrı bir listeyle seçmenlerin karşısına çıkacak ve oy isteyecektir. Oysa, TİP'in sayılabilecek şansının, yok denecek kadar az olduğunu, ayakları biraz yere değiyorsa, kendilerinin de bilmeleri gerekir. Bu durumda TİP'in şurada burada alacağı bölük - pörçük oyların toplamı, Türkiye'de sosyalizmin nicel gücünü hiçbir şekilde göster-

meyeceği gibi, bugün TİP'in seçimlere girmesine alkış tutan sermaye sözcülerinin kaleminde, seçimlerden sonra sosyalizmi küçük düşürmek için propaganda konusu olacaktır. Sorumluluktan bir parça nasibi olan herhangi bir demokratik kuruluşun, hele kendine sosyalist de diyorsa, işte bunu yapmaya hakkı yoktur. Öte yandan TİP'in alacağı ufak - tefek oyların toplamı, eninde sonunda MC partilerinin ekmeğine yağ sürecektir.

Seçim ortamını alabildiğince değerlendirirken, tek bir oyu bile heder etmemenin de sorumluluğunu duymak zorundayız. Demokratik kuruluşlar, kitle örgütleri bu yolda, sorumluluklarının bilincinde olduklarını göstermişlerdir. TİP'in de bu sorumluluğu duyması için vakit henüz geç değildir.

Seçimlerin güvenliği için vargüçle çalışmak, kışkırtıcı ajanları, meydanlardan, toplantı ve gösterilerden uzak tutmak, etkisiz hale getirmek, sandıklara sahip çıkmak, demokrasiden yana her kuruluş ve kişinin ertelenmez ödevidir.

Bu 1 Mayıs'ın, daha görkemli olması için elden geleni yapalım. İşçi sınıfının toplumda başı çeken en örgütlü, en bilinçli savaşkan güç olduğunu bir kez daha herkese gösterelim.

5 Haziran'da faşizm ve gericilik güçlerini işbaşından uzaklaştırmak için, her demokratik kuruluş, her yurttaş, üzerine düşen ödevi, küçük - büyük demeden eksiksiz yerine getirmelidir. Devrimci sorumluluk ve uyanıklık hiçbir zaman elden bırakılmamalıdır. Zafer, hiç kuşkusuz, demokrasi ve ilerlemeden yana güçlerin olacaktır.

ürün

TÜSTAV

Σελίδα 8 — Σάββατο, 26 Φλεβάρη 1977

— ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ σ. Ι. ΜΠΙΛΕΝ

Τό ΚΚΤ άγωνίζεται υπέρ τής συνένωσης των δημοκρατικών δυνάμεων τής Τουρκίας

ΣΥΝΗΛΘΕ ΣΤΟ ΙΚΟΝΙΟ Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΤ

ΖΥΡΙΧΗ, Φλεβάρης. (Έκτακτη ανταπόκριση). — Ο Γενικός Γραμματέας τής ΚΕ του Κομμουνιστικού Κόμματος Τουρκίας, σ. Ι. Μπίλεν, έδωσε σέ συνεργάτη τής έφημερίδας μας, πίν ακόλουθη συνέντευξη:

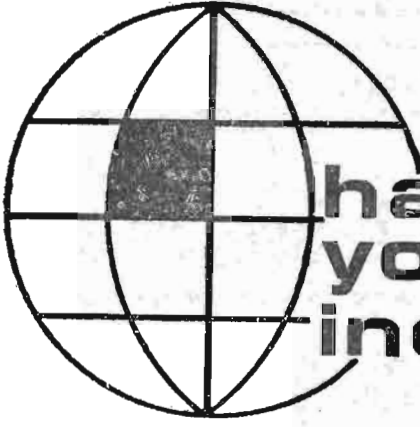

Ο σ. Ι. Μπίλεν.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιά είναι ή κατάσταση στην Τουρκία και ποιά πολιτικά εξέλιξη διαγράφεται εκεί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η βαθιά κρίση στην οποία βρίσκεται ή χώρα, δέχεται και δαθαίνει. Η κρίση αυτή εκδηλώνεται ιδιαίτερα καθάρα στον πολιτικό οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Οι αντιδραστικοί κύκλοι και ή σχηματισμένη από αυτούς αντίδρατική κυβέρνηση στυγερών, στην οποία μετέχουν και φασίστες, προσπαθούν, με τó δυναμισμό τής τρομοκρατίας και μεθόδων, που φοβούνται όλο και περισσότερο τόν κίνδυνο του φασισμού στη χώρα μας, να θυοθή από τήν κρίση. Η τρομοκρατία αυτή καταπορεύεται προς τήν όλη, κατά τής έργατικής τάξης, κατά τών πατριωτικών και προοδευτικών δυνάμεων. Έπέναντι

haber yorum inceleme

TKP KONFERANSI'NIN YANKILARI

Türkiye Komünist Partisi'nin bir Konferans topladığı haberi, geçtiğimiz günlerde dünya ve Türkiye basınında geniş yankılar uyandırdı. Türkiye kamuoyunu da yakından ilgilendirdiği için, bu konuyla ilgili olarak, dünya ve ülkemiz basınında çıkan yazı ve haberlerin bir kısmını okurlarımıza sunuyoruz.

TKP M.K. GENEL SEKRETERİ İ. BİLEN'İN «RİZOSPASTİS» GAZETESİNDE YAYINLANAN DEMECİ

Yunanistan Komünist Partisi (KKE) Merkez Komitesi organı **Rizospastis** gazetesinin 26 Şubat 1977 tarihli sayısında, Türkiye Komünist Partisi (TKP) Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen'in bir demeci yayınlanmıştır. **Rizospastis** gazetesinin İ. Bilen'in resmiyle birlikte birinci sayfada iki sütun üzerine verdiği Zürih kaynaklı haberin çevirisini, aynen aktarıyoruz :

SORU : Türkiye'de son durum nedir, siyasal gelişmeler nasıldır?

CEVAP : Yurtta çok yönlü bir bunalım derinleşiyor ve sertleşiyor. Bu bunalım, iktisadî, toplumsal ve siyasal alanda kendini gösteriyor.

Gerici egemen çevreler ve onların çatıştırdığı gerici - faşist karması koalisyon hükümeti, bu bunalımın içinden sert bir yıldırı

rı ve faşizme tırmanma yöntemleriyle çıkma çabasıdır. Yıldırı en başta işçi sınıfına, ilerici, yurtsever güçlere yöneliktir. Buna karşı, işçi sınıfının öncülüğünde bütün ulusal, demokratik güçler emperyalizme, NATO'ya, yerli işbirlikçilerine, büyük sermayeye ve toprak ağalarına karşı sınıfsal, ulusal bir kurtuluş savaşı yürütüyorlar.

SORU : Bu aşamada partinizin durumu, konumu ve tutumu nedir?

CEVAP : Partimiz, Türkiye Komünist Partisi, gerek ideolojik ve gerekse örgütsel bakımlardan, bu sınıfsal ve ulusal savaşımın başını çekiyor. Partimizin stratejisi ve taktiği, yurdu emperyalizmin, işbirlikçilerinin egemenliğinden kurtarmaya, ileri demokratik bir düzen yaratmaya yöneliktir. Bu amaçla, Parti'nin önünde duran görev, bütün demokratik, ilerici, yurtsever güçleri bir araya getirmek, ulusal demokratik cephede birleştirmektir.

Bunlar, partimizin son Konferans'ında bütün yönleriyle işlendi. Konferans bu amaca ulaşmak için kesin kararlar aldı.

SORU : Anlaşıldığına göre, partinizin yeni bir Konferans'ı yapılmıştır. Bu Konferans'ın yapıldığı yer ve ayrıntıları üzerine bize bilgi verebilir misiniz?

CEVAP : Partimizin Konferansı Anadolu'nun göbeğinde, Konya ilinde yapıldı. Bütün parti örgütleri, tüzük gereğince Konferans'a katıldı. Konferansımız büyük bir başarıyla sonuçlandı. Partimizin Leninci birliği daha da pekişti. Delegeler, Parti Merkez Komitesi'nin raporunu, platformunu ve bütün belgelerini tartıştılar ve alkışlarla onayladılar. Parti'nin yeni Program ve Tüzüğü'nü, Merkez Komitesi'nin politikasını ve çalışmalarını oybirliğiyle onayladılar. Konferans, Merkez Komitesi'ni, Politik Büro'sunu ve Genel Sekreteri yine oybirliğiyle onayladı.

Konferans'ın özelliklerinden biri de, partimizin proletarya enternasyonalizmine bağlılığını bir daha ve açıkça belirtmesidir.

Konferans, dünya komünist ve işçi hareketinin birliğinin Marksist - Leninist ilkeler temelinde güçlendirilmesi için partimizin elinden gelen çabayı harcamasını görev olarak belirledi.

SORU : Cevaplarımıza çok teşekkür ederiz, savaşınızda size yeni yeni başarılar dileriz.

CEVAP : Biz de Yunanistan Komünist Partisi'ne çetin savaşında başarılar dileriz.

PRAVDA : «TÜRKİYE KOMÜNİSTLERİNİN FORUMU»

ФОРУМ ТУРЕЦКИХ КОММУНИСТОВ

АФИНЫ, 3. (ТАСС). «КПТ борется за объединение демократических сил Турции» — под таким заголовком газета «Ризоспастис» опубликовала интервью Генерального секретаря ЦК Компартии Турции И. Билена, которое он дал корреспонденту этой газеты.

И. Билен, обсуждался на недавно состоявшейся конференции КПТ, которая приняла важные решения, направленные на достижение этой цели.

Делегаты конференции, представлявшие все партийные организации, обсудили и одобрили также отчет Центрального Ко-

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi organı **Pravda** gazetesinin 4.Mart 1977 tarihli sayısında Atina kaynaklı ve «Türkiye Komünistlerinin Forumu» başlıklı bir yazı çıkmıştır. **Pravda**, TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen'in **Rizospastis** gazetesine verdiği demeci yayınlamıştır.

★

UNSERE ZEİT : «DEMİREL'E KARŞI MUHALEFET BİRLEŞİYOR»

Federal Almanya'da yayınlanan **Unsere Zeit** gazetesinin 22 Mart 1977 tarihli sayısında, «Demirel'e Karşı Muhalefet Birleşiyor» başlıklı ve «Türkiye Komünist Partisi'nin Konferansı - Parti Üzerinde Yasağın Kalkması ve Terörün Sona Ermesi İstendi» altbaşlıklı yazı yarım sayfa tutmaktadır. Yazıda Türkiye'deki iktisadi ve siyasal durum üzerinde durulmakta, Türkiye Komünist Partisi'nin Konferansı'na geniş yer verilmektedir.

Yazıda özetle şöyle denilmektedir: «TKP Merkez Komitesi yayınladığı açıklamada bu Konferans'ın tarihsel bir aşama ve bir dönüm noktası olduğunu belirtmiştir. Konferans, tüm demokratik güçlerin anti - emperyalist, demokratik bir hükümetin kurulması, büyük burjuvazinin egemenliğine son verilmesi, NATO'dan çıkılması için eylem birliğinin zorunlu olduğunu vurgulamıştır.

NEUES DEUTSCHLAND : «TKP'NİN İLLEGALİTE'DE ULUSAL KONFERANSI»

NEUES DEUTSCHLAND

Nationalkonferenz der KP der Türkei in der Illegalität

Paris (ADN). Die KP der Türkei hat in der Illegalität in Konya in der Türkei eine Nationalkonferenz abgehalten. Wie die Pariser „Humanité“ dazu berichtet, wird in einem Kommuniqué der Tagung die Notwendigkeit, unterstrichen, „für

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi organı Neues Deutschland gazetesi, ADN Paris kaynaklı haberinde «Türkiye Komünist Partisi'nin Konya'da illegal koşullar altında bir Konferans topladığını» yazmaktadır.

HORIZONT: «TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİNİN ULUSAL KONFERANSI»

horizont

Nationalkonferenz der KP der Türkei

Im türkischen Konya hielt die KP der Türkei unter den Bedingungen der Illegalität eine Nationalkonferenz ab. Dabei verabschiedete sie ein neues Parteiprogramm und beschloß Änderungen des Parteistatus.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin organı Horizont'da da TKP Konferansı ile ilgili bir haber çıkmıştır.

**DIE WAHRHEIT: «TKP; GELİŞMEMİZDE BİR
DÖNÜM NOKTASI»**

Die Wahrheit

KP der Türkei: Wendepunkt in unserer Entwicklung

Nationalkonferenz tagte in tiefster Illegalität

A n k a / A t h e n. Die aber als Leninscher Kampftrupp be-
Kommun. he Partei der Türkei währ. Die Beschlüsse des Politbüros
hat, wie bereits kurz berichtet, unter vom 24. Mai 1973 hätten starke
Bedingungen tiefer Illegalität in der Impulse gegeben. Das Wichtigste in
Provinz Konya (Anatolien) eine der folgenden Etappe sei die Vorberei-
tionalkonferenz abgehalten. Sie for- tung des Programms und d. Statuts

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin organı **Die Wahrheit** gazetesinin «TKP: Gelişmemizde bir Dönüm Noktası» başlığı ve «Ulusal Konferans En Derin Gizlilik Koşullarında Yapıldı» alt başlıklı, Ankara ve Atina mahreçli haberinde, Konya'da bir Konferans yapıldığı bildirilmekte ve Merkez Komitesi'nin yaptığı bir açıklamada bu Ulusal Konferans'ın, Türkiye Komünist Partisi'nin gelişmesinde tarihsel bir aşama ve dönüm noktası olarak nitelendiği belirtilmektedir. Aynı yazıda, Türkiye Komünist Partisi'nin gelişmesi de kısaca anlatılmaktadır.

Die Wahrheit gazetesinde, yine aynı konuda, Paris'te yayınlanan **Humanité** gazetesine dayanılarak, Paris mahreçli bir başka haber daha çıkmıştır.

★

**HUMANİTE: «TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN
ULUSAL KONFERANSI»**

Fransız Komünist Partisi'nin günlük organı **Humanité** gazetesinde, TKP'nin Konferansı ile ilgili olarak yayınlanan haberde şöyle denmektedir: «Konferans'tan sonra yayınlanan bildiride, 'işçi sınıfının eylem birliğini ve tüm demokratik ve anti - emperyalist güçlerle bağlaşıklığını sağlamak için davranma zorunluluğu' belirtilmektedir. Bildiride, özellikle şu noktalar üzerinde ısrarla durulmaktadır: 'iktidardaki faşist koalisyonu düşürmek, demokratik bir hükümet oluşturmak, NATO'nun ve emperyalizmin ül-

l'Humanité

ORGANE CENTRAL DU PARTI COMMUNISTE FRANÇAIS

Conférence nationale du Parti communiste de Turquie

Le Parti communiste de Turquie vient de tenir clandestinement à Konya, en Turquie, une conférence nationale.

• Dans le communiqué final, le PCT souligne « la nécessité d'agir, pour l'unité d'action de la classe ouvrière et pour son alliance avec toutes les forces démocratiques et anti-impérialistes. »

Il insiste particulièrement sur les points suivants : « Faire échec à la coalition fasciste au pouvoir, former un gouvernement démocratique, maintenir l'indépendance nationale contre la mainmise de l'OTAN et de l'impérialisme sur le pays, démanteler des bases militaires et nucléaires et satisfaire les droits nationaux du peuple kurde. »

keye el koymasına karşı ulusal bağımsızlığı korumak, askeri ve nükleer üsleri ülkeden söküp atmak, Kürt halkının ulusal haklarını karşılamak.»

DRAPEAU ROUGE: «TÜRK KOMÜNİSTLERİNİN KONFERANSI»

Conférence des communistes turcs

le drapeau rouge / mercredi 16 mars 1977

Le Parti communiste de Turquie a tenu dans la clandestinité, dans le centre de l'Anatolie, dans la province de Konya, une conférence nationale importante, consacrée essentiellement à la stratégie et à la tactique du parti dans les conditions difficiles qu'impose la terreur fasciste que la bourgeoisie pratique contre les communistes, la classe ouvrière et toutes les forces progressistes.

La conférence a mis l'accent sur la nécessité de remporter des succès dans la lutte de libération nationale et sociale de la classe

ouvrière et du peuple, d'établir sous l'hégémonie de la classe ouvrière l'unité d'action entre toutes les forces démocratiques et anti-impérialistes pour le renversement du gouvernement, l'établissement d'un gouvernement démocratique, pour mettre fin à la domination de la grande bourgeoisie, de l'impérialisme, pour sortir de l'OTAN, des blocs impérialistes, pour la suppression des bases atomiques et des bases d'agression sur le territoire turc, pour que le peuple kurde puisse jouir de ses droits nationaux.

Belçika Komünist Partisi'nin organı Drapeau Rouge gazetesinin 16 Mart 1977 tarihli sayısında çıkan haberde de, Konferans'ta, burjuvazinin komünistlere, işçi sınıfına ve bütün ilerici güç-

lere karşı uyguladığı faşist terörün getirdiği güç koşullarda Parti'nin strateji ve taktiği üzerinde özellikle durulduğu belirtiliyor, işçi sınıfının hegemonyasında bütün demokratik ve anti - emperyalist güçlerin eylem birliğinin sağlanması, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında başarılarla ulaşılması gerektiğinin Konferans'ta vurgulandığı söyleniyor.

★

FRANCE NOUVELLE: «EKİM SONRASI»

France Nouvelle

HEBDOMADAIRE CENTRAL DU PARTI COMMUNISTE FRANÇAIS

«Après les semailles»

Roger Terron

« Nous sommes un champ après les semailles ».
Ce vers de Nazım Hikmet
inspire les communistes turcs qui viennent, dans les conditions
de la répression et de l'illégalité, de tenir une conférence
nationale sur le sol même de leur pays.

La remontée du Parti communiste de Turquie

Le succès remporté contre les cours de
sécurité montre que des forces démocrati-
ques puissantes existent, qu'elles peuvent
imposer une autre orientation, conforme
aux intérêts du peuple et du pays. C'est
une des leçons que le Parti communiste de
Turquie a tirées et qui confortent sa stra-
tégie : unir tous les patriotes, tous les dé-
mocrates sur une plate-forme commune.

Fransız Komünist Partisi'nin merkez organı **France Nouvelle** dergisinin 22 Mart tarihli sayısında 2 sayfa Türkiye'ye ayrılmıştı. Türkiye'deki yaşam koşullarını ve sıkıyönetim mahkemelerini gösteren iki resmin de yer aldığı bu yazı şu altbaşlıkla başlıyor: «Biz ekim sonrası bir tarlayız.' Nazım Hikmet'in bu dizeleri, baskı ve gizlilik koşullarında kendi ülkelerinde bir Konferans yapmış bulunan Türkiye'li komünistleri esinlendiriyor.» Yazıda, daha sonra Türkiye'deki faşist baskılar dile getiriliyor ve bu baskıların Batı basınında sessizlikle geçiştirildiği belirtiliyor. Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin yükseldiği, «büyük ulusal ozan, Türkiye Komünist Partisi yöneticisi Nazım Hikmet'in anısına düzenlenen geceye onbinlerce yurttaşın katıldığı», «DİSK'in çağrısı üzerine işçilerin yaptığı 'Genel Yas' eylemiyle ve parlamentodaki tek legal muhalefet olan CHP'nin bu olağanüstü hareketi meclise yansıtmasıyla DGM yasasının çıkmasının engellendiği» hatırlatılıyor.

Yazı, «Türkiye Komünist Partisi'nin yükselişi» altbaşlığı ile devam ediyor. Bu kısımda şöyle deniyor: «Güvenlik mahkemelerine karşı elde edilen başarı, ülkede demokrasiden yana kuvvetli güçlerin olduğunu ve bu güçlerin halkın ve ülkenin çıkarına bam-

başka bir yönelim dayatabileceklerini gösteriyor. Türkiye Komünist Partisi'nin çıkarttığı ve stratejisini güçlendirdiği derslerden biri de budur: bütün yurtseverleri, bütün demokratları ortak bir platformda toplamak.

«Türkiye Komünist Partisi'nin geçtiğimiz Şubat ayında Konya'da, Türkiye topraklarında gizlice topladığı konferans da Komünistlerin ne kadar canlı olduklarını, halkın içersinde nasıl kök saldıklarını gösteriyor. Konferans sonunda yayınlanan bildiriye, 'TKP'nin, yolunun üstündeki sayısız engelleri aştığı, Merkez Komitesi'nin 24 Mayıs 1973'de aldığı kararların (yeni bir Parti programı üzerine tartışmalar bu toplantıda başlatılmıştır) partinin eylemine yeni bir atılım getirdiği' belirtiliyor. Bütün örgütler tarafından hazırlanan ulusal Konferans, Parti programını onaylamış, böylece komünistlerin ve demokratların eline güçlü bir silah vermiştir.

«Bu programda önemli bir aşama saptanmaktadır: ekonomik, toplumsal ve siyasal alanda ileri bir demokrasinin kurulması. Yine bu program, ulusallaştırmaları, kamu sektörünün demokratik bir şekilde yönetilmesi ve toprak reformunu esas alarak tekellerin ve büyük toprak sahiplerinin hegemonyasını kırmayı öneriyor. Bu belirleyici tedbirler, ekonominin yeniden yönlendirilmesi ve nüfusun büyük çoğunluğunun gereksinmelerinin karşılanması için kaçınılmazdırlar. Bu tedbirler, bütün özgürlüklerin gerçekten genişletilmesinin ve tüm yurttaşların ulus yaşamında söz sahibi olmalarının koşullarını yaratmaktadır.

«Yurtsever, anti - emperyalist, demokratik cephenin sağlamlaştırılması değişmeyi sağlayacaktır. Bu, işçi sınıfının yanısıra köylülüğü, orta katmanları ve ulusal burjuvaziyi de kapsayan bir cephedir. TKP, yaptığı tahlilde, ulusal burjuvazinin, ülkeye hakim olan gerici ve yarı feodal güçlerin objektif olarak karşısında yer almasından kalkınarak, burjuvazinin bu kesimini de bağlaşıklığın içine almaktadır.

«Türkiye Komünist Partisi, 1923'den beri illegallik koşullarındadır. Geçen bu yarım yüzyıl boyunca militanları, demokrasi kavgasının bedelini ağır bir şekilde ödemişlerdir. Hâlâ günümüzde bile, sadece bir 'komünist' sözcüğü hapse düşmek için yeterlidir. Ama artık gelişme olanakları çok daha açıktır, hedefler çok daha geniş kitleler tarafından paylaşılmaktadır. Halkın savaşımalarını ve umutlarını besleyen de zaten budur.»

TEMPS NOUVEAUX

TEMPS NOUVEAUX

HEBDOMADAIRE POLITIQUE

■ TURQUIE

Fondé en 1943

N° 11, MARS 1977

Comme l'a déclaré I. Bilen, Secrétaire général du C.C. du Parti communiste de Turquie, dans son interview au Rizospastis d'Athènes, récemment dans la région de Konia, une conférence du P.C.T. a été tenue dans la clandestinité, où toutes ses organisations ont été représentées. Les délégués ont été unanimes à approuver la ligne politique et les activités du C.C. ainsi que les nouveaux programme et statuts du parti. La conférence, a souligné I. Bilen, a une fois de plus fait la preuve de la fidélité du parti aux principes de l'internationalisme prolétarien et a posé la tâche de renforcer par tous les

moyens le mouvement communiste et ouvrier international.

Dans le contexte de la profonde crise politique et économique que traverse le pays, a fait remarquer I. Bilen, toutes les forces nationales et démocratiques sous la direction de la classe ouvrière mènent une dure lutte de classe et de libération nationale contre l'impérialisme, l'O.T.A.N., la bourgeoisie compradore et les gros propriétaires fonciers. Cette lutte est dirigée par le Parti communiste qui cherche à grouper toutes les forces démocratiques, progressistes et patriotiques au sein du front démocratique national.

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan haftalık siyasi dergi Temps Nouveaux'da da bu konuyla ilgili haber şöyle verilmektedir: «Türkiye Komünist Partisi M. K. Genel Sekreteri İ. Bilen, Atina'da yayınlanan Rizospastis'e verdiği demeçte, TKP'nin kısa bir süre önce Konya ilinde gizli bir konferans yaptığını ve bu konferansta bütün parti örgütlerinin temsil edildiğini açıklamıştır. Delegeler, Merkez Komitesi'nin siyasal çizgisini ve faaliyetlerini, yeni program ve tüzüğü oybirliğiyle onaylamışlardır. İ. Bilen, Konferans'ın, Parti'nin proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sadıklığını bir kez daha kanıtladığını ve uluslararası komünist ve işçi hareketini bütün olanaklarla güçlendirmek görevini getirdiğini belirtmiştir.

«İ. Bilen, ülkenin içinde bulunduğu derin siyasal ve ekonomik bunalım koşullarında işçi sınıfının yönetiminde bulunan bütün ulusal ve demokratik güçlerin emperyalizme, NATO'ya, kompador burjuvaziye ve büyük toprak sahiplerine karşı çetin bir sınıf savaşımı sürdürdüklerine dikkati çekmiştir. Bu savaşım, bütün demokratik, ilerici ve yurtsever güçleri ulusal demokratik cephenin bünyesinde toplamak için çaba gösteren Komünist Partisi tarafından yönetilmektedir.»

Hürriyet

Türkiye gizli komünist
partisi konseyi
Konya'da
toplantı

Zaman
«Türkiye Komünist Partisi, Konya'da tarihi
mahiyette bir toplantı yaptı» diyor

YANKI
*Türkiye Komünist Partisi Genel
Sekreteri İsmail Bilen partinin Kon-
ya'da gizli bir kongre yaptığını ileri
sürdü.

Milliyet
halâ gizli

Tercüman

Türkiye Komünist
Partisi Genel
Sekreteri, Konya'da
gizli bir kongre
yapıldığını öne sürdü

Türkiye Komünist
Partisi'nin Konya'da
kongre yaptığı
iddia edildi

ATINA, THA
Gizli Türkiye Komünist
Partisi Genel Sekreteri İsmail Bilen, Zü-
rih'te Yunanistan Dış Komünist
Partisi organı Rizospastis
gazetesinin muhabirine
verdiği bir demeçte,
TKP'nin Konya'da gizli bir
kongre yaptığını ileri sür-
müş, toplantıda partinin
yeni tüzük ve programının
oylandığını, Merkez Kom-
itesi'nin yeni üyelerinin,
Politbürounun ve Genel Sek-
reterinin seçildiğini söyle-
miştir.

Öte yandan Konya'da
hükümet yetkilileri
TKP'nin böyle bir top-
lantı yapmasının olanaksız ol-
duğunu söylemişler du-
rumun incelendiğini bildir-
mişlerdir.

ATINA (THA)
Gizli Türkiye Komü-
nist Partisi Genel Sekre-
teri İsmail Bilen, Zü-
rih'te Yunanistan Dış
Komünist Partisi Organı
Rizospastis gazetesinin
muhabirine verdiği bir
demeçte, TKP'nin K on-
ya'da gizli bir kongre
yaptığını ileri sürmüş,
toplantıda partinin yeni
tüzük ve programının
onaylandığını, merkez
komitesinin yeni üyelerin-
in ve genel sekreterinin
seçildiğini söylemiştir.

Öte yandan Konya'da-
ki yetkililer (TKP)'nin
böyle bir toplantı yapma-
sının imkansız olduğunu
söylemişler, durumun in-
celendiğini bildirmişler-
dir.

barış hareketi, sosyalizm ve demokrasi savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır

İlhan ERKOÇ

3 Nisan 1977 Pazar günü İstanbul Barosu'nun çağrısıyla, sayısı yüzü aşkın işçi sınıfı, kadın ve gençlik hareketi önderi, sayılabilecek sendikacı, bilim adamı, sanatçı, yazar, öğretmen, diplomat, mühendis ve hukukçunun katıldığı toplantıda BARIŞ DERNEĞİ kuruldu. (Derneğin kuruluş bildirisini öteki sayfalarımızda bulacaksınız.)

Barış Derneği'nin kuruluşu, demokrasi savaşında güçlü bir atılımdır. Derneğin önümüzdeki çalışmaları ve gelişmesinin, hiç kuşkusuz, ülkemiz işçi sınıfı hareketine, genel demokratik harekete, dünya barışına önemli katkıları olacaktır.

Bilindiği gibi, barış, savaş tekelleri ve kimi militarist güçler dışında, tüm insanlığın onusuz edemeyeceği ekmeğe, suya, özgürlüğe gibi dirimsel önem taşıyan bir şeydir. Deyim yerindeyse, onusuz olunmaz, onusuz ancak ölünür. Bir insanın payına tonlarca bombanın düştüğü, nükleer silahların dev boyutlara ulaştığı şu dönemde, barış sorunu, her zaman olduğundan daha yakıcı, cananlık bir önem taşımaktadır. Barış savaşına en ardıcıl biçimde sahip çıkanlar, onu hiç yılmadan yürütenler, kuşkusuz, daha ta baştan işçi sınıfı devrimcileri olmuştur. Ama barış, tüm insanlığın çıkarıdır ve bugün burjuva politikacılarının hiç değilse gerçekçi bir kesimi, bu sorunun önemini şu ya da bu ölçüde kavramış durumdadırlar.

Bilimsel sosyalist hareketin daha doğuşunda, Birinci Enternasyonal'in Kuruluş Bildirisi'nde, barış için savaşım, «İşçi sınıfının kurtuluşu uğrunda genel savaşımın»¹ bir parçası olarak ilan edilmişti.

İşçi sınıfı önderleri, dünya ölçüsünde bir silahlı çatışmanın halkların başına sayısız felaketler getireceğini bilerek, vargüçleriyle kan dökülmesini önlemeye çalıştılar. 1914 yılında gazeteci

¹ K. Marks - F. Engels, *Yapıtlar*, Cilt 16, s. 11

Maykosen, Lenin'e Avrupa'da savaş isteyip istemediğini sordu. Lenin şu cevabı verdi: «Hayır, Avrupa'da savaş isteyemem... Ben bir seferberliğe ve savaşa engel olmak için, gücümün yettiğince çalışıyorum ve çalışacağım. Milyonlarca proleterin birbirini kırmasını ve kapitalizmin çılgınlığını kanlarıyla ödemelerini istemiyorum... Savaşı öngörmek ve patlak verdiği takdirde, ondan elden geldiğince daha iyi yararlanmak bir şey, savaşı arzulamak ya da savaşa olsun diye çalışmak daha başka bir şeydir.»²

İkinci Enternasyonal yöneticileri, Birinci Dünya Savaşı'nda kendi emperyalist hükümetlerini desteklediler. İşçi sınıfına ihanet ettiler. Lenin'in yönetimindeki Rus Bolşevikleri ise, Duma'da (Meclis) Çarlık hükümetinin savaş bütçesine karşı oy kullandılar. Sırp sosyal demokratları, Bulgar «dar sosyalistleri», Romanya Sosyal Demokrat Partisi'nin yönetimindeki sollar, Almanya'da Karl Liebknecht ve Rosa Lüksemburg'un önderlik ettiği kesim de savaşa karşı bir tutum aldılar.

1915 Eylülünde toplanan Uluslararası Zimmerwald Konferansı'nda Lenin ve Bolşevikler, İkinci Enternasyonal partilerinin ihanetini açıkça sergilediler. Zimmerwald Bildirisi'nde şöyle denildi «... bizler, sosyalist partilerin, sendikaların ve bunların azınlık gruplarının temsilcileri, biz Almanlar, Fransızlar, İtalyanlar, Ruslar, Polonyalılar, Letonyalılar, Romenler, Bulgarlar, İsveçliler, Norveçliler, Hollanda ve İsviçreliler, sömürücüler sınıfıyla ulusal dayanışma ortamında değil, proletaryayla enternasyonal dayanışma ortamında, sınıf savaşımı ortamında bir araya gelen bizler, burada, kopmuş uluslararası ilişkileri yeniden canlandırmak, işçi sınıfını kendi varlığı karşısındaki yükümlülüğünü hatırlatmaya ve barış için savaşıma girişmeye çağırarak üzere toplanmış bulunuyoruz.»³

Emperyalist savaşı vatandaş savaşına dönüştürmeyi başaran Bolşevikler 1917 Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'ni zafere ulaştırarak Zimmerwald Konferansı kararlarını yerine getirdiler. Devrim'in ertesi günü, 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Lenin tüm dünyaya Barış Buyruktusu'nu duyurdu :

«24 - 25 Ekim Devrimi'nden doğan, işçi, asker ve köylü delegeleri sovyetlerine dayanan işçi ve köylü hükümeti, savaşan tüm halklara ve onların hükümetlerine, âdil ve demokratik bir barış için hemen görüşmelere başlamalarını önerir...»

² Y. Seradsky, Lenin'in Polonya Yılları, 1966, s. 29

³ Alman İşçi Hareketinin Tarihi Konusunda Belge ve Materyaller, Cilt 1, Berlin, 1958, s. 228

«Rusya hükümeti, bu amaçla gereken bütün koşulların, bütün ülkeleri ve halkları temsil eden yasama meclislerince tümüyle onaylanması yolunda en küçük bir ertelemeye yol açmadan bütün kesin adımları hemen atmaya hazır olduğunu belirterek, böyle bir barışın bir an önce imzalanmasını önermektedir.»

Böylece sosyalist devrimle doğan yeni Sovyet devleti, daha ilk günden Çarlık Rusyası'nın bağladığı gizli anlaşmaları yırtıp attı; tüm dünyaya, sömürge boyunduruğu altında ezilen halklara barış, dostluk ve yardım elini uzattı.

Dünya işçi hareketinin en yüksek örgütü olan Komintern de savaşa, faşizme ve faşizm tehlikesine karşı kararlı bir savaşım yürüttü.

«Halklar savaş istemiyor. Onlar barış özlemi içindedirler. Halk kitlelerinin bu özlemleri, savaş kundakçılarına karşı birleşik bir proleter cephesi kurarak karşılanabilir.»

«... Artık, 1) Proletarya devleti vardır ve barışın büyük bir desteğidir. 2) Almanya, İtalya ve Japonya'da faşist saldırganlar vardır. 3) Belçika, Çekoslovakya, Avusturya, vs. gibi bazı ülkeler faşist saldırganların tehdidi altındadır, devletsel ve ulusal bağımsızlıklarını yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. 4) Fransa, Birleşik Amerika, vs. gibi öteki kapitalist devletlerin bugün barışın korunmasında çıkarları vardır. Bu yüzden günümüzde bütün devletleri saldırgan kabul etmek tamamen yanlıştır. Bu görüşü ancak gerçek saldırganları gizlemek isteyenler ileri sürebilir.»

«Avrupa'da savaş kundakçısı olan Hitler hükümetine karşı, Japon saldırganların Çin'den kovulması ve Japonya'nın demokratikleştirilmesi, İtalyan soyguncuların Habeşistan'dan kovulması, İtalyan halkının faşizm tutsaklığından kurtulması, işçiler, köylüler, tüm barış yanlıları arasında savaş kundakçılarına karşı bir dünya cephesi kurulması için çetin bir savaş yürütelim!»⁴

BARIŞ İÇİNDE YANYANA VAROLMA İLKESİ

Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası sonucu, emperyalizm en zayıf halkasından koşturdu. Önce tek ülkede, Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kuruldu. 1945'lerden sonra emperyalist zincirden yeni yeni halkalar kopmaya başladı. Sosyalizm bir dünya sistemi oldu.

⁴ Komintern Yürütme Komitesi Prezidyumu'nun savaş tehlikesi sorunuyla ilgili kararlarından.

1917 Ekim Devrimi'ne gelinceye dek, yeryüzünde egemen olan güç emperyalizmdi. Emperyalizmin yanyana varolma gibi bir sorunu yoktu. O, zayıfı ezip geçme ilkesini keyfince yürütüyordu. İşçi sınıfının bir ülkede iktidar olmasıyla birlikte, uluslararası ilişkilerde durum yavaş yavaş değişmeye başladı. İşte değişik toplumsal sisteme sahip ülkelerin barış içinde yanyana varolması ilkesi, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında, emperyalist zincirin bir ya da birkaç halkasından kopması, böylece iki değişik sistemin nesnel olarak aynı anda varolması gerçeğinden doğmaktadır. Lenin, 1919 Eylülünde Amerikan **Christian Science Monitor** gazetesi muhabiri McBride'a «sosyalist ve kapitalist ülkelerin birlikte yaşayacakları dönem geliyor» diyordu.

Ne var ki, bu Leninci ilkeyi emperyalistlere kabul ettirmek kolay olmamıştır. Emperyalist devletler, uzun yıllar Sovyetler Birliği'nin varlığını tanımamakta direnmişler, sosyalizmi boğmak için önce silâhlı saldırı, sonra «soğuk savaş» yöntemlerine başvurmuşlardır. Bu ilke, uzun ve çetin savaşımardan, devrimlerden sonra, dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin, ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarının güçlenmesine koşut olarak yaşama geçmeye, emperyalistlere kendini dayatmaya başlamıştır.

1950'lerde NATO Genel Sekreteri Paul Henry Spaak «barış içinde yanyana varolma» politikasını «tehlikeli bir komünist manevrası» saydığını söylüyordu. Bugün ise, bu ilkeyi içeren uluslararası belgelerin altında başlıca emperyalist ülkelerin devlet başkanlarının da imzaları vardır.

Demek oluyor ki, barış savaşımının güçlenmesinin devrimle, dünya sosyalist sistemine yeni yeni halkaların katılmasıyla yakın ve kopmaz bir bağı vardır. Lenin şöyle diyor :

«Proletaryanın devrimci sınıf savaşımıyla bağlantı kurulmasının yürütülen barış savaşımı, duygusal ya da halkı aldatan burjuvazinin pasifist bir lâf kalabalığı olmaktan ileriye gidemez.»⁵

20. yüzyıl, iki büyük dünya savaşı ve 100'ü aşkın irili ufaklı savaşa tanık oldu. Emperyalizm, 1945'den bu yana 30'u aşkın savaş çıkardı. Bunların en kanlı ve kirlisi ABD'nin Vietnam saldırısıydı. Tüm bu savaşlarda onmilyonlarca insan öldü. Milyonlarca kadın kocasız, çocuk öksüz kaldı. İnsanlığın biriktirdiği trilyonlarla maddi ve kültürel değerler hazinesi yok oldu. Öyleyse, barış için savaşım sorunu, yalnız işçi sınıfını değil, aynı zamanda tüm

⁵ Lenin, **Toplu Yapıtlar**, Cilt 34, s. 379

insanlığı yakından ilgilendiren bir ölüm - kalım sorunudur. Ve bu sorun, savaşın sadece tüm insanlığa ölüm ve yıkım getirmesinden de ibaret değildir. Sorunun özü, sınıfsaldır. Emperyalistlerin açtığı savaşın, saldırgan amaçlarının yanısıra, her zaman burjuvazinin sınıf egemenliğini pekiştirme gibi bir amacı da vardır. Bundan ötürü, böylesi bir savaş en başta proletaryaya, emekçi kitlelerin devrimci hareketine yönelmiştir. Bu yüzden, savaş ve barış sorunu karşısında işçi sınıfı devrimcilerinin görüş ve tutumu daima sınıfsal olmak zorundadır. Sömürücülere karşı, sosyalist kazanımları savunmak için, ulusal kurtuluş için yürütülen savaşlara Marksist - Leninist partiler her zaman destek olurlar. Onlar böylesi haklı savaşların her zaman öncüsü, en azimli doğuşkenleridir. İşte Vietnam, işte Angola!

DÜNYA BARIŞ KONSEYİ

Barış içinde yanyana varolma ilkesinin yaşama geçirilmesi, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, dünya sosyalist sisteminin, tüm barışsever güç ve kuruluşların onyıllar süren uzun, çetin, yılmak bilmez savaşmaları sonunda gerçekleşmektedir. 1975 Helsinki Sonuç Belgesi'ne 33 Avrupa ve 2 Kuzey Amerika ülkesi yetkililerin imza atması, işte böylesi uzun bir savaşımın ürünüdür.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 24. Kongresi'nde kabul ettiği Barış Programı, 1973 Moskova Dünya Barış Güçleri Forumu, tüm uluslararası kuruluş ve forumlarda alınan ilkeli tutumlar bunun örnekleridir.

İşte 1950 yılında kurulan Dünya Barış Konseyi, barış savaşımının bugünkü aşamaya varmasında büyük rol oynayan bir kuruluş olmuştur. Konsey, tüm halkların yaşama koşullarına uygun düşen sürekli bir barışın sağlanması amacıyla kurulmuştur. Bu Kongre'ye 81 ülkeden 2065 delege katılmıştır. 1950 yılında atom silahının yasaklanmasını isteyen Stockholm çağrısı, 500 milyon barış yanlısınca imzalanmıştır.

Dünya Barış Konseyi'nin başlıca çalışmaları; nükleer bir dünya savaşımının önlenmesi, saldırganlığa ve silahlanma yarışına karşı savaşım, nükleer silahların yasaklanması, genel ve tam bir silahsızlanmanın sağlanması amacına yöneliktir. Öte yandan DBK, değişik toplumsal düzenlere sahip ülkelerin barış içinde yanyana varolması, devletler arası uzlaşmazlıkların anlaşmalar yoluyla çözülmesi, tüm sömürgelerin bağımsızlığı, özgürlüklerine kavuşan ülkelerin ulusal egemenliklerinin pekiştirilmesi, bağımsız ülkelerin içişlerine karışılmaması gibi konularda etkin bir çalışma sürdürmektedir.

Dünya Barış Konseyi'nin en üst organı, Dünya Barış Kongresi'dir. En az iki yılda bir yapılan oturumlardan başka, kongre aralarında çalışmalarını yürüten 45 kişilik bir başkanlık divanı vardır. Derneğin Genel Sekreteri Romeş Çandra'dır.

Dünya Barış Konseyi'nde bugün 125'den fazla ülkenin, birçok uluslararası örgütün temsilcileri ve bunların milyonlarca üyesi yer almaktadır. Türkiye Barış ve Özgürlük Komitesi (TBÖK) Konsey'in üyesidir.

Bu ay Varşova'da toplanacak olan Dünya Barış Kongresi, uluslararası barış güçlerinin birlik ve dayanışması yolunda, kuşkusuz, yeni bir adım olacaktır.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE BARIŞ

Türkiye'de de barış hareketi, işçi sınıfı hareketiyle, demokratik hareketle yakından bağlıdır. Bundan 59 yıl önce, 12 Nisan 1918'de, İstanbul Üniversitesi öğrencileri, bazı öğretim üyeleri aralarında bir komite kurmuşlar ve Nobel Barış Ödülü'nün Lenin'e verilmesini istemişlerdir. Bu Komite'de o yıl üniversite birinci sınıf öğrencisi olan Reşat Fuat Baraner de vardır. Baraner, buradan, böylesi eylemlerle işçi sınıfı örgütüne doğru ilk adımlarını atacak ve ölünceye dek, tam 44 yıl, Türkiye işçi sınıfının yüzakı, yılmaz bir militanı olarak savaş verecektir.

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin bu tarihte çektikleri telgraf, üniversite salonunun en göze çarpan bir yerinde Şubat 1919'a dek asılı durmuştur. Telgrafta şöyle denilmekteydi: «Yaşasın bütün ezilenlerin ve dünyada barışın tapınağı olan yeni Sovyet düzeninin atası Lenin!»

O günlerde **Yeni Dünya** gazetesinde Mustafa Suphi, «İstanbul Üniversitesi ve Yoldaş Lenin» başlıklı yazısında şöyle diyordu: «V. İ. Lenin'e barış armağanı verilmesi için üniversitelilerimizin girişimleri, sosyalist ülkelerin Türkiye'ye girmeye başladığını gösteriyor. Bu olay Oktobr Devrimi'nin uluslararası niteliğini, dünya barışının sağlam temellere dayandığını gözler önüne serer.»

Türkiye işçi sınıfının önderleri, daha sonra Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın örgütlenmesinde, Gönüllü Alaylar'ın kurulmasında en ön saflarda yer almışlardır.

Peker ve Saraçoğlu hükümetlerine, nazizm ve faşizmin saldırısına karşı Türkiye işçi sınıfı, onun öncü politik örgütü elindeki bütün olanaklarla yığınsal bir savaşım yürütmüştür. Truman Doktrini, Marşal Planı'na, Türkiye'nin NATO'lara, CENTO'lara

bağlanmasına, topraklarımızın birer saldırı üssü ve atom harnasını durumuna getirilmesine vargüçleriyle karşı durmuşlardır. Türkiye'nin emperyalistler safında Kore Savaşı'na katılmasına karşı çıkmışlardır. O tarihlerde Bayar - Menderes hükümeti, Türkiye işçi sınıfının politik örgütüne ve Barışseverler Derneği'ne karşı geniş çapta kıyım, yıldırı ve tutuklama hareketine girişmiştir.

1 Eylül 1976'da yığinsal olarak kutlanan BARIŞ GECESİ'ne konuk olarak katılan ünlü Sovyet yazar ve gazetecisi **Konstantin Simonov**.

Barış ve Türkiye işçi sınıfının genel kurmayının baş militanlarından Nâzım Hikmet'in adı birbirinden ayrılmaz. Büyük ozan, yılmaz militan, o tarihlerde yazdığı şiirlerde Memetçiğe sesleniyor, «katletmeye gitmeyeceksin, Kore'deki kardeşleri» diyordu.

Dünya Barış Konseyi deyince akla gelen tanınmış birkaç isimden biri oydu.

«Otobiyografi» adlı şiirinde Nâzım Hikmet şöyle der :

«otuzumda asılmamı istediler

kırksekizimde Barış Madalyasının bana verilmesini
verdiler de»

Türkiye işçi sınıfı hareketinin her alanda olduğu gibi, yakıcı bir önem taşıyan barış alanında da, hem ülke çapında, hem de

uluslararası düzeyde savaşımı gittikçe güçleniyor. Sosyalizm ve demokrasi savaşımının kopmaz bir parçası olan barış hareketinin daha da güçlenmesi, kalıcı başarılar kazanması yolunda ileri!

BARIŞ DERNEĞİ'NİN ÇAĞRISI

Türkiye'de barış hareketinin örgütsel birliğini sağlamayı amaçlayan ve İstanbul Barosu'nun çağrısı ile 3 Nisan 1977 günü yapılan toplantıda BARIŞ DERNEĞİ'nin kurulması kararlaştırılmıştır.

Bu toplantıya katılan bizler; kadın, erkek tüm halkımızı, politik görüşleri ve inançları ne olursa olsun bir ayırım gözetmeksizin, yeryüzünde âdil bir barışın kurulması ve kalıcı kılınması için dayanışmaya, eylem birliğine çağırıyoruz.

BARIŞ DERNEĞİ'nin kuruluş toplantısından bir görünüş.

İnanıyoruz ki, insanların ölümü, acı çekmesi, tarih boyunca yarattıkları değerlerin yıkımı demek olan savaş yeryüzünden sökülüp atılabilir. Âdil bir barış kurulabilir ve yaşatılabilir. İlerici insanlığın asırlar boyunca vermiş olduğu savaşımın sonucu bunun önkoşulları bugün vardır: Bugün barış pek çok ülkenin dış politikasının belirleyici ilkesidir; barış belgisi yığınların malı olmakta, uluslararası güçlü yığınsal hareketler ile dile getirilmektedir; sömürgecilik yeryüzünden silinmektedir; bunlara bağlı olarak Avrupa kıtası ilk defa bu yüzyılda 32 yıl süreyle barışa tanık olmaktadır. Helsinki antlaşması ile altı çizilen soğuk savaş döneminden çıkış süreci, uluslararası ilişkilere barıştan yana yeni bir içerik kazandırmaktadır. Bunlar önemli kazanımlardır. Dünyada

ve ülkemizde barış hareketinin üzerinde yükseleceği sağlam dayanaklardır. Fakat hareketin önünde duran engeller de az değildir ve zorludur.

Dünyada savaş isteyen güçler vardır. Bunlar dar sınıf çıkarlarını zora başvurarak korumak isteyen, tarih sahnesinden silinip gitmelerini saldırgan bir politika izleyerek geciktirmeye çalışan emperyalistlerdir, gerici güçlerdir.

Bunların son 32 yılda neden olduğu 100'den fazla yerel savaşta milyonlarca insan ölmüştür.

Bunların işbaşına getirdiği faşist, ırkçı hükümetler insanlığa karşı suç işlemeyi sürdürmektedir.

Helsinki Sonuç Belgesi ile sağlanan uluslararası politik yumuşamanın askersel yumuşama ile tamamlanmasını engelleyen bunlardır.

Dünya nüfusunun % 40'ı açlık ve sefalet içinde yaşarken, doğanın ve insan aklının ve emeğinin ürünü olan zenginlikler bu emperyalist ve gerici güçlerin dayattığı silahlanmaya harcanmaktadır.

İnsanlık hâlâ bir nükleer savaş tehdidi altında yaşamakta, askeri blokların karşılıklı olarak kaldırılması gerçekleşmemektedir.

Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar süregelen peşpeşe savaşlarda sayısız evladını kaybeden, yıkım gören halkımız, barışın değerini iyi bilir. Ne var ki, bugün ülkemiz askeri bir blokun üyesidir, topraklarında 101 yabancı askerî üssü barındırmaktadır. Kore, Küba, Ortadoğu, Kıbrıs savaş ve bunalımlarında halkımız dünya barışının kurulmasının önünde duran engelleri çok iyi tanımıştır; dünyada barışın kurulması için verilen uluslararası savaşlarda kendine düşen ağır sorumluluk ve görevleri de çok iyi anlamıştır. BARIŞ DERNEĞİ'nin kuruluş kararı bu bilincinin bir sonucudur. Bu çağrı onun özlemlerini dünya kamuoyuna yükselten sesidir.

Dünyada kalıcı ve âdil bir barış kurmak için :

— Nükleer silahların yasaklanması; silahlanmaya son verilmesi; tüm askeri ittifakların kaldırılması; yabancı üslerin kaldırılması; yabancı askeri birliklerin geri çekilmesi;

— Uluslararası ilişkilerde zor kullanım politikasına son verilmesi; sorunların karşılıklı görüşmeler yoluyla çözümlenmesi;

— Değişik politik sistemleri olan ülkelerin barış içinde bir arada yaşaması; başka ülkelerin iç işlerine karışılmaması; ülkelerin toprak bütünlüğüne, bağımsızlığına saygı gösterilmesi; ülkelerin eşitliği;

— Dostluk ve karşılıklı yarar ilkesi gözetilerek uluslararası ticaret ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi;

— Irkçılığa, sömürgecilığe ve yeni sömürgecilığe son verilmesi;

— Silahlanma için kullanılan kaynakların sefalet ve hastalıkla savaşmak ve insanlara daha iyi eğitim sağlamak için kullanılması;

— İnsan haklarının korunması;

— Halkların kendi ülkelerinin kaynaklarına sahip olması ve denetleyebilmesi, toplumsal sosyo ve ekonomik reformları uygun gördükleri biçimde özgürce gerçekleştirmesi;

— Birleşmiş Milletler'in barış ve güvenlik için aldığı kararların uygulanması, halkların ve barışçıl güçlerin benimsediği yadsınmaz belgelerdir.

— Tüm zenginliklerin yaratıcısı emekçileri, ülkemizin tüm aydınlarını bilim adamlarını ve sanatçılarını,

— Evlatlarının geleceğini düşünen anne ve babaları,

— Geleceklerini sömürsüz ve savaşız bir dünyada gerçekleştirmek için taşıyan, bunun için çaba gösteren öğrencileri ve gençleri;

— Halkının esenliğini düşünen, onun için kaygı duyan devlet adamları ve politikacıları,

— Partiler, sendikalar ve demokratik kitle örgütü yöneticilerini;

— Kadın, erkek tüm barıştan yana güçleri bu belgelerden güç ve hız alarak barışın kurulması, savunulması ve sürekli kılınması için seslerini yükseltmeğe ve eylem birliğine çağırıyoruz.

Leonid Brejnev'in Sovyet Sendikalar Kongresinde Yaptığı Konuşma*

SBKP M. K. Genel Sekreteri Leonid Brejnev, Moskova'da başlayan SSCB Sendikalar Kongresi'nde konuştu. Leonid Brejnev, Sovyet sendikalarının XVI. Kongresi'nin geniş temsil gücüne sahip karakterinin «kökleri halk yaşamının en büyük katmanlarına uzanan demokrasinin, yani bizim demokrasimizin, sosyalist demokrasinin açık belirtisi» olduğunu açıkladı.

Leonid Brejnev, Sovyet sendikalarının, kuruldukları ilk günden başlayarak Parti'yle birlikte ilerlediklerini belirtti. «Sendikaların sosyalist toplumdaki yerini ve rolünü belirleyen V. İ. Lenin, onları yönetim, ekonomi ve komünizm okulu olarak adlandırmıştı. Sovyet sendikaları, onmilyonlarca insanın üretim, devlet ve toplum yönetimi bilimini kavradığı bir kitle okulu, komünizme göre yaşamayı ve çalışmayı öğrendiği bir ekonomi okuluymuştu ve öylece de kalıyor.

«Emekçileri giderek daha geniş şekilde üretim yönetimine çeken sendikaların yaptığı şeyler, toplumsal güçlerin ve sendikaların politik sistemde ve sosyalist demokrasinin geliştirilmesinde büyük rol oynadıkları sosyal demokrasinin belirtilerinden sadece biridir.

«Burada bizim için ana sorun, demokrasi sözcüğünün, özellikle de halk egemenliğinin, yani kitlelerin devlet ve toplum meselelerinin çözümüne katılmasının, V. İ. Lenin'in söylediği gibi 'halkın gerçekten kendini yönetmesinin' ne anlama geldiği hususuydu ve öyle de kalacaktır.»

«Sosyalizm ve demokrasi ayrılmaz» dedi Leonid Brejnev. «Komünizmi kuran bizler, demokrasiyi daha da geliştireceğiz. Tabii ki söz konusu olan sosyalist demokrasi, yani hem politik, hem sosyal ve hem de ekonomik alanları kapsayan, herşeyden önce sosyal adaleti ve sosyal eşitliği sağlayan bir demokrasidir.»

Leonid Brejnev, şimdi, gerek ulusal, gerekse uluslararası planda işçi hareketinin farklı akımları arasında işbirliği kurulması için elverişli koşulların yaratıldığına ve Dünya Sendikalar Federasyonu-

* APN Haber Ajansı.

nu, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu ve Dünya Emek Konfederasyonu gibi en büyük uluslararası sendika merkezleri arasında ortak tutumların aranmasına yardımcı olunacağına ilişkin inancını ifade etti.

Dış politika sorunlarına değinen SBKP M. K. Genel Sekreteri, Parti'nin ve devletin uluslararası alanda yürüttüğü tüm çalışmanın, XXV. Parti Kongresi'nde kabul edilen barış ve uluslararası işbirliği için bundan sonraki savaşın programıyla belirlendiğini ve belirleneceğini belirtti. «Bir yılda oldukça fazla iş yapılmıştır. Bu durum öncelikle kardeş sosyalist devletlerin birliğinin güçlendirilmesi, onların çok yönlü işbirliğinin derinleştirilmesi konusunda geçerlidir. Kardeş ülkelerin işbirliğini geliştirme konusunda yapılan ve herşeyi kapsamına alan çalışmaya sadece merkez yönetim organları değil, aynı zamanda parti, sovyet ve ekonomi organizmasının tüm halkaları ve hatta geniş toplumsal örgütler ağı ve bu arada sendikalar da çekilmiştir.»

Leonid Brejnev, «Krasniy Çepel» kollektifinin geçenlerde başlattığı görkemli girişimin, sosyalist ülkelerin halklarını birleştiren kardeşçe ilişkilerin köklerinin ne derece güçlü ve hayat verici olduğunu gösterdiğini belirtti. Çepel'liler, Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü onuruna sosyalist bir yarışma açtılar ve Sovyetler Birliği'ne ihraç edilecek malların vaktinden önce tamamlanması yükümlülüğünü üzerlerine aldılar. Diğer kardeş ülkelerin işçileri de bu tür girişimlerde bulundular. Leonid Brejnev, kongre kürsüsünden, onların Ekim Devrimi'yle ve Sovyet ülkesiyle dayanışmasının bu derece etkili ve heyecan verici belirtisi için teşekkür etti.

Leonid Brejnev, kapitalizm dünyasında henüz daha, yapıcı uluslararası diyalogun yıkılmasından çıkarı olan etkin siyasi çevrelerin bulunduğunu belirtti. «Eski dünyanın gerici güçleri, yeni dünyanın büyümesini ve güçlenmesini hiç bir şekilde kabul etmek istemiyorlar. Örneğin, onlar, sömürgecilerin baskısından kurtulan Afrika ve Asya devletlerinin özgür ve bağımsız politikasını, onların ilerici gelişimini hiç bir şekilde kabule yaşamıyorlar. Bunun son örnekleri, NATO'nun Zaire'deki iç askeri anlaşmazlığa müdahalesi ve Angola Halk Cumhuriyeti'ne karşı girişilen yeni iftira kampanyasıdır. Ulusal kurtuluş savaşı liderlerinden Kongo Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Marian Nguabi ve Lübnan İlerici Sosyalist Parti Başkanı Kemal Canpoiat'ın öldürülmesi de bunun bir ifadesidir. Sovyet insanları bu suikastleri hiddetle kınamaktadır.»

«Sosyalizm dünyasına karşı girişilen 'operasyonlar' ısrarla devam ediyor» diye sözlerini sürdürdü Leonid Brejnev. «Düşmanla-

rımız, ülkelerimiz içinde sosyalizme karşı çıkan güçler bulmak istiyorlar. Böylesi güçler yok, çünkü sosyalist toplumda ezilen ve sömürülen sınıflar, ezilen ve sömürülen uluslar yok. Oysa ki bunun yerine başka şeyler türetiyorlar ve sosyalist ülkelerde 'iç muhalefet' olduğu görüntüsünü yaratıyorlar. 'Muhaliflere' ilişkin kampanya ve sosyalist ülkelerde 'insan haklarının çiğnendiğine' ilişkin çığlıklar özellikle bu yüzden organize ediliyor.»

Leonid Brejnev, «bu hususta ne söylenebilir? Bizde toplum yaşamının şu ya da bu yönünü bir eleştirmen gözüyle bakarak değerlendirmek isteyen çoğunluktan başka türlü düşünmek yasağ değildir. Meseleye yardım amacıyla kanıtlarla eleştiri niteliğinde konuşmalar yapan arkadaşlara iyi niyetli eleştirmenlere davranıldığı gibi davranıyoruz ve onlara minnettarız. Hatalı eleştiriler yapan kişilere ise yolunu şaşırان insanlara davranıldığı şekilde davranıyoruz.

«Bir başka mesele toplumumuzdan kopan bazı kişilerin sosyalist düzene karşı aktif eylemlerde bulunmaları, anti - Sovyet eylemler yoluna sapmaları, yasaları çiğnemeleri ülke içinde hiç bir dayanakları olmadan destek için dışarıya, propagandacı ve istihbaratçı emperyalist yıkıcı merkezlerle baş vurmalarıdır. Halkımız, böyle kişilere anayurtlarına ihanet eden sosyalizm düşmanlarına, emperyalist ajanların suç ortaklarına davranıldığı gibi davranmamızı istiyor. Yasaların öngördüğü önlemleri almamız doğaldır ve buna devam edeceğiz» dedi.

SBKP M. K. Genel Sekreteri, şöyle devam etti: «Sovyetler Birliği'ne gelince, emperyalizm dünyasına egemen olan düzenler hakkında kuşkusuz belirli bir fikre sahibiz ve bunu gizlemiyoruz; ama gene de diğer devletlerin işlerine karışmıyoruz. SBKP XXV. Kongresi kararlarına tam olarak uyarak kapitalist ülkelerle olan ilişkilerimizi, genel barışın pekiştirilmesi yararına çeşitli alanlarda uzun süreli karşılıklı yararlı işbirliği esası üzerinde kurmak istiyoruz.»

Leonid Brejnev, Sovyetler Birliği'nin Sovyet - Amerikan ilişkilerinin olumlu gelişimine büyük önem verdiğini ve vermeye devam edeceğini ifade etti. «Bu mesele günümüzde üç temel unsurla belirleniyor. Birincisi, 1972 - 74 yıllarında imzalanan anlaşma ve sözleşmelerin oluşturduğu sağlam temel. İkincisi, Amerikan tarafının seçim kampanyasının başlangıcında açıkladığı belirli durgunluk durumu. Ancak yeni Amerikan yönetiminin iş başına geçmesinden bu yana geçen ilk iki ayda bu durgunluğu giderme isteği pek görülmedi.»

Leonid Brejnev, stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılmasına ilişkin yeni bir anlaşmanın hazırlanmasını ve imzalanmasını,

bu esas üzerinde ilerlenerek karşılıklı silah indiriminin gerçekleştirilmesini, çok tehlikeli kimyasal silahların yasaklanması alanında her türlü ortak girişimlerde bulunulmasını ve silahlanma yarışını durduracak önlemlerin alınmasını, farklı muameleden doğan engellerin kaldırılması esasına dayanarak ticari - ekonomik ilişkilerin geniş ölçüde geliştirilmesi, SSCB ve ABD'nin Yakın Doğu düzenlemesi amacıyla ortak eylemlere girişmesini somut ve tamamen gerçekçi görevler arasında saydı.

SBKP M. K. Genel Sekreteri, Sovyet - Amerikan ilişkilerinin iyileşmesine doğrudan doğruya engel olan bir durumun daha bulunduğunu belirtti. «Bu, SSCB tarafından gelecek olan uydurma 'savaş tehdidi' ile ilgili olarak açılan kışkırtıcı kampanyanın köruklenmesi, resmi Amerikan makamlarının Sovyetler Birliği'nin içişlerine karışma girişimleridir.»

Leonid Brejnev: «Washington'un başkalarına nasıl yaşanacağını öğretme konusundaki iddiaları, ABD'deki durumun ve dış politikanın böylesi eylemler için hiç bir kanıt teşkil etmeyeceği durumu bir yana, hiç bir egemen devletin bunu kabul etmeyeceğini sanıyorum» dedi. Brejnev, Sovyetler Birliği'nin hiç bir tarafın ve hiç bir öneri ile içişlerine karışmasına tahammül edemeyeceğini belirtti.

SBKP M. K. Genel Sekreteri, SSCB'nin Batı Avrupa ülkeleriyle olan ilişkilerinin genel olarak olumlu bir şekilde geliştiğine işaret etti; «Helsinki Konferansı'ndan sonraki 20 ay içinde dünyada barış daha sağlandı, ekonomik, kültürel ve diğer ilişkiler farkedilir derecede gelişti» dedi. Avrupa Genel Konferansı'na katılan ülkelerin temsilcilerinin Helsinki'den sonraki ilk toplu karşılaşmaları olan Belgrad görüşmelerine ilişkin hazırlıklar konusunda, Leonid Brejnev, Konferans'ın başlıca konusunun Avrupa'da barış ve güvenlik olması gerektiğini söyledi. «Sadece yapılanların bilançosu çıkarılmamalı, işbirliğinin geleceği sorunlarına ilişkin bazı tavsiye ve öneriler konusunda anlaşılmalıdır; Yugoslavya başkentindeki bu toplantının başlıca görevlerinin bunlar olması gerektiğini düşünüyoruz» diye açıkladı.

SBKP M. K. Genel Sekreteri daha sonra, Yakın Doğu düzenlemesi konusundaki Cenevre Konferansı'nın yeniden çalışmaya başlamasının giderek gerçekleşebilecek bir hal aldığı söyledi.

«Sovyetler Birliği'nin düşüncesine göre, Konferans'ın sonuç belgeleri, tüm ülkelerin gemilerinin Tiran Boğazı ve Akabe Körfezi'nden serbest geçişine ilişkin hükümleri ve Mısır'ın tamamıyla kendi egemenliği altında bulunan Süveyş Kanalı'ndan gemilerin

serbestçe geçişine ilişkin açıklamasını kapsamak zorundadır. Barışçı düzenleme koşullarının gerçekleştirilmesi, BMT Güvenlik Konseyi'nce ve belki de örneğin SSCB, ABD, Fransa, İngiltere gibi çeşitli devletlerce garanti edilebilir.»

«Zamanımızda tüm nükleer silah denemelerinin yasaklanması meselesi son derece önemli ve güncel bir konudur» diye devam etti Leonid Brejnev. «Bu denemelerin tamamen yasaklanmasına karşı olanlar, uzun zaman denetim güçlüğü bahanesini ileri sürdüler. Sovyetler Birliği, şimdi, ulusal tespit araçlarının denetim için tamamen yeterli olduğu inancındadır. Üstelik, anlaşma yolunu açmak için anlaşmadan doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusunda kuşku duyulması halinde yerinde yapılacak olan ve gönüllülük esasına dayanan bir denetime hazırdır.»

SBKP M. K. Genel Sekreteri, Varşova Paketi ülkelerinin, Avrupa Genel Konferansı'na katılan bütün devletlerin nükleer silahı birbirlerine karşı ilk olarak kullanmamalarına ilişkin önerilerinin önemini belirtti. Batılı devlet adamlarını, bu önerinin anlamı üzerinde düşünmeye ve «öneri karşı taraftan geliyor, öyleyse tehlikelidir ve reddetmek gerekir» diyerek, mekanik bir yaklaşımdan kaçınmaya çağırdı.

«Orta Avrupa'daki silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılmasına ilişkin görüşmeler dört yıldır devam ediyor. Sovyetler Birliği, bu görüşmelerde, hiç olmazsa bu bölgedeki silahlı kuvvetleri arttırmamayı önerdi. Sovyetler Birliği böyle davranıyor, ama batı ülkeleri, silahlı kuvvetlerini arttırmaya devam ediyorlar. Bugün bir kez daha açıklayalım: Biz, Orta Avrupa'da silahlı kuvvetlerin ve silahların azaltılması konusunda anlaşmaya varılıncaya dek bu bölgedeki ordularımızın miktarını arttırmamaya hazırız. Kuşkusuz, buradaki NATO kuvvetlerinin de artmaması koşuluyla. Saygıdeğer görüşme ortaklarımız, bu öneriyi, silahlı kuvvetlerin azaltılması yolunda ilk gerçek adım olarak kabul ediniz!» diye çağrıda bulundu Leonid Brejnev.

Leonid Brejnev, son olarak şunları söyledi: «Sovyet halkı, partisinin barışsever politikasını takdir ediyor. Sovyet halkı, barışın durağan, sağlam ve güvenilir olması için herşeyi yapmaya hazırdır ve yapacaktır da.»

Zaire Olayları ve Mobutu Rejimi

Orta Afrika'nın en büyük ülkesi olan (2.3 milyon Km² ve 22.8 milyon nüfuslu) Zaire'de ulusal kurtuluşçu güçlerin büyüyen ve gelişen hareketi, emperyalizmin kuklası aşağılık sömürü rejimini, Mobutu iktidarını ölümün eşğine getiriyor.

Katanga (bugünkü adı Shaba bölgesi)'da başlayan ve bütün Zaire topraklarında genişleme perspektifleri taşıyan ulusal kurtuluş hareketi, tüm emperyalist güçlerin, bunların kuklalarının ve Maocu hainlerin sert ve hayasızca müdahaleleri ile karşılaşılıyor.

Ülkemizde de, başta faşist Karataş'ın TRT'si ve Maocu ajanların varakpareleri olmak üzere genel olarak tüm büyük burjuva basını, Zaire olaylarını utanmazca tahrif ediyorlar, Afrika'nın en karanlık, en baskıcı ve en emperyalist yanlısı rejimlerinden biri olan Mobutu rejimini aklamaya çalışıyorlar.

Katanga bölgesinden yayılmaya başlayan ulusal kurtuluş ateşini bir emperyalist haçlı seferi ile boğmaya çabalyorlar. Buradan hareketle, Katanga bölgesinin sınırdaşı olan Afrika'nın kurtuluş ve sosyalizm bayrağı genç Angola'yı tekrar istila etme heveslerine kapılıyorlar.

Fakat hepsi boşuna. Gerçek yalanla örtülemez, güneş balçıkla sıvanamaz.

Afrika'nın bu en stratejik ve önemli ülkelerinden biri olan Zaire'de halk, ulusal ve sosyal kurtuluşunu herşeye rağmen gerçekleştirecek ve Mobutu rejimini başından atacaktır.

Olayların bu gelişimini önümüzdeki günlerde hep beraber izleyeceğiz, fakat burada önemli olan, kanımızca, Mobutu rejiminin nasıl doğup geliştiğidir. Çünkü, ancak bu nokta aydınlatılırsa, neden tüm emperyalist güçlerin ve yarıdakçılarının bu rejimi savunmak için bir haçlı seferi düzenledikleri anlaşılabilir. O halde, Mobutu rejimini hazırlayan olayları kısaca görelim.

MOBUTU REJİMİNİ HAZIRLAYAN OLAYLAR

Bugünkü Zaire (eski Belçika Kongosu) 1960 Haziran'ında bağımsızlığa kavuşmuş ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti adıyla Afrika yeni bir genç ulusal devlet kazanmıştı.

O günkü adıyla Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını kazanmasında iki siyasal örgütün varlığı söz konusudur.

Biri, Josef Kasavubu'nun lideri olduğu Bakango Birliği (A-BAKO), diğeri ise Patris Lumumba'nın lideri olduğu Kongo Ulusal Hareketi (MNC).

Bağımsızlık sonrasında kurulan ilk Kongo hükümetinde P. Lumumba başbakan, V. Kasavubu ise Cumhurbaşkanı olacaklardı.

Fakat P. Lumumba'nın izlediği radikal anti - emperyalist politika, Katanga'daki bakır madenlerinin sahibi Belçikalı «Union Miniere du Katanga» şirketinin çıkarlarını ve diğer emperyalist ülkelerin çıkarlarını zedelemekte geç kalmamış, Kongo'nun başta SSCB olmak üzere dünya sosyalist sistemi ile ilişkilerini güçlendirme çabaları, emperyalist dünyayı tedirgin etmişti. Bunun üzerine Belçika şirketinin Kongo'daki adamı Moiz Çombe Katanga'da 1961'de ayrılıkçı bir ayaklanmayı başlatmıştır. Aynı yıl içinde, Cumhurbaşkanı Kasavubu, emperyalist güçler ve Çombe'nin işbirliğiyle Lumumba öldürülmüştür.

Böylece de Çombe'nin başlattığı ayrılıkçı hareketi gerçek hedefine ulaştırmış, Kongo'nun ilerici başbakanı ortadan kaldırılarak, Kongo hızla ilerlediği toplumsal ilerleme yolunda büyük bir çelme yemiştir. Bundan sonra 1963 yılında Katanga tekrar Kongo'yla birleştirilmiş ve M. Çombe, Kasavubu'nun yeni başbakanı olmuştur.

Fakat Kongo yeni olaylara gebe dir. Bu kez Kasavubu, göreceli olmak üzere, ileri bir politik çizgi izlemeye başlamış, ilerici Afrika rejimleriyle ilişkiler oluşturmaya ve Batı'dan belli ölçülerde de bağımsızlaşmaya yönelmiş ve Batı'nın has adamı Çombe'yi istifaya zorlamıştır. 1965 yılında doruk noktasına ulaşan bu çatışma sonucu Çombe başbakanlıktan istifa ettirilip yerine Kasavubu'nun istediği yeni bir başbakan, Kimba geçmiştir. Ancak Kasavubu'nun bu yeni girişimi büyük tepkilere yol açmış, çoğunluğu Kongo gericiliğinin temsilcilerinden oluşan parlamento çoğunluğu ve Batılı emperyalist güçler, Kongo'daki bu ilerici doğrultudaki değişiklikleri engellemek için son kozlarını öne sürmüşlerdir :

24 Kasım 1965'de, Kongo Ordusu bir hükümet darbesi yaparak, Kasavubu'yu görevinden almış, yerine Kongo Genel Kurmay Başkanı General Mobutu'yu geçirmiştir.

M. Çombe'nin ise işi artık sona ermiştir. Çünkü, General Mobutu hem orduya dayanmakta ve hem de Kongo'da yeni konumlar kazanan daha önemli bir emperyalist gücü temsil etmektedir. Mobutu, ABD'nin has adamıdır, oysa M. Çombe, gücünü yitiren eski bir emperyalist gücün, Belçika'nın has adamıdır.

Bu nedenle de, bir dönem için emperyalistlerin maşa olarak kullandıkları bu çirkef artık işlevini yitirmiştir. Çünkü ondan çok daha yararlı bir başka süprüntü, general Mobutu, politik sahneye fırlatılmıştır.

Ve bundan sonra, Mobutu rejimi adım adım gerçek kimliğini kanıtlamaya başlamıştır.

Öncelikle ülkenin tüm yeraltı ve yerüstü doğal zenginlikleri emperyalist güçlerin sömürüsüne ardına kadar açılmıştır.

Ülkenin dış politikası emperyalizmin güdümüne sokulmuş, Zaire, günümüz Afrika'sında Güney - Afrika rejimi ile sıkı - fıkı ilişkiler geliştiren ender ülkelerden biri olmuştur.

Doğal olarak tüm bu tarihin ilerleyişine aykırı gelişimi sağlamak için gerekli önlemler de alınmıştır.

Zaire'de Mobutu'nun başkanı olduğu tek parti dışında —Devrimci Halk Hareketi (MPR)— başka hiç bir siyasal örgüte yaşama hakkı tanınmamıştır.

Zaire işçi sınıfı ve köylülüğü yoğun ekonomik sömürünün yanısıra acımasız ve insanlık dışı bir baskı altına alınmış, en temel hak ve özgürlükler bir lüks sayılmıştır. Bu gelişimin sonucu ise, Mobutu'nun ve temsilcisi olduğu Kongo Ordusu'nun ülkenin

tek siyasal gücü haline gelmesi olmuştur. (Ayrıca, Kilise de rejimin ikinci büyük temel gücüdür ve Vatikan'ın Afrika'daki en güçlü örgütlerinden biri Zaire'dedir.)

Zaire rejiminin ve ona hayat veren Zaire ordusunun işlevlerine gelince; bu ordu, başında Mobutu türü «operet generallerinden» aldığı direktiflerle hem Zaire halkına karşı ve hem de Angola'nın bağımsızlık savaşında görüldüğü gibi, komşu ülkelere karşı sürekli bir tehdittir. Gerçi, Angola'nın bağımsızlık savaşında MPLA'dan gereken dersi almakla beraber, Zaire ordusu, kendi ülkesinin halkı için gerçek bir terör aracı durumunda kalmaktadır.

••

Zaire'deki ulusal kurtuluşçu güçlerin hareketi ile, M. Çombe'nin kışkırttığı Lumumba dönemindeki Katanga ayrılıkçı hareketini aynı kefeye koymamak gerekiyor. Özellikle Karataş'ın TRT'si verdiği haberlerde bu karışıklığı gerçeklere uymayan bir şekilde olsa da, devam ettirmek istemekle beraber, bu boşuna bir gayrettir. Çünkü günümüzdeki Katanga bölgesinde başlayan ve tüm Zaire'nin kurtuluşunu da amaçlayan hareket, Afrika'da son yıllarda gözlemlenen, ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerinin birbirlerine daha temelden bir yaklaşım içine girme süreçlerinin ürünüdür. Katanga bölgesinde başlayan bu hareketin bu tür bir köklü devrimci karakter kazanmasında özellikle Angola'nın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşı çok büyük ölçüde etkili olmuş, MPLA'nın ulusal ve sosyal kurtuluşu birlikte amaçlayan savaşı Katanga ve Zaire kurtuluş hareketlerini derinliğine etkilemiştir.

Zaten bu harekete karşı çıkanların kimler oldukları da, Mobutu rejimini destekleyenlerin hangi rejimler oldukları da bunu hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kanıtlamaktadır :

Başta Giscard d'Estaing rejimi aracılığı ile ABD ve Batı Avrupa emperyalist güçleri; bu emperyalist güçlerin kuklası olan bazı rejimler. Örneğin, Kral Hasan adlı çağdışının Fas rejimi, Mısır halkına ihanet eden Enver Sedat yönetimi, gerçek bir insan kasabı olan Cafer Numeyri'nin Sudan rejimi vd. ...; ve de artık bu tür emperyalist ajanlığı görevlerinin başoyuncusu Maocu Pekin rejimi.

Tüm bu ülkelerin, Mobutu rejimine silahla, asker göndererek, para yardımı yaparak, cephane göndererek verdikleri desteğin iki temel nedene dayandığını görebilmekteyiz.

Birincisi; özellikle Katanga bölgesi olmak üzere Zaire'nin çok zengin yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklarının varlığı.

İkincisi; —ki bu son derece önemlidir— Zaire'nin Afrika'daki stratejik konumu. Zaire gerek coğrafik konumunun özelliğiyle, gerekse de çok büyük bir ülke olması durumuyla, Afrika'nın tam yüreğinde yeralan bir ülkedir. Kuzey ve Güney, Doğu ve Batı Afrika'nın kavşak noktası olan Zaire'deki Mobutu rejimi eğer devrilir ve yerine ilerici, anti - emperyalist bir rejim kurulursa, bu, emperyalizmin ve yardakçılarının tüm Afrika'da artık önüne geçilemez bir çığ gibi büyüyen yıkılışı olacaktır.

İşte bu nedenledir ki, Zaire'deki Mobutu rejimine destek sağlayanlar dünya gericilik kampının üyeleri olmaktadır.

Burada Pekin rejiminin özel bir konumu olduğu için üzerinde biraz daha ayrıntılı duralım.

Pekin rejimi daha altmışlı yıllarda, Afrika'ya sızmasında başlıca araç olarak, Afrika'nın büyük devletlerini basamak olarak kullanmaya başlamıştı.

Zaire bunlardan biriydi. Başlangıçta Pekin rejimi, Zaire'de, Lumumba'nın öldürülmesinden sonra Lumumba taraftarlarının hareketini demagojik ve iki yüzlü davranarak ele geçirmek için çaba sarfetti. Bunda büyük ölçüde de başarı kazandı. Fakat, Pekin'in bu başarısı, bu hareketin ölümü oldu. Çünkü Maocu bir doğrultu izleyen bu hareket, maceracı ve terörist hareketleriyle kitlelerden yalıtılırken aynı zamanda da koyu bir anti - Sovyetizm ve anti - komünizm bataklığına düşerek dünya devrimci güçlerinin birleşik cephesinden de yalıtılıyordu. Böylece de bu hareket, Pekinci etki altında kalarak, giderek zayıflamış ve Zaire halkının ulusal ve sosyal kurtuluş özlemlerine hiç bir olumlu yanıt veremez duruma düşürülmüştü.

Hareketin kesinkes ölümü ise bizzat Mao Çe - tung'un elinden yediği darbe ile oldu. Mao Çe - tung 1973'lerden itibaren bu hareketi tümüyle desteksiz ve boşlukta bırakarak, Mobutu'dan özür dilemeye kalkıştı ve hareketi oluşturan örgüt ve önderleri Mobutu'ya resmen teslim etti. Bu, hareketin salt siyasal planda değil, fakat aynı zamanda fiziksel planda da kırılması, yok edilmesi oldu.

Tam anlamıyla canice ve kahpece bu davranıştan sonra Pekin rejimi ile Mobutu rejiminin her alanda içli dışlı ilişkiler geliştirdiğine tanık olundu.

Ve, 1975 yılında bu ilişkiler öylesine bir dönüm noktasına kadar ulaştı ki; Mbanza - Ngungu (eski Thysville)'deki Zaire Zırhlı

Birlikleri Ordusu Eğitim Okulu'nun öğretmenleri Çin'den gönderildi, bu okulun Zaire'li öğretmenleri ise Çin'e staj görmeye gittiler.

Başta zırhlı birlikler olmak üzere Zaire ordusunun her kademe ve bölümünde, günümüzde üç tür uzman bulunmaktadır: CIA ajan - uzmanları, Fransız 2. Büro (İstihbarat Örgütü) ajan - uzmanları ve Çinli uzmanlar.

İşte anti - komünizmi ve anti - Sovyetizmi bayrak haline sokan ve tek ilkesi, inanılmaz bir ilkesizlik olan Maocu Pekin rejiminin son olarak içine düştüğü çukur bu kadar derin olmaktadır.

Bu ibret verici örnek, ülkemiz de dahil tüm dünyadaki ilerilerin, işçi sınıfı sosyalistlerinin, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşçılarının hiç bir zaman unutamayacakları bir ihanettir.

*
**

İşte Katanga bölgesinden başlayıp tüm Zaire'ye yayılan devrimci hareket, bu denli iç ve dış düşmanlara karşı amansız bir savaşım vermek zorundadır.

Fakat savaşın zorluğu ne olursa olsun, devrimci hareketin halkın yenilmez gücüne dayanan niteliği karşısında, Mobutu rejiminin çürümüş ve kokuşmuşluğu, ve de dünya sosyalist sisteminin büyük desteğiyle kazanılan Angola ulusal ve sosyal kurtuluş savaşının yakın ve öğretici örneği, Orta Afrika'nın bu ülkesinde, ilerici, demokratik ve anti - emperyalist bir rejimin kurulmasını sağlayacaktır.

Tarihin bu yöndeki önüne geçilemez ilerleyişi, Mobutu türü «operet generalleri»nin ve onu bir maşa olarak kullanan emperyalist güçlerin iflasını açıkça kanıtlamaktadır.

«•»

TÜSTAV

Proletarya Partisi'nin Öteki Siyasal Partiler Karşısındaki Tutumu

F. ENGELS

«Proletaryanın iktidarı elde etmesinin —ki bu yeni topluma açılan tek yoldur— devrimsiz olamayacağı sorunu üzerinde aramızda görüş ayrılığı yok. Canalıcı günlerde galip çıkacak kadar güçlü olması için, proletaryanın, bütün öteki partilerden ayrı, bütün öteki partilere karşı, farklı bir sınıf partisi kurması zorunludur; Marks ve ben, 1847'den başlayarak bu nokta üzerinde ısrarla durduk.

Ama bu hiç de, bu partinin bazı anlarda kendi erekları için öteki partileri kullanmaması anlamına gelmez. Hele bu, proletaryaya doğrudan yararlı, ya da ekonomik gelişme veya siyasal özgürlük doğrultusunda ileri bir adım teşkil eden önlemleri gerçekleştirdiklerinde öteki partilerin proletarya partisi tarafından geçici olarak desteklenemeyeceği anlamına hiç mi hiç gelmez. Almanya'da feodal miras haklarının ve diğer feodal kalıntıların kaldırılması için, bürokrasiye karşı, koruyucu gümrük haklarına karşı, anti-sosyalist yasalara karşı, toplantı hakkının ve sendikal hakların kısıtlanmasına karşı her kim etkili bir şekilde mücadele ederse onu desteklerim. Bizim Almanya'daki ilerici parti ya da sizin Danimarka'daki Wenstre [partisi], Bismark ya da Estrup'un daha ilk tehdidinde kuzuya dönen rezil gevzeler değil de gerçek radikal burjuva partileri olsalar, belirli bir hedefe ulaşmak için onlarla yapılacak kısa süreli bir ortak eyleme hiçbir şekilde, kesinlikle karşı çıkmam. Bizim saygılarımızın başka bir partinin getirdiği bir öneri lehinde oy kullanmaları —ki bunu oldukça sık yapıyor olsalar gerek— bile ortak bir eylemdir. Ama böyle birşeyin yapılmasına, sadece, bunun bize ya da ülkenin ekonomik ve siyasal devrim yolundaki tarihsel gelişmesine doğrudan getirdiği avantajın tartışma götürmez olduğu ve bu yolun doğruluğunu gösterdiği zaman taraftarım. Bütün bunlar, partinin proletarya ve sınıf niteliğinin tartışma konusu olmaması şartıyla mümkündür. Benim için mutlak sınır budur. Bu politikanın açıklanmasını daha 1847'de **Komünist Manifesto**'da bulabilirsiniz, biz bu politikayı 1848'de, Enternasyonalde ve her yerde uyguladık.»

F. Engels'in Herson Trir'e 18 Aralık 1889 tarihinde yazdığı mektuptan. Bu mektup, «Bolşevizm Defterleri»nin, 15 Ocak 1933 tarihinde yayımlanan 2 numaralı sayısının 104 - 105. sayfalarında yer almıştır.

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN

60. YILI

PROVA

birinci rus devrimi'nin 70. yıldönümünün anısına*

Valery BOVYKIN
Bilim Doktoru (Tarih), SSCB
Bilimler Akademisi Tarih
Enstitüsü Bölüm Başkanı

Rusya'daki 1905 - 1907 burjuva - demokratik devrimi emperyalist çağdaki ilk halk devrimiydi. Bu devrim, kitlelerin son derece geniş bir kesimini bilinçli devrimci yaratıcılığa yönlendirerek ve onları yaygın politik deneyimle zenginleştirerek, ülkenin sonraki gelişimi üzerinde muazzam bir etki yaptı.

20. nci yüzyılın başlarında Rusya'daki durum devrimin yakınlaştığını açıktan açığa gösteriyordu. Az gelişmiş Rusya kapitalizminin ekonomik (yarı - feodal toprak mülkiyeti) ve politik (mutlak monarşi) sistemi, serflik çağından kalma kökleri derinde bir mirasa sahipti. Bu serflik kalıntıları proletaryanın özellikle gaddarca sömürülmesinin, köylülüğün sefil yoksulluğunun ve Rusya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan Rus - olmayan milliyetler üzerindeki baskının nedeniydi. Bütün baskı tiplerinin —toprak ağalığı, kapitalist ve ulusal— otokrasinin polis zorbalığıyla birleşmesi, halk yığınlarının durumunu katlanılmaz hale getiriyordu. Toplumsal gelişmenin başlıca gerekleri, işçilerle köylülerin dirimsel çıkarları ilk adım olarak çarlık otokrasisinin devrilmesini talep ediyordu. Bunu ancak devrim başarabilirdi.

Rusya'daki devrim, 1904 Ocağında başlayan Rus - Japon savaşıyla hızlandırıldı. Bu savaş otokratik düzenin tüm rezillik ve

* Bu yazı, SOCIALISM - Theory and Practice dergisinin 1975/7 sayısından çevrilmiştir.

kokuşmuşluğunu açığa vurdu. Savaş, emekçi nüfus için yeni yeni dertler yarattı. Geniş yığınlar, yükselmiş savaş - karşıtı duygularını dile getirdiler ve muhalefet daha bir aktifleşti. Lenin, **Vper-yod** gazetesinin Yeni Yıl sayısında Rusya'da 1904 sonundaki durumu şöyle tanımlıyordu: «... otokrasi güçten düşmüştür. Kuşkuların en kuşkulusu bile devrime inanmaya başlıyor.»¹ Bu değerlendirmenin doğruluğunu kanıtlamak için yalnızca bir kaç gün yetti.

PATLAMA

1905 Ocağının başlangıcında St. Petersburg (şimdiki LENİN-GRAD) bir genel greve sahne oldu. O güne dek Rusya başkenti hiç bu denli büyük yoğunlukta bir sınıf savaşımına tanık olmamıştı. Bu gergin havada, çarlık yetkililerince kurulmuş olan bir kralcı işçi örgütünün yöneticisi Gapon adlı bir papaz, işçiler için daha iyi koşullar rica eden bir dilekçeyi çara götürecektir bir alay düzenlemek gibi provakatif bir plan ortaya attı. Bu girişim halkın devrimci ateşini söndürmek amacıyla yapılıyordu. Çarın şefkatine beslenen ataerkil bir inanç hâlâ sağlamlığını koruyordu, bu yüzden de Gapon'un fikri başkent emekçilerinden karşılık buldu.

9 Ocak, birinci Rus devriminin tetiğini çeken olayları yaşadı. Tarihe «Kanlı Pazar» diye geçen o gün binlerce işçi St. Petersburg caddelerinde toplanarak, kentin çeşitli bölgelerinden Kışlık Saray'daki çarlık makamına doğru yürüyüşe koyuldular. Aile gurupları halinde, pazarlık giysilerini kuşanmış olarak ve devlet bayraklarını, çarın portrelerini taşıyarak, ayin yapar gibi yürüyorlardı. Fakat, önceden başkente getirtilen askeri birlikler, barışçıl işçilerin yürüyüşünü kurşun yağmuruyla karşıladılar. Kurbanların sayısı muazzamdı. Doğal olarak, kesin bir rakam saptanamadı. Basın yaklaşık bir rakam verdi: 4.600 ölü ve yaralı. Otoriteler işçileri korkutacaklarını umuyorlardı, ama tam tersi bir sonuç elde ettiler. Tümüyle savunmasız masum insanların katledilişindeki bu muazzam gaddarlık ülke çapında öfke uyandırdı ve işçilerin en geri kesimlerinde bile çara duyulan güvenin yitmesine yol açtı. St. Petersburg'u bir «silahlanma» çağrısı sardı. Daha sabahleyin çardan yardım istemeye koşan işçiler, akşamleyin kendilerini barikatlarda çarpışır buldular.

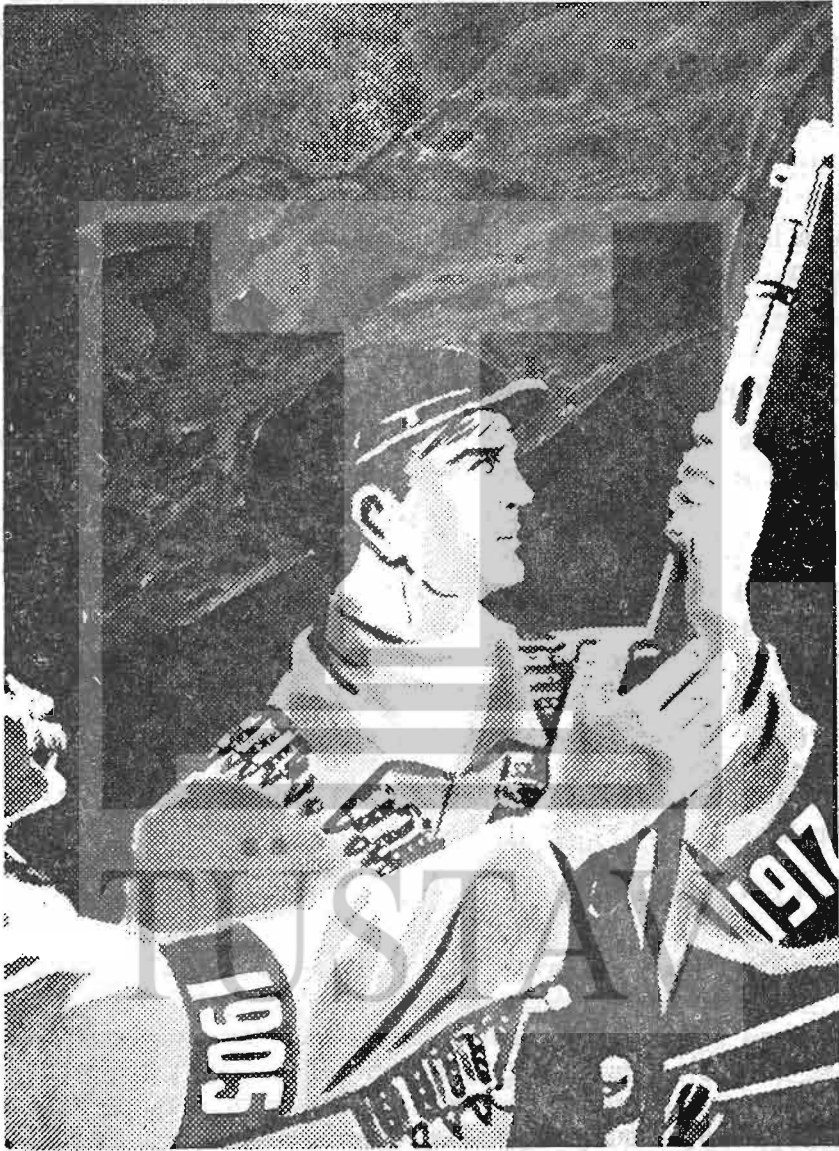
Çarlığın bu kanlı cinayetinin dehşet verici haberleri ülkenin dört bir yanında bir öfke fırtınası koparttı. Rusya işçi sınıfı çarlık

¹ V. İ. Lenin, Toplu Eserler, c. 8, s. 54

otoritelerinin baskısına, büyük sanayi merkezlerini olduğu kadar küçük kentleri de saran protesto grevleriyle karşılık verdi. Ocak'ta grevcilerin sayısı akıllara durgunluk verecek bir rakama ulaştı: 444.000. Bir ayda, geçen on yıldakinden daha fazla işçi greve kalkmıştı.

Bu durum ülkeyi yığınsal devrimci savaşımın politik yönetimi gibi özellikle büyük bir gereksinimle karşı karşıya bıraktı. Ne var ki, Menşeviklerin —Rusya işçi sınıfı hareketindeki oportünist

kanat— bölücü eylemleri o sıralarda Rus Sosyal - Demokrat İşçi Partisi'ni (RSDİP) iki fraksiyona bölmüş bulunuyordu. Menşevikler, Bolşevikler'in (Komünistler) aksine, proletaryanın devrimci potansiyeline inanmıyorlar ve otokrasiye karşı savaşımında baş rolü liberal burjuvaziye bırakıyorlardı. Çarlıkla çetin savaşlar karşısında proletaryayı hem pratik hem de ideolojik bakımdan silahsızlandırmaya uğraşıyorlardı.

Lenin ve arkadaşları yanıtı, acil örgütsel konuları halledecek ve patlak vermiş olan devrimde partinin strateji ve taktiklerini saptayacak bir RSDİP Kongresi toplamakta gördüler. Lenin'in stratejik planı, bu başlangıç halindeki burjuva - demokratik devrimde proletaryaya hegemonya rolünü veriyordu; proletaryanın köylülükle ve tarafsız [nötr-çn.] burjuvaziyle ittifak içersinde, utkusu daha ilerki sosyalizm savaşımı için yolu temizliyecakti. Parti'nin başlıca görevi, otokrasiye karşı savaşımında proleter güçleri örgütlemek ve pratikte devrime hazırlamaktı. Nisan 1905'de Londra'da toplanan RSDİP Üçüncü Kongresi Lenin'in stratejik planını onayladı.

Rus devriminin nesnel gelişimi bu planın doğruluğunu kanıtladı. Aşama aşama yükselen devrimci hareket dalgası durmaksızın doruğuna yaklaşıyordu.

Rusya proletaryasının Bolşevikler'ce yönetilen kesimi gittikçe bilinçli ve örgütlü bir nitelik kazanıyordu.

Bu hareket, daha önceleri hiç bir devrimci deneyi bulunmayan işçi sınıfı müfrezelerinin artan sayılarda katılımıyla olgunlaşıyordu. Proletarya hareketinin etkisiyle 1905 ilkbaharı ile yazında Rusya'da köylü hareketi eşi görülmedik boyutlara ulaştı. Kentlerdeki yığınsal proleter grevleriyle kırdaki köylü hareketinin kaynaşması, orduda dalgalanmalara yol açtı. Karadeniz'deki **Potemkin** savaş gemisinde patlak veren isyanda doruğuna erişen, Haziran - Temmuz 1905'de askerlerle denizcilerinin bir dizi devrimci eylemi bunun göstergeleri oldu. Lenin'in sözleriyle, bu olay, ordunun bir bölümünün ayaklanmanın safına geçişini işaretledi.

EN YÜKSEK AŞAMA

1905 sonbaharında Rus devrimi en yüksek düzeyine erişti. Ekim'de, Rus proletaryasının ayrı ayrı kesimlerinin devrimci çabalarının otokrasiye karşı birleşik saldırı içersinde birleşip pekişmesini tamamlayan ulus çapında bir politik grev yer aldı. «Barometre bir fırtınayı gösteriyor,» diye yazıyordu Lenin 13 Ekim 1905'de. «Tüm - Rusya politik grevi bu kez gerçekten, melun Rus-

ya İmparatorluğunun bütün halklarını en çok ezilen ve en ileri sınıfın kahramanca ayaklanışında birleştirerek, bütün ülkeyi sarmıştır.»²

Rusya'da 2500'ün üzerinde büyük işyeri ve fabrika hareketsiz kaldı. Bütün demiryolları posta ve telgraf büroları sekteye uğradı. Büyük kentlerde sanayi işletmelerinde olduğu gibi, belediye taşımacılığı ve hizmetlerinde, akademik kurumlarda ve mağazalarda da iş durdu. Ekim grevi güçlü bir politik proletarya eylemine dönüştü. Greve katılanların sayısı 2 milyonu aştı. Bu grev kendiliğinden, ayaklanma ve devrimci iktidar organlarını, Emekçi Vekilleri Sovyetleri'ni ve ardından Asker ve Köylü Vekilleri Sovyetleri'ni meydana getirdi. Ulus çapındaki politik grev Rusya'daki devrimci hareketi bir ayaklanmanın eşiğine götürdü.

Çarlık, büyüyen devrimi kanla boğmaya kalkıştı. Gelgelelim, artık devrimi yenmeye güç yetiremeyen otokrasi ödünler vermek zorunda kaldı. Çar 17 Ekim'de, kişi dokunulmazlığı, vicdan, söz söyleme, basın, dernek kurma ve toplanma özgürlüğü ve ayrıca «mümkün olduğu ölçüde» nüfusun bütün sınıflarının temsilcilerini üye kabul edecek bir yasama Duması kurulacağını vaad eden bir manifesto [bildiri] yayınladı.

Liberal burjuvazi bu manifestoyu politik amaçlarının başarısı olarak coşkuyla karşıladı. Doğal ki, proletarya çarlığın bu ihşasıyla tatmin olamazdı. Fakat Manifesto, bazı işçiler arasında zihin karışıklığı yarattı. Bu durum büyük ölçüde, Manifesto'nun Rusya için barış içinde anayasal gelişme yolunu açtığını sanan Menşeviklerin suçuydu. Grev hareketi alçaldı. 21 - 24 Ekim'de grev merkezlerinin çoğunda grev sona erdi.

Ekim grevi köylülük için daha da devrimcileştirici bir etken oldu ve orduda kaynaşmaya yol açtı. Ekim sonlarında Orta Rusya Volga bölgesi ve Ukrayna'nın büyük bir kesimi köylü savaşıyla alev alev yanıyordu. Köylüler toprak ağalarının malikanelerini yıkıyor, topraklarını zaptediyor ve yerli otoriteleri kovuyorlardı. Ekim'in ikinci yarısı ile Kasım'da orduda birbiri ardına ayaklanmalar tutuşuverdi. Köylü savaşı ve askerlerle denizlerinin silahlı eylemi proletarya ile köylülüğün savaşkan bir ittifakının biçimlenmekte olduğuna tanıklık ediyordu.

Bu sırada, burjuvazinin desteklediği çarlık karşı - saldırıya geçti. Çarlığın ilk darbesi devrimci köylülüğe yöneltilmişti. Cezalandırma kitaları köylüleri yargılamadan, soruşturmadan asıyor-

² A.g.e., c. 9, s. 392 - 398

lar, kursuna diziyorlardı. Köylüler sürüldü, köyler tümüyle yakıldı. Bir başka darbe de işçi sınıfına doğrultuldu. Kasım başında proletaryanın 8 saatlik iş günü istemine karşılık olarak, çarlık hükümeti devlet mülkiyetindeki işyerlerini kapatma yoluna gitti. Özel işletmeciler de aynı yolu izlediler. Lokavt yığınsal bir niteliğe büründü. Kasım ortalarında uzun süreli grevlerin güçten düşürdüğü 100.000 St. Petersburg işçisi sokağa atıldı. Rusya'da gerginlik doruğuna ulaştı.

Bu gerginlik anında Lenin sürgünden döndü. Lenin, Merkezi Parti aygıtının yerleşmiş bulunduğu Cenevre'den yurda geri dönmeyi beklemişti. Parti, Cenevre'de merkez organı **Proletary** gazetesini çıkarıyordu. Kurulması yıllarca süren tüm Rusya'yla temas bağları burada başladı. Silah ve devrimci literatür yüklü trenler Cenevre'den Rusya'ya taşındı. Ekim sonuna kalmadan Lenin'in yolculuğuna ilişkin bütün sorunlar hallolunmuştu. Lenin 8 Kasım'da devrimci St. Petersburg'a vardı. İki gün geçmişti ki, Bolşevik gazete **Novaya Zhizn** Lenin'in yaklaşan kesin savaş —ayaklanma— için Parti'nin hazırlanması konusundaki makalesini bastı. Lenin bu soruna dirimsel önem veriyordu.

Lenin'in silahlı ayaklanmaya hazırlanma programı şunları şart koşuyordu: birincisi, Parti'nin kitlelerle olan çalışmasının devrimin kazandığı legal kanallar aracılığıyla geniş bir şekilde yaygınlaştırılması ve aktifleştirilmesi; ikincisi, kesin savaşlar karşısında proletaryanın en öndeki kesiminin güçlerini pekiştirmek gayesiyle, oportünistlerin neden olduğu işçi sınıfı partisinin bölünmüşlüğüne gidermek; üçüncüsü, otokrasiye karşı savaşımında savaştan proleter - köylü ittifakını yapılandırmak; dördüncüsü, orduyu devrim safına çekmek. Bu acil sorunlar 10 Aralıkta açılması tekrarlanan bir yeni Parti kongresinde tartışılacaktı. Ancak, Ekim başında yer alan olaylar bunu olanaksızlaştırdı. Çarlık makamları devrimci harekete karşı yeni, olağanüstü önlemlere başvurdu. Demokratik basın üzerinde baskılar başgösterdi. Bolşevik **Novaya Zhizn** gazetesi yasaklandı. Polis 3 Aralıkta oturum için toplanmış olan Petersburg Sovyeti üyelerini tutukladı. Moskova proletaryası, buna yanıt olarak, çarlığa karşı silahlı ayaklanma bayrağını yükseltti. Moskova işçileri barikatlar üzerinde tam on gün kahramanca savaştılar. İlk kez ele silah almış olan isyancılar bizzat askeri hareketler içersinde bunları kullanmasını öğreniyorlardı. Bu sokak çarpışması, kendi taktiklerini geliştirdi. Ayaklanma 12 - 14 Aralık'ta en üst noktasına çıktı. Otokrasiyi tehdit eden ölümcül tehlike çarı, ayaklanmayı boğmak üzere kendisine sadık birliklerini sevk etmek zorunda bıraktı. Bu birliklerin işe karışması 15 - 16 Aralık'ta kesin üstünlüğü çarlığın lehine dönüştürerek, savaşım dalgasını geri çevirmeye yetti.

Moskova olayları, yine tüm ülkeyi harekete geçirdi. 8 Aralık'ta St. Petersburg'da bir politik genel grev başladı. 110.000'i aşkın işçi aletleri bıraktı. Moskova proletaryasının demiryolcular tarafından desteklenmesi grevi ulus çapında bir niteliğe soktu; demiryolu boyunca istasyondan istasyona, kentten kente sıçrayarak yayılıyordu. Aynen Moskova'da olduğu gibi, işçilerin grev uğraşları bir çok yerde polis ve askerle silahlı çatışmalara dönüştü. 11 - 15 Aralık'ta ayaklanmalar Orta ve Güney Rusya'ya atladı, aynı zamanda Sibiryaya demiryolu üzerindeki birçok istasyonda da alevleniverdi. Birkaç kentte isyancılar çarlık otoritelerini devirip, işçi «cumhuriyetleri» ilan ettiler.

Ne var ki, savaşımın eşi - görülmedik boyutlarına ve gösterilen kahramanlığına karşın, Rusya proletaryası 1905 Aralık ayında Çarlık üzerinde utku kazanmayı başaramadı. Son tahlilde devrimin yazgısının belirleneceği yer olan Rusya başkentinin işçileri, uzun süreli grevlerden son derece bitkin düşmüş, Aralık başındaki toplu tutuklamalar sonucu zayıflamış ve Menşevikler'in eline geçmiş bulunan St. Petersburg Sovyeti yöneticilerinin oportünist taktikleriyle yanlış yönlendirilmiş olduklarından ötürü, grevlerini bir ayaklanmaya dönüştüremediler. St. Petersburg'lu arkadaşlarından gerekli desteği alamayan Moskova işçileri de gerilemek zorunda kaldılar. Ayaklanma öteki merkezlerde de yavaş yavaş söndü.

Moskova ile öteki kentlerdeki ayaklanma utkuya ulaşamamakla birlikte Rus devrimci hareketinin tarihinde muazzam öneme sahip bir olaydı. «1905 Aralık silahlı ayaklanmasından önce Rusya halkı, kendini sömürcülere karşı yığınsal savaşım vermekten acızdı,» diyordu Lenin. «Aralıktan sonra artık aynı halk değildiler. Yeniden doğmuşlardı. Ateş vaftizlerini almışlardı. İsyanda çelikleşmişlerdi. 1917'de utkuya ulaşan savaşçıları onlar eğittiler...»³

DEVİRİMDEN ÇIKARTILAN DERSLER

Devrimin doruğu olan Aralık silahlı ayaklanmasını yaklaşık 18 ay süren bir iniş izledi. Rusya proletaryası inatçı bir savaşım vererek yavaş yavaş geri çekildi. Köylü hareketi de uzun bir süre dayandı. Fakat 1907 baharında devrimin yenileceği, kesinliğe kavuştu.

Yine de, birinci Rus devriminde verilen kurbanlar boşuna değildi. Devrim çarlık otokrasisinin yapısını temellerinden sarstı.

³ A.g.e., c. 16, s. 167

Rus otokrasisinin tarihsel bakımdan mahkûm olduğunu, çarlık monarşisinin günlerinin sayılı olduğunu gösterdi.

Devrim, milyonlarca işçi ve köylüyü politik savaşıma uyandırdı, bütün sınıf ve partileri eylem içersinde gösterdi, amaç ve hedeflerini, ülke yaşamındaki rol ve uygunluklarını açığa çıkardı. Devrimin 30 ayında Rus işçi ve köylüleri, yığınlarca barışçı gelişme yılında mümkün olabileceğinden daha büyük bir politik eğitimden geçtiler. Onları artık, çarlığın, halkın amansız düşmanı olduğuna inandırmak gerekmiyordu. Şimdi öteki düşmanı tanıyabilirlerdi —burjuvazi, Lenin'in belirttiği gibi, «bu sınıfın gerici-likten daha çok devrimden, çarlığın sürmesinden daha çok halkın utkusundan, feodal toprak ağaları iktidarının devam etmesinden çok toprak sahiplerinin mülklerine el konmasından korktuğu»nu biliyorlardı.

Bu toplumsal fırtına en devrimci sınıfın, en ardıcıl özgürlük ve demokrasi savaşçısının proletarya olduğunu açıklığa kavuşturdu. 1905 - 1907'de Rus toplumunun bütün sınıfları içersinde en büyük politik olgunluk gösteren sınıf: proletaryaydı. Burjuva - demokratik devrimin önderi olabileceği ve olması gerektiğini etkinliğiyle kanıtladı.

Devrimci savaşım, Rus otokrasisini devirmede belirleyici rolü oynamaya yönelik güç olan proletarya ile köylülüğün savaşkan ittifakını geliştirdi. Bu iki sınıf 1905 - 1907 devriminde hep birlikte ve örgütlü bir tarzda hareket etmediler. Bu durum, devrimden sonra bu ittifak için çalışmanın neden zorunlu olduğunu açıklar.

Devrim, Rusya halklarının büyük enternasyonalist birliğini gösterdi. Bütün Rusya miliyetlerinin emekçileri, toplumsal, politik ve ulusal baskıya karşı savaşımalarında biraraya geldiler.

Proletarya kendi deneyiminden, Leninist partinin kendini işçi sınıfı davasına adanmış olan tek parti olduğunu öğrendi. Bolşeviklerin devrim sırasında sergiledikleri yüksek ilkeleri, özverilikleri ve cesaretleri, onlara, büyük bir kitlenin saygı ve takdirini kazandırdı.

Devrim, Rusya işçi sınıfı hareketi içindeki oportünist akım olan Menşevizmin temel amacını, işçi sınıfı savaşımını liberal burjuvazinin çıkarlarına uydurmak olduğunu ortaya sererek, onun ne büyük bir tehlike teşkil ettiğini açığa çıkardı. Menşeviklerin bölücü eylemleri devrimin yenilgisinin nedenlerinden biriydi. Devrim, oportünizme karşı parti saflarında birlik için aman tanımaz bir savaşımın gerekliliğini gösterdi.

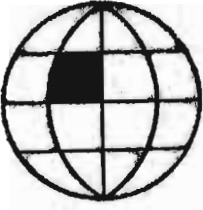

Devrim deneyimi, devrim teorisinin geliştirilmesi ve Bolşevik partinin strateji ve taktiklerinin işlenmesi için araç oldu. Utkan 1917 Ekim Devrimi'nin yolunu açtı. Lenin, sonradan, bu devrimin tarihsel deneyinin temeli üzerinde, burjuva - demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişmesi teorisini üretti; bu teori, sosyalist devrim teorisinin büyük bir bütünleyici parçasını oluşturmaktaydı. Lenin, 1905'de Rusya'daki sınıf güçlerinin dizilişini tahlil ederken, proletaryanın hegemonyasını sağladığı bir burjuva - demokratik devrimin etkusunun sonucunda, proletarya ile köylülüğün devrimci diktatörlüğünün kurulmasının bir sosyalist devrime ilerlemeyi olanaklı kıldığı sonucuna vardı. Kendini 1905 - 1907 devriminin deneyine dayandıran Lenin, Rusya'nın özgül koşullarına uygulanabilir nitelikte, toprağın millileştirilmesi gibi nesnel bir gerekliliği ortaya çıkaran Bolşevik tarım programının derin bir teorik temellendirmesini sundu. Sovyetler'in proletarya diktatörlüğünün bir devlet biçimi olduğu şeklindeki öğretisini geliştirirken de, Lenin'e, yine bu deneyim yol gösterdi.

Devrim, ayaklanma titizlikle hazırlandığı zaman, orduyu halkın yanına kazanma yönünde aktif çaba harcadığı zaman devrimin utkuya ulaşacağını göstererek, Rusya proletaryasını yığınsal silahlı savaşımın paşa biçilmez deneyimiyle donandırdı.

1905 - 1907 devrimi, kapitalist devletlerdeki işçi sınıfı hareketini şiddetlendirdi. Bağımlı ülkelerde ilk darbeyi emperyalizmin sömürge sistemine indiren bir ulusal kurtuluş hareketleri dalgasını yükseltti.

Lenin'in yazdığı gibi, bu devrim, yeni bir tarih çağı, sosyalizm ve komünizm çağını açan 1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi için bir «prova»ydı.

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

SINIF PARTİSİ, HALK PARTİSİ*

Nikolay PETROVIÇEV

SBKP M. K. Yedek Üyesi,
SBKP M. K. Parti Örgütlenme
Çalışması Bölümü Birinci
Başkan Yardımcısı

Bir kitle partisi inşa etmenin teorik ve pratik sorunları, Marksist - Leninist devrimci parti öğretisinde, daima üstün bir yer tutmuştur ve büyüyen bir komünist hareketin koşullarında ön sırada gelmektedir. Bu sorunları derinliğine araştırma çabasını, çok yararlı ve zorunlu olarak, kesinlikle hoşnutlukla karşılamak gerekir¹. SBKP'nin deneyiminin ışığında, inanıyoruz ki, bir kitle partisinin sınıfsal niteliğine, toplumsal bileşimini oluşturan ilkelere ve yığınları etkileme yöntemlerine bakmak özellikle önemlidir.

Bilimsel komünizmin kurucuları, şayet proletarya kazanmak istiyorsa, tüm öteki partilerden ayrı, bir sınıf partisi olduğunun bilincinde olan kendi partisine sahip olması gerektiğini söylemişlerdi. Engels, gerçekten demokratik bir partinin ancak bir işçi partisi olarak düşünülebileceğini; öteki sınıfların aydınlanmış üyelerinin bu partiye girebileceklerini ve hatta içtenliklerini kanıtlandıktan sonra onu parlamentoda temsil edebileceklerini belirtmişti: «Ancak, hiç bir demokratik parti .... belirginlikle proleter karakterde olmadığı takdirde gerçek başarılar elde edemez. Bunu reddettiğiniz an, elinizde tekkelerden ve hileden başka bir şey kalmayacaktır.»

* World Marxist Review dergisinin 1976/12 sayısından çevrilmiştir.

¹ Bkz. World Marxist Review, Haziran, Temmuz ve Kasım 1976.

Lenin, partinin sıkı sıkıya proleter karakterini ve sınıfsal bağımsızlığını, partinin devrimciliğinin, ideolojik sebatkarlığının ve oportünist dağınıklığa karşı koyma yetisinin temel ilkesi ve bir güvencesi olarak görüyordu. Aynı zamanda, «sınıfın partisi» olma görevini her durumda «en zor zamanlarda ordunun kitleleriyle teması yitirmeyecek öncü kol», «yığınların partisi» olarak kalması isteğiyle şaşmaz bir biçimde bağlıyordu. (Toplu Yapılar, C. 15, s. 355)

25. Kongre'ye sunulan Merkez Komitesi raporunda, partinin bir sınıf ve tüm halkın partisi olma nitelikleri —SBKP'nin doğasında ve etkinliğinde var olan nitelikler— arasındaki derin diyalektik bağlılık açıklandı. L. İ. Brejnev «gelişmiş sosyalizmde, Komünist Partisi tüm halkın partisi haline geldiği zaman, sınıfsal niteliğini hiç bir biçimde yitirmiş değildir. SBKP işçi sınıfının bir partisi olmuş ve öyle kalmaktadır» dedi.

Bir devrimci partinin bir sınıf partisi ve yine de gerçek bir kitle örgütü olmasını mümkün kılan şey nedir?

Bir kitle partisi inşasının temel konularından birisi, üyeliğin ve bileşiminin ilke ve ölçülerini oluşturma konusudur. Bu konudaki görüşlerini Komünist Ligi'nin Tüzüğü'nde belirten Marks ve Engels, Liga üyeliğine ancak tüm yaşayış ve faaliyet biçimiyle komünist düşüncelere bağlılıklarını kanıtlamış olanlar, disipline saygı gösteren ve parti sırlarını saklayanların alınabileceğine işaret ettiler. Yeni tip bir parti yaratma konusunda Marks ve Engels'in koydukları kurallara gereken dikkati gösteren Lenin, yalnızca onun toplumsal temelini tanımlamakla kalmadı, ama aynı zamanda küçük burjuva bireyciliğine kapılmış ve yüce Komünist adını taşımaya uygun olmayan kişilerin partiye sızmalarını önleyecek güçlü bir engel işlevi gören parti üyeliği ilkelerini işledi ve savundu. Lenin'in dikkatli seçim, her üyenin bir parti örgütüne bağlı olma zorunluğu ve partinin, üyelerine karşı son derece titiz olması ve çalışan üyelerle sempatanları ayırdetmesi istemi, Bolşevizm'in temel bir ilkesi olmuş ve partinin yüksek verimliliğini güvencelemiştir.

Lenin ve Bolşevikler, hem «seçkin»lerin yani dar bir seçkinler gurubu partisinin, hem de her önüne geleni saflarına kabul eden bir «açık kapı» partisinin kararlı karşıtları oldular. İşçi sınıfının, partiyi kuran, doğmasına neden olan ve besleyip büyüten sınıf olarak, partinin ana toplumsal temeli olduğu düşüncesini korudular (C. 19, s. 406). Burjuva - demokratik ve sosyalist devrimlerin utkusu için savaşım aşamasında, Bolşevik Partisi'nin toplumsal temelini ve çekirdeğini oluşturan işçi sınıfıydı. 1905'den

1916'ya dek, RSDİP üyeliğindeki toplam artışın % 59'unu işçiler meydana getiriyordu. Ne var ki, işçi sınıfı bile türdeş değildir; ayrıca tüm kesimleri de eşit ölçüde devrimci olmaktan uzaktır. Şu halde, işçi sınıfının şu ya da bu kesiminin asıl politik bilinç ve deneyim düzeyi hakkında açık bir fikre sahip olma zorunluğu vardır. Ve bu da, Lenin'in, partinin işçi sınıfının öncü kolu olması gereğine ve tüm işçi sınıfının «partiye mensup olamayacağı ve olmaması gerektiği»ne işaret etmesinin nedenini açıklar (C. 6, s. 502).

Doğası bakımından bir sınıf partisi olan proletarya partisi, 'sekte biçimde yalıtılmayı reddetmiştir, reddeder. Daha üç Rus devriminin hazırlık döneminde, Lenin'den aktarırsak, «proletaryayla çıkarlarının ortak olduğu bilincini taşımaları» ve «kurtuluşu ... burjuva egemenliğinin tam devrilmesi için işçi sınıfıyla birlikte döğüşmekte görmeleri» koşuluyla, Parti, diğer emekçi katmanlardan gelen kişileri de üyeliğe kabul etti (C. 11, s. 33).

Partimiz, saflarını sıkılaştırma gibi önemli bir soruna hiç bir zaman yer ve zaman etkenlerini ya da işçi sınıfı hareketinin durumunu dikkatle hesaba katmadan, genel ve soyut terimlerle yaklaşmamıştır. Parti saflarının oluşumunu, o andaki ortam, partinin önündeki görevlerin doğası, devrimin (yukarı ya da aşağı doğru) eğilimi, o anda ağır basan parti çalışmasının biçimleri (legal ya da illegal), toplumun toplumsal bileşimindeki değişmeler, kısacası, titizlikle tartışılmış koşullar ve yeni üye akımının politik bakımından salık verilebilirliği etkiler.

Parti kuruluş halindeyken, Lenin, vahşi baskı ortamında, «bir otokratik devlette, böyle bir örgütün üyeliğini ne denli sınırlarsak, ... örgütü meydana çıkarmak o denli zor olacaktır» dedi (C. 5, s. 464). Ancak 1905 - 1907 devriminde, işçi sınıfının politik bilinçliliği muazzam bir ilerleme kaydedince ve toplanma, dernek kurma ve basın özgürlüğü kazanılınca, Lenin şu çağırışı yaptı: «Bundan böyle daha cesaretle ileri, ... temellerinizi genişletin, işçileri, Sosyal - Demokratları çevrenizde toplayın, onları yüzlerle, binlerle Parti örgütlerinin saflarına katın» (C. 10, s. 32). Devrimden önce Parti 8.400 üyeye sahipken, 1907'de üye sayısı 46.000'e ulaştı; bu rakama Dördüncü Kongre'de RSDİP içinde birleşen Polonya, Litvanya, Letonya Sosyal - Demokrat örgütlerini ve Bund'u da eklersek, üye sayısı 150.000'e vardı.

1905 - 1907 devriminin yenilgisinden sonra, Parti'ye karşı vahşi baskı önlemleri alındı ve örgütlerinin çoğu yok edildi. Fakat, yeraltına geçmek zorunda kalan Parti, bu koşullarda bile etkinliğini azaltmadan, sayısal gücündeki düşüşe engel olmak için elin-

den gelen çabayı gösterdi. Lenin, daha sonraları, «azınlık, yığınları yönetmeye ve onlarla sıkı bağlar kurmaya güç yetiremiyorsa, o zaman o bir parti değildir ve genel olarak hiç bir değeri yoktur, şayet kendine parti dese bile» diye yazdı (C. 31, s. 238). Lenin, Bolşevik Partisi'ne, yalnızca emekçi halkın yığın örgütlerine erişmeyi değil, fakat onları günbegün yönetmeyi öğretti. Bolşevikler, illegal Parti örgütlerinin önderliğinde legal faaliyet gösteren sendikalarındaki çalışmaya özel bir önem verdiler. Parlamentoyu, kooperatifleri, sigorta kurumlarını, hastalara yardım fonlarını, kadınların, doktorların, vb. kongrelerini kullanarak yığınlar arasında sosyalist ajitasyon ve propaganda yürüttüler. Parti, yalnızca cesaretle saldırmaya değil, örgütlü bir biçimde geri çekilmeye ve yığınları devrimci bir ruhla eğitme ve yönetme çalışmasının en çeşitli biçim ve yöntemlerine hükmedebilmeye yetenekli olduğunu gösterdi.

Lenin, bir kitle partisi yaratma uğraşında, partiye yabancı unsurların alınmasına karşı şaşmaz bir tutum takındı ve partiye, bileşiminin saflığını korumayı öğretti. Hiziplerin ve çeşitli gurupların özgürce faaliyet göstermesi düşüncesini, Troçkistlerle öteki bölücülerin savunduğu fikir olan oportünistlerle «barış» fikrini, özellikle zararlı buluyordu. Bu «özgürlüğü» isteyenler, aslında Komünistlerin devrimci görüşlerini savunmaktan vazgeçmelerini, Marksist konumlarını reformistlere terkederek, burjuvazinin emellerine boyun eğmelerini arzuluyorlardı. Deneyimimiz göstermektedir ki, Parti için, oportünizmin etkisinde, sağlam devrimci inançlardan yoksun ve sebatkarlık ve disipline gelemeyen rasgele kişileri saflarına almaktan daha zararlı bir şey yoktur. Lenin, geçmişin deneyimini özetlerken, şöyle demektedir haklı bir nedene sahipti: parti üyeleri arasında reformistler varsa, «proletarya devriminde utku sağlanamaz ve bu devrim korunamaz» (C. 31, s. 383).

Bolşevik Partisi, tarihin her aşamasında saflarının temizliğini titizlikle korudu ve kaypak, rasgele unsurların akınını önleyecek uygun önlemler buldu. Bizim deneyimimiz kanıtıyor ki, Parti uygun olmayı elemekle, yığınlar arasında daha büyük saygınlık kazanır. «Parti üyeleri arasındaki böylesi bir azaltma, onun güç ve ağırlığında muazzam bir artış demektir» diye işaret ediyordu Lenin (C. 29, s. 432). Ancak bu, karşıtlarımızın iddia ettikleri gibi hiç de, hiç bir tartışma, görüş ayrılıkları veya sorunların farklı bakış açılarından tahlili olmayacak anlamına gelmez. Aslında tartışma ve farklı görüşlere, önerilere saygı, her zaman Parti'ye doğru politikayı biçimlendirmesinde yardımcı olmuştur. Ancak, Parti bir sorunu kollektif bir biçimde tartışıp, bu konuda bir karara vardı mı, bu kararı uygulamak için tek bir birey gibi hareket eder.

İşçi sınıfı ile partisinin komünist ülkülerinin evrensel olarak tanındığı ülkemizdeki olgun sosyalizmde Parti, tüm halkın öncüsü haline gelmiştir. İşçi sınıfı Sovyet toplumunun önder gücü olarak kalmaktadır. İşçi sınıfı, üretimin geliştirilmesi ve halk yaşamının serpilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır ve kamu mülkiyetinin ortak sahibi, bilimsel - teknik ilerlemenin bir yığın temsilcisi ve komünizmin maddi ve teknik temelini başlıca kurucusudur. Tutarlı devrimci bir karakter olarak işçi sınıfı, yurtseverlik ve enternasyonalizm, bilinçli disiplin, örgütlülük, sosyalist kolektivizm, insancılık (hümanizm) gibi öznel niteliklere sahiptir.

Geçmişte olduğu gibi bugün de, SBKP'nin toplumsal temelini ana bileşeni işçi sınıfıdır. İşçi sınıfının komünist ülkülerini dile getiren ve onun öncü - kolu olan Parti, yeni üyelerini en başta işçi sınıfı arasından kazanmaktadır. Ve, yeni Parti üyeleri arasında ve de tüm olarak Parti'de, işçi oranının son yıllarda büyümüş olması tamamiyle akla yatkındır. 19 ve 20. kongreler arasında aday üyeliğe kabul edilen işçi sayısı % 27,2'yi ve Parti içindeki oranları % 32'yi bulurken, 24 ve 25. kongreler arasında, işçiler yeni üyelerin % 57,6'sını ve tüm Parti üyelerinin % 41'ini oluşturuyordu.

SBKP'nin toplumsal bileşimi, ülkemizde işçi sınıfının önderliğinde meydana gelmiş olan işçi - köylü - aydın bağlaşıklığının bir yansımasıdır. Son yıllarda kabul edilen yeni Parti üyelerinden yaklaşık % 11'i kolektif çiftçidir. Bu durum, kırsal kesimde Parti'nin etkisini artırmaya ve Parti'nin çizdiği tarım politikasını uygulamaya yardımcı olmaktadır. SBKP, ünlü mühendis, bilimci, yazar ve sanatçıları alarak saflarını perçinler; nitekim yeni aday üyelerden % 25'i bu kesimdedir. Günümüzde, her dört mühendis, tarım uzmanı, besi hayvanı uzmanı ya da öğretmenden biri, her beş - altı doktordan biri Parti üyesidir.

Partimiz gençleri, en başta da KGB (Komünist Gençlik Birliği) üyelerinden en iyilerini sürekli olarak saflarına katmaya özel bir dikkat gösterir. Bunu, kuşakların devamlılığının ve kendi devrimci ruh ve geleneğinin bir ifadesi sayar. Parti'ye gün geçtikçe yeni genç erkek ve kızlar katılıyor. 1966'da aday üyeliğe alınan KGB'liler % 40,1 iken, 1975'de tuttıkları oran % 70'i geçti. Parti örgütleri emekçi kadınları kazanmak için de çaba harcıyor; Parti içinde kadınların oranı bugün % 23'ü aşmaktadır ve yeni kabul edilen üyeler arasında ise % 30'a yakındır.

Çokuluslu devletimizde Parti'mizin ulusal bileşimi önemlidir. Bugün SBKP, saflarında Sovyetler Birliği'ndeki 100'ü aşkın etnik

gurutpan üyeler bulundurmaktadır. Söylemeye gerek yok ki, birliği oluşturan cumhuriyetlerin Parti örgütleri en başta ana milliyetten gelme üyeler almak suretiyle gelişirler. Aynı zamanda, bu örgütlerin bileşimi gittikçe artarak uluslararasılaşmaktadır. Bu iki karşılıklı - bağlı eğilim, cumhuriyetlerin ekonomi ve kültürdeki ilerlemelerinin, uluslar ve etnik gruplar arasındaki bağların daha sıklaştığının delilidir.

SBKP'nin muazzam saygınlığı gitgide daha çok sayıda emekçiyi, Parti saflarında yeralarak geleceklerini hem ideolojik hem de örgütsel bakımdan Parti'ye bağlamaya özendirir. Ne var ki, Parti, başvuran herkesi kabul edemez. Sayısal büyüme için zorlama yapmaz ve bileşimini, en başta gelecek vaadeden üyelerinden daha yüksek isteklerde bulunarak düzenler. Bu daha titiz yaklaşımdan ötürü, son yıllarda yeni üye alınanların oranı azalmıştır. 22 ve 23. kongreler arasında aday üyeliğine alınanların yıllık ortalaması 760.000, 23 ve 24. kongreler arasında ise 600.000 iken, 24 ve 25. kongreler arasında bu rakam 520.000'e düştü. Parti'nin 25. Kongresi, Lenin günleri biçiminde adlandırılarak uygulamaya sokulan deneme süresinin önemini artırma ve aday üyelerin politik nitelik ve yeteneklerini her yönüyle sınamaya, Marksist - Leninist eğitime en titiz bir yaklaşım getirme zorunluğuna işaret etti.

Yeni üyelerin bileşimini düzenlemek ve onlardan daha yüksek istemlerde bulunmak Parti'yi güçlendirmenin, Komünist adına saygı duyulmasını artırmanın ve halk arasında Parti'nin saygınlığını yükseltmenin tek yolu değildir. Aynı biçimde, üyeleri eğitmek, faaliyetlerini teşvik etmek ve demokratik merkezîyetçilik ilkesi temelinde aralarında disiplini geliştirmek de önemlidir.

Lenin'in yeni tip parti öğretisinin burjuva eleştiricileri ve her çeşitten reformistler, partideki merkezîyetçiliğin, partinin faaliyetinde demokratik ilkeleri olanaksız kılacağını iddia ediyorlar. Oysa SBKP'nin iç yaşamı tam aksini gösteriyor. Her Marksist - Leninist kitle partisini, parti içi demokrasinin içeriğinde bir derinleşme ve biçimlerinde yetkinleşme karakterize eder; bu, üyeler arasında sorumluluk duygusunun artması ve daha fazla disiplin demektir. 25. Parti Kongresi, Parti'nin, görevleri yerine getirirken, disiplin ile girişkenlik ve yaratıcı bir yaklaşımı birleştirenlere değer verdiğini belirtti. Bu tutum ve Parti'nin politik faaliyeti, SBKP'nin yukarıdan gelen buyruklara gözü - kapalı uyulmasını istediğini, kadrolarının kişilsiz hale geldiğini ve işlerine karşı kayıtsız olduğunu ileri süren burjuva propagandacılarını ve çeşitli «Sovyetolog»ları yalanlıyor.

Hiç kuşkusuz, Parti üyeliği, Parti'ye bağlılık, kişisel çıkarların toplumunkine, topluluğunkine bağımlılığı ve kişinin, genellikle göze zor görünen ve görülmeye değer bir şey olmaktan başka bir şey olan her çabaya kendini vermesi demektir. Ancak bu, idealimizin yönetsel önlemlere, korkuya, vb. dayanan disiplin olduğu anlamına gelmez. Engels, «milyonların peşinden yürüdüğü bir partideki disiplin, sayısı yüzleri bulan bir tekkedeki disiplinden tümüyle bambaşkadır,» diye yazıyordu. Demokratik merkeziyetçiliğe dayalı bir partide disiplin, parti yoldaşlığı disiplini, politik bilince, üyelerin sorumluluklarının farkında oluşlarına, işçi sınıfı ülkülerine bağlılığa, onun teori ve politikasının doğruluğuna olan sarsılmaz inanca ve partinin, yığınların çıkarlarını kendi çıkarı gibi görüp davranma yeteneğine dayanır.

Şu halde, bir kitle partisinin bir öteki belirleyici özelliği de, bütün üyelerin örgütlerinin işlerine ve ülkenin günlük yaşamına etkinlikle katılmalarıdır.

Günümüzde SBKP'nin önemli bir özelliği, bütün örgütlerinin ve üyelerinin daha fazla girişkenlik ve etkinlik göstermekte oluşudur. Bu olguyu, son beş yıllık Parti çalışmasının topyekün sonuçlarında, özgül olarak da Kongre öncesi raporda ve Parti kollarının seçim toplantılarında, bölgesel konferans ve kongrelerde dile getirilen politik faaliyetin ve yapıcı çabanın artışında görüyoruz. Parti kollarının kongre öncesi toplantılarına üyelerin % 94'ünün katılmış olduğunu ve bunlardan her dört kişiden birinin ise tartışmada yer aldığını belirtmek yeterlidir. Parti'nin sıra neferleri ve bütün emekçiler, onuncu beş - yıllık planın ilk yılına ilişkin görevleri ve her kollektifin planlarını, 25. Kongre kararlarının ruhu içinde yaşama geçirirken ender rastlanır bir etkinlik göstermektedirler.

Parti'nin, bir sınıf ve tüm halkın partisi olarak içinde taşıdığı karakteristikler arasındaki iç bağlılık, program ve politikasının formüle edilmesinde ve uygulanmasında önümüze çıkar. Marksizm - Leninizm, devrimci işçi sınıfı partisinin yığınsal olma niteliğini, pek öyle sayısal gücünün değil —bu önemli dahi olsa— en başta, etkisinin, belgi ve politikalarının yığınlar arasında kazandığı onay ve desteğin belirlediğini savunur.

İlkeli politika en doğru politikadır. Ve Marksist - Leninist parti de sınıfsal ilkelere bağlandığına ve onun politik onurunu taşıdığına göre, programındaki önkoşulları, program ilkelerini asla manevra hilelerine başvurmaksızın, onları modası geçmiş giysiler gibi kaldırıp atmaksızın, keskin bir sorumluluk duygusuyla ele alır. Deneyimimiz, Komünistlerin ancak ilkeli bir sınıfsal politika temelinde sağlam birliğe ulaşabileceklerini ortaya koyuyor.

RSDİP İkinci Kongresi'nin benimsediği, Parti'mizin daha ilk programı, çarlığa, toprak sahiplerine ve kapitalistlere karşı savaşta işçi sınıfı ile öteki emekçilerin çıkar birliğini yansıtıyordu. Hem proletaryanın sınıfsal, sosyalist hedefini —diktatörlüğünü kurmayı— hem de emekçi halkın genel demokratik istemlerini —monarşinin devrilmesi, bir demokratik cumhuriyet, 8 saatlik iş günü, toprak mülkiyeti haklarının iptali, vb.— formüle ediyordu. Bu, Parti'nin düşüncelerini yığınlar tarafından anlaşılabilir kıldı ve ona, ülkedeki bütün ilerici devrimci savaşıma katılmaya ve sosyalist fikirleri desteklemeye yöneltmede yardımcı oldu.

Saflarını güçlendirme yönündeki sürekli çabası, yığınlar tarafından anlaşılabilir bir strateji çizgisi ve esnek, tutarlı devrimci taktikleri Parti'nin saygınlığını yükseltti. 1917 Ekim'ine gelindiğinde, politika sahnesine, görece küçük bir profesyonel devrimciler örgütü olarak giren Bolşevikler, bir yığın partisiydiler. Şubat Devrimi'nin etkisinden sonra illegaliteden çıkan Parti'nin 24.000 kadar üyesi vardı, beş ay sonra Altıncı Kongre'de üye sayısı 240.000'e çıktı, 1917 Ekim'inde ise üyeleri 350.000'i ya da illegaliteden çıkışından hemen sonraki sayınının 15 katını buldu. Bu durumda bile Parti, geniş halk kitleleriyle kıyaslandığında çok küçük kalıyordu. Yine de, emekçilerin çoğunluğu onun peşinden gidiyordu. Parti utkuya doğru yürürken, işçi sınıfının sosyalizm savaşımını, halkın barış hareketini, köylülerin toprak kavgasını ve Rusya'nın ezilen halklarının ulusal kurtuluş savaşımını tek bir devrimci akımda birleştirdi ve bu güçleri kapitalizmi devirmeye yönlendirdi.

Halk, Lenin'in Partisi'ni izledi ve ona güven bağladı, Parti de halkın politik önderi rolünü onurla yerine getirdi ve getirmektedir. Parti, Marksist öğretileri ileri götürme ve somutlaştırma yönünde, başlıca sanayileşme ve elektrikleştirilmeden, tarımın sosyalist temeller üzerinde yeniden örgütlenmesinden, kültür devrimi ve yüksek yaşam düzeyinden oluşan büyük bir sosyalist inşa programını işledi. Bolşevikler, yığınları, Parti'nin yaptığı planları uygulamaya yönelttiler ve onlara sosyalist davaya bağlılık esinlediler.

Parti halk için varolmaktadır ve faaliyetinin en derin anlamı olarak ona hizmet etmeyi görmektedir. Halkın yaşam ve kültür düzeyinde sürekli bir yükselme sağlamaktan geçen bu yüce ereği gözönüne alan Parti, bu ereğe ulaşmanın yol ve araçlarını da belirleyen bir ekonomik strateji çizmiştir ve uygulamaktadır. Bu yol ve yöntemler, toplumsal üretimin dinamik ve dengeli gelişimini, etkinliğinin yükseltilmesini, bilimsel ve teknik ilerlemenin hız-

landırılmasını, her ekonomik alanda emek üretkenliğinin artırılmasını ve işin niteliğinin iyileştirilmesini içerir.

Parti, ekonomik ilişkileri mükemmelleştirmenin yanı sıra, sosyalizmin politik sistemini ilerletmeye ve sosyalist demokrasiyi genişletmeye de büyük özen göstermektedir. Hükümet organlarının, sendikaların ve Komünist Gençlik Birliği'nin işlevlerini yetkinleştirmeye ve rolünü artırmaya yardımcı olmakta, Sovyetler Birliği halkları arasında birlik ve dostluğu ilerletmekte ve yeni insanın eğitimine özel dikkat göstermektedir.

Buradan, komünist inşa programının, işçi sınıfının komünist ülkülerini dile getirmesinden ötürü, aynı zamanda insana ilgiyi ve bireyin gelişimini odak noktası aldığı için gerçekten insancıl (hümanist) olan ve halka hizmet eden bir sınıf programı olduğu sonucu ortaya çıkıyor.

Bir Komünist partisi, her eyleminde yığınlara dayanır. Partimiz, meydana geldiği andan bu yana, emekçilerle bağlar kurup pekiştirmeyi, onları bir sınıf ruhuyla eğitip aydınlatmayı ve devrim savaşına hazırlamayı baş görevlerinden saymıştır. Lenin, Parti'nin, faaliyetinin gerçek bir sınıfsal faaliyet olmasını istiyorsa, yalnızca politikaya katılmakla kalmamasını, nüfusun geniş kesimlerinin politik yaşamını ve girişkenliğini daha önemli temel hedeflere ulaşılması için daha yüksek düzeyde faaliyete yönlendirmesi gerektiğini işaret etmişti (Bkz. C. 17, s. 422). Yığınların nasıl yönetileceğini bilmek, asla önyargılara yer vermemek ve ne de geriletici duygular benimsemek, olayların ardından sürüklenmek yerine hareketi örgütlemek, Parti'mizin, Lenin'in önderliğinde ve onun koyduğu kurallara uygun olarak sürekli ustalaştığı bir sanattır.

Parti'nin yığınlara önderlik etmesinin başta gelen yöntemi inandırmaktır. Sosyalist ve komünist inşa yılları boyunca Sovyet halkının toplumsal bilincinin ve ideolojik olgunluğunun muazzam ölçüde artmış olduğu söz götürmez. Ancak bu, inandırmaya artık gerek yok, demek değildir. Gerçekten de, politikalarının anlamını enine - boyuna açıklamak, yığınları inandırarak yönetmek, Parti'nin hep en önemli ödevlerinden biri olmuştur. Parti çalışmasının özü budur ve bu çalışma iyi ürün verir. Sovyet halkı, Parti'nin politikasını kendi davası olarak benimser. Karşısına çıkan görevlere, yapılan planlara yaratıcı bir biçimde yaklaşır, bunları bildiğince hızla gerçekleştirmenin yol ve araçlarını arar, bulur.

Dinamizm, bir Marksist - Leninist partinin ayırıcı özelliğidir. İşçi sınıfının devrimci ülkülerinin, bütün emekçilerin umut

ve özlemlerinin tutarlı bir simgesi olan parti, değişen toplumsal koşullara anında tepki gösterir, sözkonusu ortama göre daha büyük görevler saptar ve yaşama geçirir, işgörürlüğünü mükemmelleştirir ve önderliğinin biçim ve yöntemlerini geliştirir.

Marksizm - Leninizm, politik bir organizma olan Parti'nin, üzerinde devrimci dönüşüm çabasını yürüttüğü ve kendini yetkinleştirdiği temeldir. Bu, onun, gerçek bir yığın partisi olması sıfatıyla, ideolojik birliğinin bir güvencesi, dağınıklığa, yalpalamaya veya ilkedden sapmalara karşı bir koruyucusudur. Partimiz, temel Marksist - Leninist ilkelere şaşmaz bir biçimde sahip çıkarken, teoriyi uygulama sırasında her türlü dogmacılığa karşı çıkar. Devrimci öğretisini yaratıcı bir biçimde geliştirmeyi onurlu bir enternasyonalist ödev sayar ve bunu en keskin sorumluluk duygusuyla yerine getirir. L. İ. Brejnev, 25. Kongre'ye «Marksizm - Leninizm, gücünü, sürekli ve yaratıcılıkla geliştirilmesinden alır. Marks'ın öğrettiği budur. Lenin'in öğrettiği budur. Partimiz onların koydukları kurallara daima sadık kalacaktır!» dedi. SBKP 25. Kongresi'nin kararları ve öteki belgeleri, sürekli bilimsel araştırmanın, devrimci teoriye katkı yapmak yönündeki yaratıcı çabanın kanıtıdır.

Eleştiri ve özeleştiri, Parti yaşamı da içinde, halk yaşamının her alanında ilerlemenin sınanmış bir aracıdır. Önümüzde duran görevlerin boyutları ve karmaşıklığı büyüdükçe, her faaliyete eleştirel açıdan yaklaşmanın önemi gitgide artmaktadır. 25. Kongre, eleştiri yönteminin özünün, şu yada bu örgütün, şu yada bu bireyin faaliyetinin her yönüne nesnel bir değerlendirme getirmek, var olan eksiklikleri ortadan kaldırmak için her yönüyle tahlilden geçirmek olduğunu işaret etti. Eleştirinin değeri, kullanılan sözlerin keskinliğinde değil, harfiyen yerinde oluşunda ve ele alınan sorunların toplumsal öneminde yatar. Özeleştiri, kendi payına, samimi olduğu ve yetersizlikler benimsenmekle kalmayıp oyalanmadan giderildiği zaman bir değer taşır. 25. Kongre'nin yorumları, vargı ve kararları Sovyet Komünistlerine, daha titiz eleştiri ve özeleştiri yapmak konusunda, hem başarıları değerlendirmede hem de el değmemiş potansiyellere işaret etmede, ilkeye Leninist sadakat ve ağırbaşlılık konusunda bir örnek olmuştur.

Parti, devrimci geleneğin sürekliliği, hem kendi ülkesinin hem de öteki ülkelerin önceki devrimci kuşaklarının getirdiklerinin ve deneyiminin değerlendirilmesi temelinde gelişir. SBKP, üyelerini ve yeni adaylarını bu ruhla eğitir. Engels, «daha önceki hareketlerin gençliğini anımsatmak yararlı olacaktır, çünkü onlar her şeyin yalnızca kendilerine ait olduğunu sanıyorlar,» diye yazar. Bu yaklaşım her zaman önemli olmuştur ve kardeş partilerin ka-

zanım ve etkilerinin artması ve deneyimlerinin daha bir çeşitlenmesi üzerine, bugün daha da önemlidir. Yüce Lenin bizlere, geçmişin ve bugünün deneyimine saygı göstermeyi öğütledi. SBKP, kardeş partilerin eylemlerini ilgi ve anlaşılabilir bir dikkatle izler, başarılarını inceler ve bu da Sovyet komünistlerinin ideolojik bakımdan, yurtsever ve enternasyonalist kişiler olarak yoğrulmasına katkıda bulunur.

Kendini yalıtılmayıp gerçek bir yığın partisi olarak faaliyet gösteren bir partinin gelişiminin ve dünya görüşünün bir özelliği de, uluslararası Komünist hareketin ayrılmaz bir müfrezesi olduğunun bilincinde olmasıdır. SBKP, denenmiş ve sınanmış Marksist - Leninist proletarya enternasyonalizmi ilkesini her zaman gözetir. Bütün enerjisini ve hizmetindeki bütün araçları, tüm ülkelerdeki devrimci güçlerin savaşımına kardeşçe destek uğrunda harcar ve sosyalist ülkeler topluluğunun, gezegenimizdeki bütün Komünistlerin, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı yolunda savaşanların, toplumsal ilerleme ve uluslar arasında barışı savunan herkesin birliğinin büyümesine katkıda bulunur.

SBKP 25. Kongre'si, Parti'mizin, büyük ve güçlü bir organizma olarak geniş bir genel görünüşünü sundu. Parti, Leninist parti yaşamı ölçütlerini ve önderlik ilkelerini şaşmaz bir biçimde uygulayıp ileri götürdüğü için, ideolojik ve örgütsel birliğinin nasıl gelişmekte ve yeni bir içerik kazanmakta olduğunu gösterdi.

Sosyalist ve komünist inşa deneyimi, Parti'nin yönetici rolünün düzenli olarak arttığı, bütün utkularımızın örgütleyicisi ve esinleyicisi olmasından gelen saygınlığının büyüdüğüdür. SBKP, sürekli olarak Marksizm - Leninizm'i kendine yol gösterici edinmek ve ileri götürmek suretiyle, Sovyet halkını komünizmin utkusuna doğru güvenle yönetmektedir.

Kıbrıs halkı boyun eğmeyi reddediyor*

Ezekias PAPAYOANU

AKEL M.K. Genel Sekreteri

Temmuz 1974'deki acıklı olaylardan sonra ¹ Kıbrıs'ta yerleşen hava, hiç değilse, ülkenin Başkan Makarios'un yasal hükümeti tarafından yönetilen bölümünde, sosyal ve politik güçlerde yeni ilişkilerin yaratılmasına nesnel olarak olanak sağlamıştır.

Emperyalizm ve gericiliğe karşı savaşta, yurtsever ve demokratik bütün kesimler arasında işbirliğini yaratmak ve güçlendirmek için temeller vardır. Sosyal alanda bu işbirliği, işçiler, köylüler ve ilerici aydınlardan oluşan geleneksel bağlaşıkların yanı sıra, ulusal burjuvazinin ve küçük burjuvazinin yurtsever unsurlarını ilgilendirmektedir. Politik alanda bu işbirliği, hükümeti ve onun yurtsever politikasını destekleyen demokratik partilere, sendikalara ve köylü örgütlerine yayılmaktadır.

Seçim kampanyası süresince ve geçen 5 Eylül'de yapılan parlamento seçimleri sırasında, politik durumda meydana gelmiş olan somut, olumlu, ilginç değişiklikler ve bunların sonuçlarının, Kıbrıs için ayrı bir önemi vardır. Eylül seçimleri süresince iki çizgi karşışarşıya geldi: Birincisi, Kıbrıs'ın toprak bütünlüğü ve egemenliği, bağımsızlık ve özgürlüğü için çarpışan, adanın bağlantısızlığını ve askerden arındırılmasını isteyen bir politikanın uygulanmasından yana olan, Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler çerçevesinde, Birleşmiş Milletler'in kararları temelinde çözümlenmesini isteyen çizgidir. Bu, seçim kampanyası sırasında, aynı temel üzerinde işbirliği yapmış olan, işçi sınıfının partisi AKEL ile, eski dışişleri bakanı Kyprianou tarafından yeni kurulmuş olan demokratik cephe ve Lyssarides tarafından yönetilen EDEK'in (Merkez'in Tek Demokratik Birliği) çizgisidir.

Öteki çizgi, ülkemize karşı girişilen saldırıdan doğan durumun, son kertesine dek kabullenilmesini ve kapitülasyonun, Kıb-

* Bu yazı, La Nouvelle Revue International dergisinin 1977/1 sayısından çevrilmiştir.

¹ Bilindiği gibi, Kıbrıs'ta 15 Temmuz 1974'de faşist bir darbe yapılmış; bunu, 20 Temmuz'da Türkiye'nin müdahalesi ve Ada'nın bir kısmının işgali izlemiştir. Bu konuda Bkz. D. Konstantinos: «Kıbrıs'ta Hükümet Darbesi» ve E. Papayoanu: «Kıbrıs'ın Egemenliği ve Bütünlüğü İçin», La Nouvelle Revue International, Eylül 1974 ve Mart 1975.

rıs sorununu, NATO emperyalist blokunun çerçevesi ve çıkarları çevresinde çözümlenmeyi isteyenlerin çizgisidir. Bu çizgi, eski parlamento başkanı Klerides'in oluşturduğu, sağ güçlerin koalisyonu Demokratik Birlik Partisi'nin ve bu koalisyonla tam bir uyum içinde olan faşist örgüt EOKA-2'nin çizgisidir. Geçen yıl, ellinci kuruluş yıldönümünü kutlayan ülkenin en eski ve en güçlü partisi AKEL, üç demokratik partinin bağlaşmasını ayakları üzerine oturtmak ve programları çevresinde kitleleri harekete geçirmek yolunda köklü bir rol oynadı.

AKEL Merkez Komitesi, üçüncü genel toplantı döneminde, Parti'nin seçim kampanyasında hedeflerini açıklıkla saptamıştır:

«Başkan Makarios'un politikasını destekleyen, devlet aygıtının darbecilerden temizlenmesi, halkımızın tümü için kabul edilebilir demokratik, barışçıl ve adil uygulamalar için birlikte savaşmaya hazır anti - emperyalist ve anti - darbeci, yurtsever, demokratik tüm güçlerle işbirliği. Sert ve çetin savaşımı içinde halkımızın çıkarlarından hareket eden Parti, seçimlere siyasi hegemonya elde etmek için değil, fakat, etkin ve sağlıklı güçlerin bağlaşıklığını güçlendirmek, onları, başında Başkan Makarios'un bulunduğu, ülkemizin yurtsever ve demokratik, politik yönetimi etrafında birleştirmek için katılacaktır. Partimiz, sağlıklı, gerçekten yurtsever ve demokratik politik güçlerin gerçek isteklerini dile getirecek yeni bir parlamento için mücadele edecektir.»

Seçim bildirgelerinde AKEL, Kıbrıslı Rumların, Kıbrıslı Türk, Ermeni ve Marunilerin, bütün yurtsever sosyal katmanların, halkımızın tümünün çıkarlarını dile getirdi. Bununla birlikte, seçimler sırasında, üç demokratik parti arasında, işbirliği üzerinde anlaşmaya ulaşmak kolay olmadı. Buna ulaşmak için AKEL, Merkez Komitesi kararlarında formüle edilmiş olan geniş politik hedeflere ulaşmak için mümkün olan her fedakarlığı yapmıştır. Gerici çevrelerin azgın kampanyalarına, garazkâr anti - komünist propagandalara, insanları kızıl tehlike ile yıldırma girişimlerine karşın, Kıbrıs halkı, AKEL'e ve bağlaşıklarına güvenini gösterdi: Emperyalist tekelleri ve NATO ülkelerini hoşnut etmek için, memleketi, politikalarını değiştirmeye çağırانları kararlılıkla mahkûm ederek. 5 Eylül seçimleri, demokratik ve yurtsever bağlaşıklığın partileri için bir utku oldu. Oyların % 75'ini, temsilciler meclisinde Rum Kıbrıslılar'a ait olan 35 sandalyenin tümünü kazandılar. Anayasa gereğince, 15 sandalye Türk Kıbrıslılara aittir. 1963 yılında meclisi terketmişler ve bugüne dek oraya dönmemişlerdir.

Önceden varılan anlaşmaya uygun olarak üç parti arasında meclisteki yerler şu şekilde paylaşılmıştı: Demokratik Cephe 21, AKEL 9 ve EDEK 4. Geriye kalan tek sandalye, bağımsız milletvekili olarak, toplumlararası görüşmelerde Kıbrıslı Rumların temsilciliğini yapan T. Papadopoulos'a verilmiştir.

Bir önceki mecliste 9 milletvekilliğine sahip olan AKEL mücadeleye tek başına girseydi yeni sandalyeler elde edebilirdi. Fakat o, diğer demokratik partilerle işbirliğini sağlamak, aşır sağ ve faşist yanlısı güçleri soyutlamak ve bozguna uğratmak için 9 milletvekili ile yetinmeyi yeğledi.

Demokratik birlik, cumhuriyet anayasasının öngördüğü çoğunluk sistemi gereği ve bağlaşıklık demokratik partilerin ezici üstünlüğü nedeniyle, % 24'e yakın oy almasına karşın parlamento da bir sandalye bile elde edememiştir.

Oyları ile boyunduruğu reddeden halk, yaşadığı dramın, acılarının sorumlularını doğrudan doğruya mahkum etmiştir. Temsilciler Meclisi demokratlaştırıldı, NATO yanlısı, açıkça sağcı unsurlardan temizlendi. Yerli gericilik, cumhuriyetin politikası üzerinde parlamento aracılığı ile etkide bulunmak olanağını yitirdi.

*
**

Demokratik, anti - emperyalist ve ilerici güçlerin utkusunun yalnızca Kıbrıs ve halkının özgürlük mücadelesi için değil, fakat bütün Doğu Akdeniz ve Orta Doğu için sınırsız önemi vardır. Nitekim, soğuk savaştan bu yana emperyalizm, öncelikle Amerikan emperyalizmi, Kıbrıs'ta, Kıbrıslıların sorunlarını, kendi çıkarları çerçevesinde çözmek ve adayı hava ve nükleer füze üssüne dönüştürmek ve bundan kalkarak bütün çevreyi denetim altına almak için yoğun yıkıcı eylemlere girişmiştir. Bu eylemler, Kıbrıs'ın 1960 yılında bağımsızlığına kavuşmasından sonra belirginlik kazanmıştır.

Emperyalizmin, Doğu Akdeniz'de, işçi sınıfının güçlü partisi AKEL'in faaliyette bulunduğu bağımsız ve bağlantısız bir devletin varlığı ile uyuşması olanaksızdır. Bunun için Amerikan yönetici çevreleri, Kıbrıs'ın bölüşülmesini ve askeri üsse dönüştürülmesini hedefleyen, ünlü Acheson planını uygulamaya koydular. Buna ulaşmak için, Başkan Makarios ve AKEL'in tasfiye edilmesi gerekiyordu. Projenin mimarları, tasarımlarının gerçekleşmesinde, onların ne denli ciddi birer engel teşkil ettiklerinin bilincindeydiler. Amerikan emperyalizmi, Kıbrıslılara düşman politikasını, ülkede üslere sahip olan Britanya emperyalizmi ve Türkiye ile Yu-

nanistan'daki yamaklarının sıkı işbirliğiyle yürüttü. Amerika Birleşik Devletleri'nin canı casusluk örgütü CIA, Kıbrıs'ta anti - komünist faaliyetleri ve 15 Temmuz 1974 faşist ayaklanmasını hazırlamak yolunda milyonlarca dolar harcadı (CIA ajanı Hoffner'in ifşaatına göre, sadece 1973 - 1974 yılında 60 milyon dolar harcanmıştı). Kesindir ki, Temmuz cunta ayaklanmasının ve Kıbrıs'a Türk müdahalesinin kıskırtıcı Amerikan emperyalizmidir.

Eylül seçimlerinde, ABD emperyalizmiyle diğer NATO ülkeleri, darbeciler ve faşist unsurlar Clerides'in «Birlik»inin arkasında idiler. O'nun bozgunu, bütün anti - komünist, anti - Sovyetik ve NATO yanlılarının bozgunudur.

AKEL, üç demokratik parti arasındaki işbirliğinin seçimlerle sınırlandırılmayacağı görüşündedir. Bu işbirliği, parlamentoda ve parlamento dışında, Kıbrıs halkının özgürlük savaşımının genel sorunları, Temmuz darbesi ve Türk müdahalesinden doğmuş olan özel sorunlar etrafında da devam etmelidir.

Kıbrıs toprakları üzerinde bulunan Türk ve diğer yabancı birliklerin geri çekilmeleri için, mültecilerin vatanlarına geri dönmeleri için, kayıpların alinyazılarının bilinmesi için, Kıbrıs'ın bağımsız, egemen, bağlantısız ve askerden arınmış bir ülke olması için, toprak bütünlüğü için, Kıbrıs'ın anayasal sorunlarının çözümü ve Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanması için savaşım, halk kitlelerini birleştiriyor ve tüm demokratik ve yurtsever güçler arasında işbirliğinin güçlenmesini ve yaygınlaşmasını talep ediyor.

Böyle bir birliği zorunlu kılan çok ağır koşullar vardır ülkede. İlk sırada, devlet aygıtını, cumhuriyetin emniyet örgütlerini, bazılarının hâlâ önemli mevkiler işgal etmekte oldukları darbeci unsurlardan temizlenerek güçlendirilmesi gerekmektedir. Bunların çoğu —hemen hemen tümü— yıkıcı eylemlerini sürdürmektedirler. İç gericiliğin gücünü, hatta seçimlerdeki yenilgilerinden sonra dahi küçümsememek gerekir. Hükümet, ayaklanmaya katılmış olan devlet memurlarına karşı disiplin yaptırımlarının kabulünü öngören bir yasa tasarısını parlamentoya sunmudur. AKEL, temizliğin sonuna dek götürülmesi görüşündedir. Çünkü, iç politik durum ancak bu yolla güvence altına alınabilir. Bunun için de, üç demokratik parti işbirliğini sürdürmelidirler.

Sonra, halkımızın özgürlük mücadelesinde sağlam maddi temellere sahip olabilmesi yolunda ekonomik durumun iyileştiril-

mesi için, herşeyin yapılması gerekecek. Zenginliklerimizin meydana çıkarılması ve artırılması yolunda, Kıbrıs topraklarının bütünlüğü, bağımsızlığının savunulmasında olduğu gibi gençliği harekete geçirmek gerekir. Faşist darbeciler ve Türk müdahalesi, Cumhuriyet'in ekonomisine ağır zararlar vermiştir. Bununla birlikte, darbe ve Türk müdahalesinden bu yana geçen 2,5 yıl içinde gerçek bir kahramanlık yaratıldı. Kıbrıs'ın düşmanlarının ekonominin tümü ile harap olduğu kanısına vardıkları sırada, plan sayesinde, sendikaların yönetiminde işçilerin gayretleri sayesinde, tüm halkımızın birlikte gösterdiği yurtseverlik sayesinde, üretim yerine oturdu ve 1973 düzeyine, yani darbe ve müdahaleden önceki düzeye ulaştı.

Şimdiki durumda, sendikaları aracılığı ile işçiler, gündeliklerinin, kazanılmış sosyal haklarının yasal olarak 1973 yılı düzeyinde tespit edilmesini istemektedirler. Mümkün değildir ki, bu fedakarlığı yapan sadece işçiler olsun. Ekonomik güçlükler kademeli bir biçimde halkın tüm katmanları arasında bölüşülmelidir. Ulusal gelirin daha adil bir biçimde bölüşülmesi bir zorunluktur. Bunun için AKEL, güçlüklerin büyük ağırlığının halkın daha varlıklı katmanları tarafından yüklenilmesinde ısrar ediyor. Yüksek gelirler ve kârlar, varlık ve sermaye üzerindeki vergiler artsın ki, mülteciler sorunuyla, halkın yoksul katmanlarının sorunlarıyla birinci derecede önemle ilgilenilebilsin.

Kanımızca üç bağlaşıklık parti, halkın yararına, parlamento içinde olduğu gibi dışında da birlik faaliyetlerini ekonomik planda geliştirebilirler.

Savunmanın güçlendirilmesi diğer bir acil sorundur; bunun çözümü, halkın yurtsever ve demokratik güçlerinin birliğini zorunlu kılmaktadır.

Bu birliğin en yüksek biçimde somutlaşması, Partimizin önerdiği gibi Kıbrıs'ı kurtarmak, tümünü kapsayan bağımsızlık, egemenlik, toprak bütünlüğü ve Ada'nın askerden arındırılması asgari programı temelinde bir hükümetin kurulması olmalıdır.

TİİSTAV
**

Partimiz, halkımızın 5 Eylül 1976 seçimlerinde yurtsever ve demokratik güçlerin birliğinin gerçekleşmesi, Kıbrıs'ın kurtulup özgürlüğe kavuşması yolundaki isteğini gerçekleştirmek için yorulmadan savaacaktır.

Dünyanın tüm ilerici güçleri halkımızın yanındadır. Güvenimizi uluslararası komünist ve işçi hareketinin desteğinden alıyo-

ruz. Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin, Berlin Konferansı Sonuç Belgesi'nde Kıbrıs sorununun çözümü için ortaya koyduğu karar, Kıbrıs halkının ve AKEL'in, Kıbrıs halkının çıkarları yolunda somut savaşım vererek işçi sınıfı partisi AKEL'in istemlerine uygundur :

«Konferans'a katılanlar Kıbrıs halkıyla dayanışmalarını dile getiriyorlar. Avrupa Komünist ve İşçi Partileri, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünü öngören Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanmasını, Kıbrıs'daki tüm yabancı askerlerin ülkeden hemen geri çekilmesini, yurtlarından edilen Kıbrıslıların, güvenliklerini sağlamak kaydı ve koşulu ile, evlerine dönmelerinin sağlanmasını, aynı zamanda Kıbrıs sorununun barışçı yollardan çözülmesi için, Birleşmiş Milletler denetiminde, iki topluluk arasında akılcı ve yapıcı görüşmelerin gerçekleşmesini isterler. Özgürlük ve eşit haklar çerçevesinde gerçekleşecek böyle bir çözüm Kıbrıs halkının her iki topluluğunun, Rumların ve Türklerin yararına olacaktır.»

Böyle bir uygulama, Helsinki'de yapılmış olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın ruhuna da uygun olacaktır.

Halkımız kurtuluş mücadelesini şu belge altında yürütmektedir: «Kıbrıs kurtarılacak. Emperyalizme geçit yok!»

Ödünsüz savaşım, halkın birliği, uluslararası destek ve dayanışma, özellikle Sovyetler Birliği'nin desteği ile bu belge hayata geçirilecektir.

«●»

TÜSTAV

Çeviriler

SSCB'de etnik süreçler *

Yulian BROMLEI

SSCB Bilimler Akademisi Aday üyesi,
SSCB Bilimler Akademisi'ne bağlı
Miklukho - Maklai Etnoğrafya Enstitüsü
Direktörü.

Toplumsal yaşamın, sosyo - ekonomik alandan ulusun öz - benliğine dek çeşitli alanlarını kapsayan etnik (ulusal) süreçler son derece karmaşıktır. Bu süreçlerin karakteri, kapitalizmden sosyalizme geçiş sırasında kökten değişir.

Sovyetler Birliği'nde, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi öncesinde değişik gelişim düzeylerinde bulunan ve çeşitli topluluk tiplerini temsil eden yüzü aşkın halk yaşardı. Bunlardan kapitalizm aşamasında bulunan bazıları, çoğunlukla Avrupa Rusya'sının kalabalık halkları ulus haline gelmişlerdi. Hâlâ feodal aşamada bulunan diğerleri, örneğin birçok Orta Asya halkı, Rus edebiyatında ulusal gruplar diye geçen topluluklar halinde yaşamaktaydılar. Daha başkaları, özellikle komünal - aşiret ilişkilerinin hâlâ ağır bastığı Uzak Doğu'da yaşayanlar ise, aşiret olarak adlandırılmaktaydı. Sovyet bilimcileri, ayrıca bazı başka ülkelerdeki bilim adamları, bütün bu üç tip topluluğu anlatmak için (Grekçe halk anlamına gelen) *ethnos* sözcüğünü kullanırlar. Sözcüğün dar anlamında *ethnos*, belli bir toprak parçası üzerinde tarihsel olarak yerleşmiş ve ortak, nispeten durağan dil, kültür, ruh - hali ve öz - benlik gibi özgül özelliklere sahip bir insan gurubu anlamına

* «Bilim ve İnsanlık» Dünya Yılığ'ında (1976, Znanie Yayınları) yayımlanan bu yazı, *SOCIALISM - Theory and Practice* dergisinin 1977/1 sayısından çevrilmiştir.

gelir. Buna göre, ethnos'ların yaşamında yer alan değişmelere etnik süreçler denir. Bu süreçler kapitalist ve sosyalist toplumlara uygulandığında, ulusal süreçler olarak bilinir, çünkü uluslar, bu toplumsal ve ekonomik gelişme aşamalarındaki temel bir ethnos'lar tipini ortaya çıkarırlar.

ULUSAL SORUNDA İKİ EĞİLİM

Kapitalizm çağında etnik (ulusal) süreçler, karşılıklı ilişki halindeki iki çelişik eğilimi karakterize eder.

Lenin, «gelişen kapitalizm ulusal sorunda iki tarihsel eğilim tanır. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışı, her türlü ulusal baskıya karşı savaşım ve ulusal devletlerin yaratılmasıdır. İkincisi, her biçimdeki uluslararası birleşmelerin gelişmesi ve çoğalarak yinelenmesi, ulusal engellerin parçalanması, sermayenin, genel olarak ekonomik yaşamın, politikanın, bilimin, vb. uluslararası birliğinin yaratılmasıdır,» diye yazmıştı.¹

Özerk Tatar Cumhuriyeti'nde Kama nehri üzerindeki Naberejniye Çelniy kasabasında dev bir otomobil fabrikası, KAMA inşa edildi. Resimde inşaatçılardan I. Gureyev ve V. Fomenko görülüyor.

Kapitalist toplumda bu iki eğilim arasındaki ilişki her zaman aynı değildir. Lenin, birinci eğilimin başlangıç aşamalarında ağır bastığını ve «... diğerinin, kendisinin sosyalist topluma dönüştürülmesine doğru ilerleyen bir olgun kapitalizmi karakterize ettiği»ni belirtti.²

¹ V. İ. Lenin, *Toplu Yapıtlar*, C. 20, s. 27.

² A.g.e., aynı yerde

Kapitalizmde bu eğilimler arasındaki etkileşim uzlaşmaz tabiatlıdır ve bir ulusun diğerleri üzerinde ayrıcalıklı konumlar sağlamasına ya da hatta doğrudan egemenlik kurmasına götürür. «Kendi» devleti uğruna verilen savaşım sırasında gelişen, emekçilerin ulusal (etnik) öz - benliği, burjuvazi tarafından, emperyalist emellerini ilerletmek amacıyla, milliyetçiliği körüklemek için kullanılır.

Günümüzdeki bilimsel ve teknik devrim, kapitalizmde ethnos'lar, ulusal guruplar ve aşiretler arasında varolan çelişkileri kızıştırmaktadır. Bilimsel ve teknik devrimin karakteristiği olan kentleşme ve standartlaşma, günlük kültürün uluslararasılaşmasını yoğunlaştırmaktadır. Aynı zamanda, kitlesel haberleşme araçlarının gelişmesi, nüfusun en geniş katmanlarının etnik öz - benliklerini yükseltir, bu, ayrıcalıksız olan etnik topluluklar arasında özellikle şiddetlidir; çünkü haberleşmenin yayılması bu eşitsizliği evrensel olarak tanıtmakta ve sonuç olarak hoşgörülemez yapmaktadır.

Bu olgu, Belçika'da Flamanlar'la Valon'lar arasındaki çatışmalarda, Fransız ve İngiliz Kanadalılar arasındaki sürtüşmelerde, vb. görüldüğü gibi, gündelik yaşamın uluslararasılaşmasının artmasına karşın, uluslar arasındaki ilişkilerin gitgide daha çok gerginleşmesine yol açan çağdaş kapitalist dünyanın temel etnik paradoksunu büyük ölçüde açıklar.

İşçi sınıfı ve devrimci öncüsü —Marksist - Leninist partiler— gerici ulusal eşitsizlik ideolojisini reddeder ve «baskıya karşı yöneltilmiş bir genel demokratik içerik»³ taşıması koşuluyla ezilen ulusların ulusal duygularını desteklerler.

Marksizm, ulusal kurtuluş hareketini, ezilen ulusların sosyalizm uğrundaki geniş savaşımalarının zorunlu bir önkoşulu sayar. Marksistler aynı zamanda, ulusal sorunun, ancak ulusal ilişkiler alanı da içinde her türlü baskı ve eşitsizliğin ortadan kaldırılmasının önkoşulu olan uzlaşmaz sınıfların ortadan kaldırılması yoluyla tam olarak çözülebileceğinin tamamiyle bilincindedirler.

Böylece, işçi sınıfının ülküleri, yalnızca sosyalist toplumda çağdaş etnik (ulusal) süreçler üzerinde tam bir etki gösterebilir. Sovyetler Birliği'ndeki elli yılı aşkın ulusal gelişme bunun apaçık bir kanıtıdır.

SOSYALİZMDE ULUSLAR

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin utkusu, Rusya'nın sayısız ulus ve ulusal gurubunun her yönlü gelişimine ve sosyalist

³ A.g.e., C. 20, s. 412

çağda işleyen yeni eğilimlerle aynı çizgide sosyalist dönüşümlerine giden yolu açtı: bu yeni eğilimler ulusların serpillip gelişmesi ve yakınlaşması, toplumsal türdeşliğin sonucunda ulusal ve uluslararası birliğin doğması ve bütün ulusların komünist inşaya katılmalarıdır.

Komünist Partisi ve Sovyet devleti, Lenin'in, ulusların ve ulusal ilişkilerin sosyalist ilerlemelerine ilişkin programının yol göstericiliğinde, devrimin daha ilk günlerinden beri hep, daha gelişkin ulusların, en başta da Rus halkının ekonomik ve kültürel bakımından geri ulus ve ulusal guruplara yardım etmesini sağlamaya yönelik önlemler almıştır.

Sovyetler Birliği'nde ulusal süreçleri incelerken, kapitalizmde bu alanda hüküm süren eğilimleri mekanik bir biçimde sosyalist topluma yakıştırmak yanlış olur. Çünkü, bir ulusun ekonomik temeli, sınıfsal yapısı ve psikolojik oluşumu, yani belirli bir sosyo - tarihsel yaşam tipini karakterize eden ne varsa, kapitalizmden sosyalizme geçiş sonucunda kökten değişir.

Uluslar, toplumsal ve ekonomik karakteristiklerine göre, burjuva ve sosyalist uluslar diye ikiye ayrılır. Bilindiği gibi, burjuva uluslar, başlıcaları burjuvazi ile proletarya olmak üzere, uzlaşmaz sınıflardan oluşur. Sosyalizmde ulusların toplumsal doğası temelden bir değişiklik geçirir: uluslar iki dost sınıfın, işçilerle köylülerin birliği ile karakterize edilir. İşçi sınıfı sosyalist ulusların yaşamında yol gösterici rolünü oynar. Kapitalizm, uluslar arasında her yönlü bağlar ve karşılıklı bağımlılık kurarak, sömürücü özünden ötürü, bir ulusun bir diğeri tarafından ezilmesini ortaya çıkarır. Öte yandan, sosyalist uluslar, kapitalist toplumda ortaya çıkan proleter enternasyonalizminin bir gelişimi olan sosyalist enternasyonalizm ile ayırdedilir.

Ulusun toplumsal doğası onun kültürel türdeşliğini büyük ölçüde etkiler. Lenin'in işaret ettiği gibi, sınıfsal uzlaşmazlıklarıyla birlikte burjuva ulus, iki kültürün varlığı ile karakterize edilir. Kapitalizmin ilk aşamalarında, ulusal kültürde önder rolünü oynayan egemen sınıfların kültürü ağır basar. Ne var ki, şimdiki aşamada kapitalist ülkelerdeki ulusal kültürde burjuva öz egemen olduğu halde, demokratik kültür öğeleri gittikçe daha fazla öne çıkmaktadır. Sosyalizme geçişin ardından, ulusal kültürün bu yanı, ulusal kültür halini alır. Ulusların toplumsal türdeşliğinin kurulması ise kaçınılmaz olarak kültürel pekişme süreçlerinin yoğunlaşmasına yol açar. Böylelikle, bir sosyalist ulus, yalnızca önceki ulusal topluluğun korunmasından ibaret değildir, ama aynı zamanda bu topluluğun niteliksel bakımdan yeni bir biçimidir.

Ancak, bir toplumsal sistemden ötekine geçişte, bir ulusun saf sınıfsal karakteristikleri temelden değişirken, etnik karakteristikleri büyük ölçüde etkisini sürdürür.

Dolayısıyla, kapitalizmde ve sosyalizmde hüküm süren ulusal sorundaki iki eğilim hem benzerdir hem de niteliksel bakımdan farklıdır. Sosyalizmi ulusların gelişmesi ve birbirlerine gitgide yakınlaşması karakterize eder. Sosyalist toplumda ulusların gelişmesi yönündeki eğilim, ekonomik ve kültürel düzeylerin eşitlenmesi, ırk, ulus ve dil eşitliğinin yerleşmesi gibi yeni süreçlerin etkisi altında dönüşmektedir. Sosyalizmde, ulusların yakınlaşması ve etnik bütünleşme süreci de aynı biçimde, farklı bir ekonomik ve toplumsal temel üzerinde yol alır.

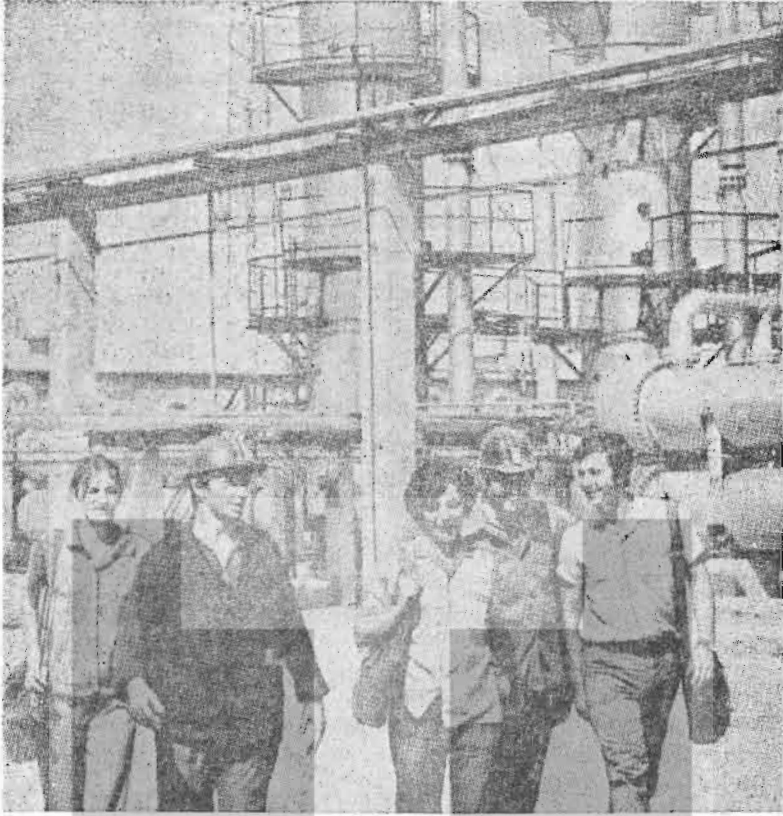
Bu iki tanımlanan eğilim arasındaki ilişki evrenseldir, hem sosyo - ekonomik hem de «saf» etnik süreçleri kucaklar. Sovyetler Birliği'nde bu eğilimlerin gelişimi ve ilişkilerindeki değişimler, hiç kuşkusuz, köklü toplumsal değişikliklerin eşliğinde üretici güçlerin gelişiminde kaydedilen ilerleme tarafından belirleyici ölçüde etkilenmişti. Aynı ayrı bölgeler içinde ve tüm olarak ülkede ekonomik bağları güçlendiren bu ilerleme, tek tek ulusların içlerinde etnik pekişme için ve ayrıca, bunların yakınlaşması ya da devlet çapında etnik bütünleşme için gerekli maddi koşulları sonuna dek sağlamıştır.

SSCB'DE ULUSLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİ

Sovyet iktidarının ta ilk yıllarında gerçekleştirilen sosyo - ekonomik değişiklikler, hızlı etnik pekişme için elverişli koşullar yarattı. Eskiden geri olan, uzak kıyılardaki bölgelerde bu süreçler, dil ve kültür bakımından bir diğerine yakın etnik gurupların büyük ulus ve ulusal guruplar halinde birleşmesinde dile geldi. Nitekim, çeşitli aşiret guruplarından gelişip bir ulus halini alan Türkmen'ler de içinde olmak üzere pek çok Orta Asya ulusu bu yolla oluşturuldu. Pekişme süreçleri, çeşitli küçük aşiretleri ve ulusal gurupları biraraya getiren Altaylılar da içinde olmak üzere bir çok Sibirya halkının oluşmasına yol açtı.

Sovyetler zamanında, aynı zamandır kurulu bulunan birçok ulus, daha tek parçalı hale gelmiştir. Nitekim Pomorlar, Kerjaktar, bazı Kazak gurupları ve Kamçadallar, Sovyet iktidarı yıllarının başlarında Rus halkıyla hiç benzeşmiyorlardı bile ve lehçeleri, kültürü ve gelenekleri bakımından Ruslar'ın ana kitesinden ayrılıyorlardı. Bugün ise yalnızca Rusya halkının etnografik gurupları olarak sınıflandırılabilirler. Aynı biçimde, Litvanya Cum-

Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde halk dilinde Mübarek (Kutsal) Kent denilen dostluk kenti. SSCB'de yaşayan farklı milliyetlerden insanlar burada bir petrol rafinerisi yaptılar.

huriyeti'nde ulusal ayrımlar hızla yokolmaktadır. Bunun sonucunda, bir yandan Sovyetler Birliği'nde yeni halk kitleleri ortaya çıkmıştır, öte yandan etnik birimlerin sayısı gibi etnik sürtüşmeler de azalmıştır.

Bütün çokuluslu devletlerde olduğu gibi, Sovyetler Birliği'nde de etnik özümseme süreçleri yol olmaktadır. Ancak, baştan iki şeyi vurgulamamız gerekir. Birincisi, bu, burjuva toplumunun karakteristiği olduğu gibi, bir halkın küçük gruplarının bir diğeri içinde zor yoluyla eritilmesi değil, Lenin'in işaret ettiği üzere, her zaman için ilerici bir olgu olan ulusal özümsemedir. İkincisi, SSCB'de ulusal özümseme en başta çeşitli bölgelere dağılmış halkları (Yahudiler, Mordovyalılar, Kareller, vb.) ve bir başka milliyetin yaşadığı topraklara yerleşmiş bulunan gurupları kapsamına alır.

Bu özümsemenin ulusal bir süreç olduğu, bunun başlıca «kabal»ın karışık uluslu evlilikler olması basit olgusunda görülebilir. Bu ailelerde yetişen çocuklar, erginlik çağına geldiklerinde ana - babalarından birinin milliyetini seçerler. Bunun sonucunda, çocukların seçtiği milliyet, öteki milliyetin zararına olarak büyür. 1925'de kırk evlilikten yalnızca biri karışık uluslu iken, bugün bu rakam onda bir ve hatta bazı kentlerde dörtte bir'dir. Karışık uluslu evliliklere Moldavya, Ukrayna, Belorusya, vb. kentlerinde özellikle sık rastlanmaktadır.

Fakat Sovyetler Birliği'nde ulusal (etnik) süreçlerin ana özelliği özümseme değil, etnik bütünleşmedir. Bu, birçok karakteristiği farklı olan uluslar ve ulusal guruplar arasındaki kültürel etkileşimi anlatır. Bu süreç ekonomik bütünleşmeyle, ülkedeki bütün halklar arasında özdeş toplumsal yapının oluşmasıyla ve yeni bir tarihsel topluluğun —Sovyet halkının— ortaya çıkmasıyla ilişkilidir.

Etnik bütünleşme, Sovyet halklarının kültürlerinde ortak özellikler ortaya çıkmasına ve en başta hepsi için ortak bir sosyalist öz'ün gelişmesine yolaçmıştır. Proleter enternasyonalizmi ve Sovyet yurtseverliği, kültürün ayrılmaz bileşenleridir.

Dünyanın pek çok ülkesinde aynı olan ve evrensel çağdaş kentli insan kültürünün parçasını oluşturan kültür öğelerinin (en başta, maddi kültür; örneğin arabalar, radyolar, buzdolapları, vb.) Sovyet halkları arasında yayılması sayesinde gerçekleşen kültürel eş - düzeye getirme sürecini de hatırdan çıkarmamalıyız. Fakat Sovyet kültürü kendine ait özgül özelliklere sahiptir. Bu, öz bakımından sosyalist, biçim bakımından ulusaldır. Bununla ilişkili olarak, çeşitli halkların bağrından kaynaklanan kültür öğelerini kazanan Sovyet halklarının karşılıklı kültürel zenginleşme sürecini belirtmek önem taşır. Bu, ortak geleneklerin, bayramların ve alışkanlıkların oluşmasına götürür.

Rus dili, Sovyet kültürünün oluşumunda dirimsel bir etken ve temel bir bileşendir. Bu dil, ülkedeki bütün halklar arasında bir haberleşme dilidir ve durmaksızın daha geniş ölçüde yayılmaktadır. 1926 sayımına göre, 6,4 milyon Rus olmayan insan Rusçayı ana dilleri olarak göstermişti, bu rakam 1959'da 10 milyonu, 1970'de ise 13 milyonu buldu. Ayrıca, 1970 sayımı 42 milyon insanın Rusçayı ikinci ana - dilleri olarak gayet güzel konuştuğunu kaydetti. 130 milyon Rus'u da eklersek, şu anda SSCB nüfusunun en azından dörtte üçünün Rusçayı yeterince bildiğini varsayabiliriz.

SOVYET KÜLTÜRÜ VE ULUSLARIN YAKINLAŞMASI

Sovyet kültürü, Sovyet halklarının etnik bütünleşmesinin somut bir cisimleşmesi ve aynı zamanda Lenin'in öngördüğü ulus-

ların dünya çapındaki kaynaşmasına doğru ilk ön adımlardan birisidir. Ancak, buna giden yol uzun ve karmaşıktır. Lenin, ulusal farklılıklar, «çok uzun bir süre, hatta dünya çapında proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra bile varlığını sürdürecektir» dedi⁴. Ulusların birbirlerine yakınlaşma sürecini yapay bir biçimde hızlandırma çabalarıyla savaşmak ve tarihsel olarak kaçınılmaz olan bu süreci engelleyen milliyetçilik belirtilerinin karşısına dikilmek yönünde daha yapılması gereken bir yığın iş vardır.

Okula ilk başlayanlar. Özerk Yakut Cumhuriyeti'nin Yakutsk kasabasında 23 No. lu okulun bir sınıfı.

Kardeşçe işbirliği ve ulusların serpilip gelişmesi bu süreci yönlendirmektedir. L. İ. Brejnev, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin ellinci yıldönümü hakkındaki raporunda, bu nesnel süreci yapay bir biçimde hızlandırmaya gerek bulunmadığını belirterek, «... Parti, bunu herhangi bir yolla durdurmaya, herhangi bir bahaneyle önüne engel koymaya ya da ulusal farklılığı gereğinden fazla vurgulamaya yönelik her girişimi izin verilemez bir şey sayar, çünkü bu, toplumumuzun genel gelişme çizgisine, Komünistlerin enternasyonalist ülkülerine ve ideolojisine, komünist insanın çıkarlarına ters düşer,» dedi.⁵

Sovyet kültürünün oluşma süreci devam ediyor. Sovyet halklarının kültürlerine sosyalist özü ekmeye belirleyici ölçüde önem veren SBKP, bu halkların birbirlerini karşılıklı zenginleştirmelerini ve yakınlaşmalarını, uluslararası temellerinin pekişmesini ve sonuç olarak, komünist toplumda tek bir evrensel insan kültürünün oluşmasını ilerletmektedir.

⁴ A.g.e., C. 31, s. 92.

⁵ L. İ. Brejnev, *Yolumuz: Barış ve Sosyalizm*, 1971 - 1972, Moskova, Novosti Basın Ajansı Yayınevi, s. 298.

Büyük Ekim Devrimi ve Toplumsal İlerleme*

Isaak MINTS

Akademisyen (Tarih), Sosyalist Emek Kahramanı, 1917'de Rusya'daki Büyük Sosyalist Ekim Devrimi tarihi hakkında birçok yapının yazarı.

İnsanlık tarihi, onun toplumsal ilerleme için verdiği ardıcıl ve karşıkonulamaz çabasının bir tarihidir. Bu tarihin akışı içerisinde, herbiri bir ötekine kıyasla daha ilerici olan bir sosyo - ekonomik formasyon (oluşum) ötekinin yerine geçmiştir. Üretici güçler sayısal olarak artmış ve daha çeşitli hale gelmiştir. Hareketlerin başını çeken sınıflar ortaya çıkmış ve kaybolmuşlardır. Sınıfların karşılıklı ilişkileri aynı zamanda kendileri gibi değişmişlerdir. Sömürü biçimleri her zamankinden daha fazla karmaşık ve gizli olmuştur. Bir savaşım biçimi ötekine yolaçmıştır. Yeni belgiler ilan edilmiştir. Emekçi halkın birçok temsilcisi örneğin, Paris Komünü yenilgiye uğradığında olduğu gibi, kurtuluş savaşımında yaşamlarını yitirmişlerdir. Ancak, sömürünün tüm biçimlerine bir son vermeyi düşleyen yeni emekçi halk kuşakları toplumsal ilerleme sürecine katılmışlardır. Bu süreç, zamanımızda özel bir faaliyet alanı kazanmıştır. Nihai amacı kapitalizmden sosyalizme geçmek olan büyük kurtuluş hareketi, dev bir ilkbahar seli gibi tüm topraklardan ve kıtalardan hızla akmaktadır.

Kurtuluş hareketinin itici gücü olan üç güçlü toplumsal kuvvet, her zamankinden daha fazla açıkça tanımlanır hale gelmektedir. Hiçbir sömürü tanımayan, toplumsal ilerlemenin akışını giderek daha etkin bir biçimde etkileyen bir toplum olan sosyalizm dünyası hızla gelişmektedir. Yığınsal işçi sınıfı hareketi, bir krizi ötekinin izlediği kapitalizm dünyasını sarsmaktadır. Sömürge imparatorluklarının çöküşü tamamlanmakta ve emperyalizmin tarihsel gelişim yolundan zorla saptırdığı halklar devrimci savaşımın genel akışında yerlerini almaktadırlar. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, bu güçlü kurtuluş hareketinin başlangıcını yaptı.

* Bu yazı, SSCB Bilimler Akademisi'nin dergisi SOCIAL SCIENCES'in 1977/1 sayısından çevrilmiştir.

Devrimler tarihte daima önemli dönüm noktaları olmuşlardır. Bir sosyo - ekonomik formasyonun (oluşumun) yerini kendisinden daha ileri bir başka sosyo - ekonomik formasyonun almasına yolaçan; devrimin görevlerini ve amaçlarını yerine getirmekle yükümlü sınıfları iktidara geçiren olgu devrimlerdir.

Bunlar, genellikle bilinen gerçeklerdir; ancak, Ağustos 1975' de Amerika Birleşik Devletleri'nde toplanan 14. Uluslararası Tarih Bilimleri Kongresi'nin özel olarak gösterdiği üzere, burjuva ideologlarının kendi paylarına bunları yalanmış gibi gösterme çabalarından dolayı, yeniden sözedilmeleri gerekmiştir. «Merkezi sorun» devrim sorunuydu. Geçtiğimiz yarım yüzyılda 30'dan fazla devrim meydana geldiğinden, sorunun bu olması raslantı değildir.

Burjuva tarih bilimleri temsilcileri —raportörler ve tartışmaya katılan bazıları— kendi devrim tanımlarını getirmeye çalıştılar. Devrimin, güç kullanımı; kısa bir zaman dilimi içerisinde toplumsal yapıdaki değişiklikler; yığınların katılımı, öznel etkenler, vb. gibi özelliklerinden sözettiler. Tartışmaya katılan Marksist tarihçiler, tek tek sayılan özelliklerin şu ya da bu devrim veya birkaç devrim için karakteristik olabileceğini ancak, bunlardan hiçbirisinin belirleyici bir özellik olmadığını, hiçbirisinin devrimi, karşı - devrimden ya da bir saray devriminden ayrı tutmadığını gösterdiler. Onlar, devrimin, Marksist ve gerçekten bilimsel bir tanımı olduğunu ortaya koydular: eğer bir ülkede biriken, özellikle büyüyen üretici güçlerle onların gelişmesini engelleyen üretim ilişkileri arasındaki çelişkiler iktidarın yeni ve daha ilerici bir sınıfa geçmesi yoluyla çözülmüşse, o zaman bu bir devrimdir; ama, çelişkiler eski yönetici sınıfın iktidarı korunarak çözülmüşse, zor kullanılmış ve kurbanlar verilmiş olmasına bakmaksızın, bir reform sözkonusu demektir. Devrimin Marksist tanımında, genel olarak bir iktidar değişikliği değil, yeni bir sınıfın iktidarının doğması sözkonusudur. İşte, devrimi, çağdaş dünyada oldukça sık yeralan, iktidarı eski yönetici sınıfa geri veren karşı - devrimden, saray devriminden yada iktidarın bir generalden ötekine devredilmesinden ayıran şey budur.

Tartışmaya katılan bazılarınca desteklenen kongredeki raportörler, devrimden kaçınmanın olanaklı olduğunu, onun toplumsal gelişme için kaçınılmaz bir koşul olmadığını, aynı sonuçlara devrim olmadan ulaşılabileceğini iddia ettiler. Bununla birlikte, tarih, bu kavramı inandırıcı bir biçimde yalanlar: hiçbir yönetici sınıf, hiçbir zaman iktidarı gönül rızası ile vermemiştir; eğer ödünler vermişse, o da yığınların devrimci savaşımının baskısı altında, yalnızca bir devrimin tehdidi altında vermiştir. Bir

devrim yenilgiye uğrasa ve iktidar önceki sınıfların elinde kalsa bile, onlar halka ödünler vermeye, en azından hareketin içinde uzlaşmaya ve devrimi doğuran sorunların bazılarını, bir azınlığın da katılmasıyla kesin bir çözüme ulaştırmaya mecbur kalırlar. Marks'ın Almanya'daki 1848 devrimini ezen karşı - devrimcileri karakterize ettiği gibi, devrimin mezar kazıcılarının, onun «uygulayıcıları» olmaktan ve devrimin çözülmemiş görevlerini yani herşeyden önce ülkenin birleştirilmesini tamamlamayı kendi üzerlerine almaktan başka çıkar yolları yoktu. Rusya'daki Çarlık, 1905 - 1907 devrimini ezdikten sonra Devlet Dumasını —bu, parlamento yerine geçiriyordu— toplantıya çağtırmaya ve devrimin temel sorunu olmuş olan tarım sorununu düzene koymaya zorlandı. Çarlık bu sorunu, milyonlarca köylüyü yıkıma sürükleyerek, bir terör ve vahşet dalgası yayıp, binlerce kişiyi darağaçlarına göndererek, yüzbinlercesine ağır hapis cezaları vererek «düzene koydu». Ancak tüm bunlara karşın Çarlık, kırsal bölgeyi önceki durumuna getiremedi.

Devrimler toplumsal ilerlemenin lokomotifleridir. Devrimlerin tümü, kaçınılmaz bir biçimde, onun daha da ilerlemesine yol açarlar. Ancak, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, karakteri, görevleri ve amaçları bakımından, tüm dünya üzerindeki ve insanlığın toplumsal ilerlemesindeki muazzam etkisi bakımından tüm önceki devrimlerden farklılık gösterir.

Bununla birlikte emperyalizmin ideologları bunu görmezlikten gelmeyi tercih ederler, onlar, gerçek «toplumsal ilerleme» kavramını bozmayı ya da genel olarak onu inkar etmeyi tercih ederler. Bazıları onu, sınıfsal sonuçlarını görmezlikten gelerek teknik başarılar düzeyine indirgerler; diğerleri, bu kavrama gelişigüzel bir içerik koyarak onu öznel bir süreç olarak tanımlarlar.

Marksistler toplumsal ilerlemenin, toplumun yaşam ve faaliyetinin, üretimdeki çeşitli sınıf ve grupların yer ve rollerinden ideolojilerine kadar uzanan tüm görünümünü kapsadığını varsayarlar. Tüm bu çeşitli görünümler üç kesin etkene indirgenebilir. En başta, toplumsal ilerleme, üretici güçlerin gelişmesiyle belirlenir. Lenin, bunu daima «toplumsal ilerlemenin en yüksek ölçütü»¹ saymıştı ve Ekim devriminin utkusundan sonra emek üretkenliğinin «yeni toplumsal düzenin utkusu için en önemli, başlıca şey»² olduğunu tekrar tekrar vurgulama fırsatını hiçbir zaman kaçırmadı.

¹ V. İ. Lenin, *Toplu Yapıtlar*, Moskova, Cilt 13, s. 243.

² A.g.e., Cilt 29, s. 427.

İkincisi, toplumsal ilerlemenin kesin ölçütü olarak üretici güçlerin gelişmesinin altını çizirken Marksistler, onları, toplumsal bağlamları içinde düşünürler. Marksist dünya görüşünün burjuva dünya görüşünden temelli farklılık gösterdiği yer buradadır. Üretici güçlerin gelişmesine körükörüne duyulan hayranlık, «yasal Marksist» P. Struve'nin, «eğitilmek için kapitalizme» gitmek gerektiği yollu bilim dışı sonuca varmasına yolaçmıştır. Marksistlerin dikkate aldığı, toplumsal ilerlemenin öteki özlü ölçütü, üretimin toplumsal ilişkilerinin: üretici güçlere uygun düşüp düşmedikleri ya da emperyalizm gibi onların da üretici güçlerin gelişmesine bir engel teşkil edip etmedikleri açısından gösterdikleri karakteristiklerdir. Üçüncü olarak, toplumsal ilerleme, toplumsal tabanının sürekli genişlemesiyle, kamu faaliyetlerine her zaman daha geniş yığınların katılmasıyla sıkıca bağlıdır. Lenin, Marks'ın «burjuva - demokrat daha geniş ve daha 'aşağı tabaka' yığınlarının, genel olarak küçük - burjuvazinin, özel olarak köylülüğün ve son olarak bir bütün halinde yoksul sınıfların faaliyet alanlarının genişletilmesiyle»³ ilgilendiğine işaret etmişti.

Lenin, ilerlemenin toplumsal tabanını genişletmeye büyük önem verdi. 1897'de kaleme aldığı ve Narodnikleri eleştirdiği «Reddettiğimiz Miras» adlı makalesinde * bunu, Marksizmin «en derin ve en önemli» yönergelerinden biri olarak adlandırdı: «insanın tarihi yaratma faaliyeti daha geniş ve daha derinlemesine büyüdükçe, tarihin bilinçli yaratıcısı olan nüfus kitlesinin büyüklüğü artmak zorundadır.»⁴ Yirmi üç yıl sonra 1920'de, Sovyet iktidarının kurulmasından ve onun müdahalecilere karşı utkuyu kazanmasından üç yıl sonra Lenin, yeniden 8. Tüm - Rusya Sovyetleri Kongresi'nde, Ekim Devrimi'nin tüm öteki devrimleri çok geride bıraktığını çünkü onun, milyonlarca insanı yeni toplumu kurma çalışmasına etkin katılmak için ayaklandırdığını vurguladı. «Tarihsel olayların alanı ve kapsamı ne kadar büyük olursa onlara katılan insanların sayısı da o kadar büyük olur ve tersinden giderek, ne kadar derin değişiklik getirmek istiyorsak tarihi olaylara o kadar ilgili ve anlayışlı bir tavır göstermeliyiz ve o kadar gerekli milyonlarca ve onmilyonlarca insanı ikna etmeliyiz»⁵ dedi.

İlerlemenin toplumsal tabanını genişletmek için Marks'ın verdiği buyruğun yerine getirilmesi, tüm dünya Komünistlerinin amacı olmaya devam etmektedir.

* Bkz. Reddettiğimiz Miras, Ürün Yayınları - 6, 1975, İstanbul

³ A.g.e., Cilt 21, s. 148.

⁴ A.g.e., Cilt 2, s. 524.

⁵ A.g.e., Cilt 31, s. 498.

Toplumsal ilerlemenin özünü kanıtlarken ve bu yolla bilimi zenginleştirirken, Marksizm - Leninizm iki önemli ölçüt geliştirmiştir. Bunlardan birincisi, ilerleme sorununa tarihsel bir yaklaşım talep eder, şöyle ki: ne ile karşılaştırarak ve neye göre ilerleme? Yılanın sürünmesi gibi yavaş bir gelişme gösteren ve feodal tarzda bir sömürü biçimine sahip feodalizme göre kapitalizm, üretici güçleri daha çabuk ve daha geniş bir ölçekte geliştirdiğinden; toplumsal ilerleme savaşımının ilerdeki önderliğini üstlenecek olan sınıfı kendi derinliklerinde yavaş ve sürekli ilerlettiğinden ilerici bir olaydır.

İkinci ölçüt, Marksizm - Leninizm'in toplumsal ilerlemeye sınıfsal bir yaklaşım talep etmesidir: ilerlemeyi hangi sınıf geliştirir, bundan hangi sınıfların çıkarı vardır? Burjuvazi, feodal ağalara karşı savaşımında ilerlemeyi geliştirir; ancak bu savaşımın başarılarını kendi üstünlüğü için kullanır, yığınlara yalnızca bundan bir parça verir. Kuşkusuz bilimsel ve teknik ilerleme, kapitalist ülkelerde de üretici güçleri hızla geliştirir; ancak bu başarıların sonuçlarından kârlı çıkanlar tekelcilerdir. Proletarya iktidara geldiğinde, ilerlemenin tüm içeriğini kökten değiştirir: onu, tüm halkın çıkarları için sömürücülere karşı yöneltir.

Emperyalizmin ideologları geniş yığınların, komünizmin sınıf bencilliğiyle dolu olduğuna, yani onun yalnızca proletaryanın çıkarlarını savunduğuna inanmalarını isterler. Bu yönden en yaygın tuzağ, 20. yüzyılın proleter devrimlerini 19. yüzyılın burjuva devrimlerine ve Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'ni Şubat (1917) burjuva - demokratik devrimine karşı koymaktır. Burjuva tarihçiler, Şubat (1917) devriminin ulusal, öte yandan Ekim 1917 devriminin proletarya tarafından tamamen kendi çıkarları için yürütülen bir devrim olduğunu ilan ederler. Anti - komünistlerin bu yorumları, proletaryanın kurtuluşçu özgörevinin nesnel gelişme yasasını doğrulayan tarihin olgularıyla açığa çıkarılmıştır. En başta, toplumsal katların en altında olan proletarya, tüm emekçi halkı kurtarmadan kendisini kurtaramaz. İkinci olarak, proletarya, hiçbir ülkede halkın çoğunluğunu oluşturamaz ve bir devrimde, yeni bir toplumun kurulmasında, emekçi halkın tüm kitlesinin katılması olmaksızın, ezilenlerin en geniş kitleleriyle bir bağlaşıklık olmaksızın tam başarıya ulaşamaz. Lenin, «proletarya **tüm** ezilenlerin öncü sınıfıdır, tüm ezilenlerin kurtuluşları için tüm isteklerinin odağı ve merkezidir»⁶ diye vurgulamıştır.

★
★

⁶ A.g.e., Cilt 28, s. 270.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin dünyanın ilerlemesindeki rolü ve önemi ölçülemez. İnsan yaşamının maddi ya da manevi tek bir alanı bile yoktur ki, yeni toplumun kuruluşunun canlandırıcı düşüncelerinin ve esinlendirici deneyiminin etkisini duymamış olsun: bu, emperyalizmin zincirini ilk kez kıran Rusya emekçi halkının devrimci girişkenliğiyle başlayıp Sovyet halkının yaratıcı faaliyetinin olgunlaşmasıyla tamamlanmaktadır. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin dünya tarihinin akışı üzerindeki etkisinin birçok değişik biçimlerinden, yalnızca onun toplumsal ilerleme üzerindeki etkisine ve bunun da yalnızca bazı yönlerine değineceğiz.

Bu etki herşeyden önce sosyalist bir toplumun kurulmasıdır. İnsanlık, yüzyıllar boyunca sömürünün tüm biçimlerinden arınmış bir toplumsal sistemi düşlemiştir. Birçok büyük insan yaşamlarını, yeni toplumun kurulmasına kılavuzluk edecek düşünceleri meydana getirmeye adanmışlar, ancak yalnızca Marks, Engels ve Lenin'in dehaları, ilk kez Lenin'in önderliğinde uygulanan bu düşünceleri bilimsel sosyalizmin uyumlu teorisi içinde cisimleştirmiştir. Yeni sistem, dünya tarihi üzerindeki ana etkisini ekonomideki başarılarıyla gösterir. Sosyalizm kamu mülkiyetinin tüm üstünlüklerini ortaya koymuştur. Dünyanın gözüönünde, hiçbir kriz ve durgunluk tanımayan, hiçbir işsizlik —emekçi halkın bu felaketini— bilmeyen bir sistem ortaya çıktı. İşçi sınıfı, tüm halkı çevresinde birleştirerek toplumun yönetici gücü oldu. Sosyalist ülkelerde köylülük, insanlık tarihinde ilk kez, yalnızca düşlerini gerçekleştirmekle kalmadı, aynı zamanda toplumu yönetmede eşit bir konuma sahip oldu. Sosyalizm, ulusal baskı ve eşitsizliğe, önceki yönetici sınıflar tarafından yaratılan uluslar arasındaki fiili eşitsizliğe son verdi. Sosyalizm, geri halklara kapitalizmin uzun ve zorlu yolunu atlayıp ekonomik ve zihinsel gelişmelerinde ileri ulusların düzeyine yükselme olanağını verdi. Sanat ve bilim, yönetici sınıfların bir ayrıcalığı olmaktan çıkıp halkın ayrıcalığı haline geldi.

Tarihte ilk kez, üretici güçlerin gelişmesi için, Lenin'den aktarırsak, toplumsal ilerlemenin bu en yüksek ölçütü için, sınırsız olanaklar sağlayan bir sistem yaratıldı. Yabancı askeri müdahale ve İç Savaş, Sovyet Rusya'yı anında üretici güçleri geliştirme çalışmasına geçmekten alıkoydu: ülke tüm kaynaklarını savunma üzerinde, müdahale eden güçleri yenilgiye uğratmak üzerinde topladı. Emperyalizm, sosyalist devleti yıkmaya amacına ulaşamadı; ancak, müdahalenin bir sonucu olarak ulusal ekonomi tamamen bozuldu. Müdahalenin etkin örgütleyicilerinden biri olan Vinston Çörçil, Rusya'yı yıkıntılardan kurtarmanın bir kuşaktan daha fazla bir zaman alacağını ilan etti. Ancak o, yeni sistemin karaktere-

rini, Komünistlerin amaçlı faaliyetini, ulusal ekonomiyi onarmak için emekçi halkın kahramanlığını ve onların özverili çalışmalarını hesaba katmadı. Sovyet devleti, toplumun üretici güçlerinin en değerli ve kararlı bölümünü, işçi sınıfını, geliştirmeye ve güçlendirmeye koyuldu. Beş yıl gibi kısa bir sürede, yıkıntı halindeki ulusal ekonomi onarıldı ve Sovyet ülkeleri, çabalarını sanayileşme ve kollektifleştirme, sosyalist inşaa üzerinde topladı.

Çörçil, adı dillere düşmüş Fulton konuşmasında, sözde faşizme karşı ortak savaşımın zayıflatılan Sovyetler Birliği'nin uzun bir süre Büyük Güçler arasına giremeyeceğine dair kehanette bulunduğu zaman daha da yanlış bir hesap yaptı. Ancak, başında işçi sınıfının bulunduğu emekçi halk, Komünist Partisi'nin önderliğinde çok kısa bir zamanda ulusal ekonominin onarılmasını tamamladı. Bugün Sovyetler Birliği birtakım belirleyici sanayilerde dünyada ilk yeri tutuyor. Toplumsal ilerlemenin temel bir koşulu, yani üretici güçlerin değişmez, engellenmemiş gelişmesi sosyalizmin nesnel bir yasası olarak bilinir.

«Sosyalist ülkelerin dünya meseleleri üzerindeki etkisinin her zamankinden daha güçlü ve daha derin bir duruma gelmekte» olduğunu, SBKP M. K. Genel Sekreteri L. İ. Brejnev Parti'nin 25. Kongresi'nde vurgulamıştır. «Bu, bütün insanlık için, özgürlüğü, eşitliği, bağımsızlığı, barışı ve ilerlemeyi isteyen herkes için bir nimettir.»⁷

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin toplumsal ilerleme için önemi, aynı zamanda dünyaya, yeni topluma uyan yeni tipten bir iktidar bağışladığı olgusunda yatmaktadır. Rusya işçi sınıfı, daha 1905 - 1907 devrimi sırasında İşçi Vekilleri Sovyetleri'ni biçimlendirdi. Lenin'in dehası, onların içinde, kendi başına bir başarı olan yalnızca yığınların bir örgütlenme biçimini değil, aynı zamanda devlet iktidarının yeni bir tipini gördü. 1917'de Sovyetler yeni devlet iktidarı oldular. Sosyalist devrimin hızlı utkusunun kesin nedenlerinden biri tamamen, hazır bir iktidar biçiminin varlığıydı. «Sovyet iktidarı» diyordu Lenin, «emekçi halk yığınları tarafından keşfedilen, sosyalizme giden yoldur, bu nedenle o yenilmezdir.»⁸

Bu, herhangi bir ülkede sosyalist bir toplumun kesinlikle Sovyetler üzerinde temellendirileceği ve onlar tarafından yönetileceği anlamına gelmez. 1919'da, Macaristan'daki sosyalist devrim

⁷ L. İ. Brejnev, SBKP Merkez Komitesi'nin Raporu ve Parti'nin İç ve Dış Politikasının Acil Görevleri, SBKP 25. Kongresi, Moskova, 1976, s. 10.

⁸ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, Cilt 29, s. 249; aynı zamanda bkz. Cilt 27, s. 89 - 90.

hakkındaki haberleri alır almaz, Lenin'in, devrimci Rusya'yı kopya etmemelerini tavsiye ettiğini anımsamak yeterlidir. Mümkündür ki, gelecekteki sosyalist devrimler yeni biçimler geliştirebilir, emekçi halkın yaratıcılığı tükenmezdir. Ancak, tüm böyle durumlarda iktidar, Ekim Devrimi'nin ortaya koyduğu ve tarihin tüm sonraki gelişmesinin doğruladığı gibi aynı olacaktır. İnsanın toplumsal ilerlemesindeki daha ileri gelişmeler çok büyük bir ölçüde, Paris Komünü deneyiminin yeni tarihsel koşullarda sürdürülmesi ve daha da geliştirilmesi olan Ekim Devrimi'nin getirdiği yeni tip bir devlet iktidarı olgusu ile kolaylaştırılmıştır.

Daha önce kaydedildiği gibi Sovyetler, yalnızca devlet iktidarının bir biçimi değil, aynı zamanda yığınların örgütlenmesinin, işçi ve köylülerin, proleter olmayan geniş yığınların bağlaşıklığının somutlaştırılmasının bir biçimidir. Tarihsel deneyim aynı zamanda, Lenin'in, proletarya ile bir devrimi sürdürmeye ve yeni bir toplumu yaratmaya yetenekli, kararlı toplumsal güç olarak köylülüğün bağlaşıklığı doktrininin doğruluğunu desteklemiştir. Bu doktrini işlerken Lenin, bu bağlaşıklığın gelişmesindeki çeşitli aşamaları, toplumsal yaşamın farklı dönemlerinde bunların içindeki sınıf güçlerinin bileşimi ve karşılıklı ilişkilerindeki değişimleri tanımlamıştır : burjuva - demokratik devrimde proletarya tüm köylülükle birlikte; sosyalist devrimde —Ekim Devrimi'nin başarıyla yürütülmesinden sonra yoksul köylülerle birlikte— köylülüğün geniş yığınlarıyla bir bağlaşıklık içinde hareket etti. Lenin, 1921'de Sovyetlerin 9. Tüm - Rusya Kongresi'nde «işçilerin ve köylülerin bağlaşıklığı üzerinde temellendirilecek olan yeni toplum kaçınılmazdır» dedi. «Yakında veya daha sonra, yirmi yıl daha önce yada yirmi yıl daha sonra, bu olacaktır ve ..... biz bu toplum için işçiler ve köylüler arasındaki bağlaşıklığın biçimlerinin ortaya çıkarılmasına yardım ediyoruz.»⁹ Bu cümlelerin içinde toplumsal ilerlemenin temel ölçütü, yeni toplumsal ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, canlı ve inandırıcı bir biçimde gösterilmiştir.

Ekim Devrimi tarafından gözle görülebilir duruma getirilen barış için savaşım, toplumsal ilerleme üzerinde her zamankinden daha güçlü ve kalıcı bir etki yapmaktadır. Savaşlar, tamamen krizler ve işsizlik gibi, kapitalizmin doğasında vardır. Bu, emperyalizm için daha da büyük ölçüde geçerlidir. Yüzyılın başlangıcını izleyen ilk 20 yıl içinde insanlık, sonradan da görüldüğü üzere tümü, bir dünya savaşının provası olan sekiz büyük savaş ve çok sa-

⁹ A.g.e., Cilt 33, s. 177.

yıda daha küçük çatışmalar görmüştür: 1898'de ABD tekelcileri tarafından —bu, dünyanın yeniden paylaşımı için yapılan ilk savaştır— İspanya'ya karşı açılan savaş; Anglo - Boer savaşı (1899 - 1902); Çin'in bölüşülmesi için emperyalist güçler arasındaki savaş (1900 - 1901), Rus - Japon savaşı (1904 - 1905); İtalyan - Türk savaşı (1911 - 1912); bir dünya savaşının habercileri olan iki Balkan savaşı (1912 - 1913); ve nihayet Birinci Dünya Savaşı (1914 - 1918). Yukarıda sıralanan savaşlardan her birisi insan yaşamına çok ağır darbeler indirdi; 10 milyon kişi öldürüldü, 20 milyon kişi yaralandı ve sakat kaldı; emperyalist Birinci Dünya Savaşı'nın «bilançosu» böyleydi. Daha ilk Sovyet yasasında, Barış Bildirgesi'nde, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi halklara, savaşlara bir son vermeleri için çağrıda bulundu. Bundan böyle utkan sosyalist devrim barış için özverili savaşımını sürdürdü, başlangıçta tek başına, ancak sonraları öteki sosyalist ülkelerle birlikte, durmadan daha büyük sayılara ulaşan tüm ülkelerin ve kıtaların halkları tarafından desteklendi. İnsanlık barış savaşımının emperyalizmin savunucularının iddia ettiği gibi hiçbir zaman yeni sistemin bir zayıflık belirtisi olmadığını kendi payına tanıtladı. Barış için savaş sosyalizmin nesnel bir yasasıdır. Barış ve sosyalizm bölünemez. Gezegeneğimizin artan sayıdaki insanı buna ikna olmaktadır.

Ekim Devrimi'nin toplumsal ilerleme üzerinde özel öneme sahip etkisini karakterize eden konular arasında, halklar arasındaki ilişkilerin yeni biçimleri ve özellikle halklar arasındaki dostluk ve proletarya enternasyonalizmi vardır. Halklar arasındaki dostça ilişkilerin kaynakları çok eski zamanlara dek uzanır. Halkların dostluğu daima, özellikle saldırganlara ve kölecilere karşı ortak savaşım zamanlarında elle tutulur sonuçlar vermiş ve kuşakların belleklerinde silinmez izlenimler bırakmıştır. Ancak, uzlaşmaz sınıflı bir sistemde halkların dostluğu toplumsal gelişmenin nesnel bir yasası haline gelemeydi. Yönetici sınıflar bunun içinde kendilerine yönelen bir tehdit gördüler ve her yolla ulusal düşmanlığı körüklediler. Tarihsel özgörevi insanlığı kapitalist baskıdan kurtarmak olan proletaryanın ortaya çıkmasıyla ki, halkların dostluğunun en yüksek görünümü olan enternasyonalizm doğdu.

Çağdaş uluslararası ilişkiler, özellikle Sovyetler Birliği'nin sosyalist ülkelerle çok yönlü ilişkileri ve sosyalist ülkelerin emperyalizmden özgürlüklerini koparan ülkelerle olan ilişkileri, toplumsal ilerlemenin halklar arasında kurulan yeni ilişkilerle nasıl zenginleştiğini inandırıcı bir biçimde gösteriyor. 30 Temmuz - 1 Ağustos 1975 tarihlerinde Helsinki'de toplanan Avrupa Güvenlik

ve İşbirliği Konferansı bütün dünyaya, ilk kez Büyük Ekim Devrimi tarafından ilerletilen barış içinde yanyana yaşama sorununun insanlık için ana sorun olduğunu gösterdi. Barış, güvenlik ve tüm ulusların daha ileri gelişmesi, bu ilkenin gerçekleştirilmesine dayanır. Böylece insanlık, açlığa ve hastalığa, çevrenin artan kirlenmesine ve hammadde kaynaklarının tükenmesine karşı savaşmak için sahip olduğu araçların daha büyük bir bölümünü ortak çabalar için ayırabilir. Bu, Ekim Devrimi düşüncelerinin toplumsal ilerleme üzerindeki etkisinin çarpıcı bir örneğidir. Devrim'in insanın ilerlemesindeki etkisi aynı zamanda, sosyalizm koşullarında bilim ve sanatın rolünün temelden değişikliğe uğramasıyla görülür. Bilim ve sanat, daima ve tüm toplumlarda toplumsal ilerlemenin önemli göstergeleri olmuşlardır, ancak, uzlaşmaz sınıflı toplumlarda yaratıcı başarıların meyvalarından yararlananlar yönetici sınıflardır. Üretim araçlarının sahipleri, sömürücüler, yaratıcı düşünceyi boğmuşlar, yeteneği satın alıp ona rüşvet vermişlerdir. Yönetici sınıflar, emekçi halka yalnızca makineleri işletecek kadar en az derecede gerekli bir bilgi bırakarak bilimi, kâr sağlamak ve kârlarını artırmak için bir araç haline getirmişlerdir. Bilimin bu tür kullanımı o zamandan bu yana yaygınlaşmıştır. Sömürücü sistem koşullarında bilimin konumunu karakterize ederken Lenin, Ocak 1918'de Sovyetlerin 3. Tüm - Rusya Kongresi'nde şunları söyledi: «Eski günlerde insan dehası, insan aklı yalnızca, teknoloji ve kültürün bazı faydalarını elde etmek, eğitim ve gelişme gibi ötekilerin basit gereksinimlerini mahkûm etmek için yarattı.» Ancak, sömürücü toplumun ortadan kaldırılmasıyla, bilim, emekçi halkın çıkarına bir şekilde, engellenmeden gelişmek fırsatına kavuştu. Lenin konuşmasını şöyle sürdürür: «Bundan böyle bilimin tüm harikaları ve kültürün kazanımları bir bütün olarak ulusa aittir ve insan aklı, insan dehası bir daha hiçbir zaman ezme ve sömürme için kullanılmayacaktır»¹⁰. Devrimin büyük önderinin bu cümlesi yeni toplumu inşa etmede yol gösterici ilkelere birisi oldu. Bunu doğrulamak için, sosyalist toplumda bilimin rolündeki temel değişikliğin birçok örnek ve göstergelerinden biri olan, 1975'de kuruluşunun 250. yılını kutlayan SSCB Bilimler Akademisi'nin gelişmesinden söz etmek yeterlidir.

Bilimler Akademisi'nin içinde geliştiği otokratik ve köle sahipliği sistemi, bilimcilerin yaratıcı girişkenliğine zincir vurdu, bilimin ilerlemesini engelledi. Bırakın ulusal akademilerin kurulmasını, ulusal kadroların eğitilmesi düşüncesi bile Rusya yöne-

¹⁰ A.g.e., Cilt 26, s. 481 - 482.

tici çevreleri tarafından hor görüldü. Bunun bir sonucu olarak, Bilimler Akademisi giderek daha dar görüşlü oldu. Faaliyetlerinin başlangıcında (Şubat 1917 devrimine kadar İmparatorluk Bilimler Akademisi adını taşıyordu), Moskova Üniversitesi, M. Lomonosov'un girişkenliğiyle biçimlendirildi. Bununla birlikte, daha sonra Akademi, üniversite profesörleriyle giderek daha az işbirliği yaptı, dirimsel önemdeki sorunları çözmek için ülkenin bilimsel güçlerini birleştirmek yolunda hiçbir çaba göstermedi, böylece bilimin ilerlemesini engelledi. İçinde birçok ünlü bilimcileri ve araştırmacıları barındırmasına karşın Akademi, gerici grupların baskısı altında ünlü kimyacı D. Mendelejev'in Akademi'ye tam üye kabul edilmesine fırsat vermedi. Maksim Gorki'nin Akademi üyeliğine seçimi Çar II. Nikola tarafından iptal edildi. Gerici çevreleri destekleyen ve ilerici bilimci ve araştırmacıların protestolarını dikkate almayan Çarcı hükümet, Akademi'yi kendi sisteminin bir benzerine, halktan kopmuş ve yönetici sınıfların çıkarlarını destekleyen bir kurum haline döndürmek için elinden geleni yaptı.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi bilimi kurtardı, Bilimler Akademisi'nin faaliyetini ayaklar altına alan engelleri kırdı. Lenin, Ocak 1918'de Halk Eğitimi Komiseri olan A. Lunaçarski'ye, ulusal ekonominin inşasına Bilimler Akademisi'nin etkin olarak katılmasını sağlamak için görüşmelere başlaması talimatını verdiğinde, Sovyet iktidarı ülke çapında güçbela kurulmuştu. Lenin, yeni toplumu inşada ülkenin bilimcilerinin önüne geniş fırsatlar koydu. Nisan 1918'de yazdığı «Bilimsel ve Teknik Çalışma Plan Taslağı»nda, Akademi'ye «sanayinin yeniden örgütlendirilmesi ve Rusya'nın ekonomik ilerlemesi için bir planın mümkün olan en hızlı bir biçimde derlenmesi için birtakım uzman komisyonlar kurmak»¹¹ görevini verdi.

Lenin'in plan taslağının temel düşüncesi, yalnızca bilimcileri yeni toplumun inşasına çekmek değil aynı zamanda bilimin sosyalist toplumdaki rolünü ve yerini değiştirmektir. Sovyet Cumhuriyeti'nin ilk ekonomik kalkınma planının yapılmasında Bilimler Akademisi'yle işbirliği sağlandı. Dikkat çekilebilir ki, öteki ülkelerin akademilerini bir yana bırakırsak, Rusya Bilimler Akademisi'nin önüne şimdiye dek hiçbir zaman böyle bir görev konmamıştı. Sosyalist inşanın faaliyet alanı ve gelecekteki olanaklarından (açınımlarından) esinlenen Akademi'nin bilimcileri halk hükümetinin çağrısını yanıtladı. İki yıl sonra, ülkenin elektriklendirilmesi için Lenin'in «ikinci bir Parti programı»¹² olarak açık-

¹¹ A.g.e., Cilt 27, s. 320.

¹² A.g.e., Cilt 31, s. 515.

ladığı GOELRO planının hazırlanmasına etkin bir biçimde katıldılar. O sırada dünya emperyalizmiyle dövüşmekte olan ve tüm kaynaklarını sosyalist anayurdun savunulması için seferber eden Sovyet iktidarı yine de inanılmaz güç koşullarda bilimin gelişmesi için para ayırabilmiştir. Lenin'in girişkenliği o zamandan beri sosyalist inşanın bir ilkesi haline gelmiştir: SSCB Bilimler Akademisi ulusal ekonominin uzun - vadeli planlamasına her zaman katılır. Ülke, barışçı inşa çalışmasına geçtiğinde Akademi'ye durmadan artan bir yardım sağlandı. Yeni araştırma kurumları ve laboratuvarlar kuruldu, araştırmacıların sayısı artırıldı. Akademi giderek, çıkarlarını temsil ettiği ve savunduğu halk ile daha sıkıca bağlı bir kurum haline geldi, faaliyetini giderek enternasyonalizm ilkesi üzerinde daha fazla temellendirmeye başladı.

İktidar emekçi halkın eline geçtiğinde bilim, yalnızca özünü ortaya koymak ve uluslararası ilişkiler için duyduğu istekleri gerçekleştirmek için değil, aynı zamanda bu isteği yeni sistemin nesnel bir yasası haline dönüştürmek için geniş fırsatlar elde etti. Bilimler Akademisi'nin girişimi ve desteğiyle, SSCB'nin kardeş cumhuriyetlerinde Akademi'nin, zamanla cumhuriyetin bilimler akademisi haline gelen kolları kuruldu. Bugün 15 bilimler akademisi Sovyet akademik biliminin tek bir sistemini oluştururlar. Bu sürecin temelinde SSCB halklarının dostluğu vardır.

SSCB Bilimler Akademisi'nin enternasyonalizmi, cumhuriyetlere ait bilim merkezlerinin kurulması ve onlara yardım sağlamakla sınırlı değildir. O, sosyalist ülkelerin bilim akademilerine yardım sağlamış, böyle kurumların önceden hiç olmadığı yerlerde yeni akademilerin kurulmasına yardım etmiş ve onlarla kendi deneyimini paylaşmıştır. Sovyet bilimcileri ve araştırmacıları aynı zamanda, emperyalizmle bağlarını koparan gelişen ülkelerdeki bilimi ilerletmeye yardım ediyorlar. Bizatihi enternasyonal olan SSCB Bilimler Akademisi'nin faaliyeti, bilimsel ve teknik ilerlemeye büyük bir katkıdır.

Eğitim ve bilim alanlarındaki ve bir bütün olarak sosyalist inşadaki faaliyetinde Sovyet devleti, toplumsal ilerlemenin temel özelliğini, Lenin'in toplumsal tabanının genişletilmesi olarak karakterize ettiği gelişmenin nesnel yasasını gözler önüne serdi. Gelişimin bu nesnel yasası yapay bir biçimde yaratılamaz; o, kendini toplumsal yaşam sürecinde gösterir. Ancak, bir kez ortaya çıkarıldıktan ve genelleştirildikten sonra, onun propagandasını yapmak ve desteklemek, yolunda duran tüm engelleri ortadan kaldırmak, toplumun başında bulunan sınıfın ileri temsilcilerinin görevidir. Komünist Partisi'nin tüm faaliyeti bunun bir örneğini vermektedir. Petrograd'daki başarılı ayaklanmadan sonra yap-

tığı ilk konuşmasında, Sovyetlerin İkinci Tüm - Rusya Kongresi'ne Barış Bildirgesi'ni sunarken Lenin, daha o zaman yığınların kendilerinden gelen desteği sağlamanın önemli olduğunu vurgulamıştı: «Bundan dolayı biz halkların savaş ve barış sorunlarına müdahale etmelerine yardımcı olmalıyız.»¹³ SBKP 24. Kongresi'nde kabul edilen ve 25. Kongre'de daha da geliştirilen Barış Programı'nın ortaya koyduğu gibi, Parti ve Sovyet devleti bunu kendi politikasının bir ilkesi yapmıştır.

Komünist Partisi'nin tüm faaliyeti toplumsal ilerlemenin sınıf tabanını genişletmeye yöneliktir. Lenin, «son tahlilde, bizim devrimimizin tüm öteki devrimleri geride bırakmış olmasının nedeni, hükümetin Sovyet biçimi yoluyla, önceden devlet gelişmesiyle ilgilenmeyen onmilyonlarca insanı, devleti inşa etme çalışmasına etkin bir biçimde katılmaları için ayaklandırmış olmasıdır»¹⁴ dedi. Bu Leninist ilke Sovyet devleti tarafından sebatla, sistematik ve başarılı bir biçimde uygulandı.

İnsanlığın emperyalist sömürünün tüm biçimlerinden kurtuluşunun karşı konulamaz süreci ne kadar geniş ve derin olursa toplumsal ilerlemenin daha ileri akışını aydınlatan Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin önemi de o kadar açıkça ortaya çıkacaktır.

«•»

¹³ A.g.e., Cilt 26, s. 252.

¹⁴ A.g.e., Cilt 31, s. 498.

ÜRÜN YAYINLARI

20. KİTAP

ÖNDER SAĞLAM

DEVRİMCİ SAVAŞIM İÇİN TEMEL BİLGİLER

7 Lira

ÇIKTI!

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

Ayın Haber Özetleri

İSPANYOL KOMÜNİSTLERİ İLE DAYANIŞMA

SBKP M.K., yeni ve demokratik İspanya'nın kurulması için yaptıkları savaşta İspanyol komünistlerine başarılar diledi, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizminin değişmez ilkelerine dayanarak bu savaşındaki başarılarının daha da güçlenmesini istediğini belirtti. İspanya Komünist Partisi'ne ve tüm İspanyol komünistlerine gönderilen mesajda İspanya Komünist Partisi'nin yasallaştırılmasının ancak komünistlerin, işçi sınıfının, köylülerin ve tüm İspanyol demokratlarının faşizme karşı, ülkenin politik ve toplumsal yaşamının demokratlaştırılması için yaptıkları devamlı ve direngen savaşımın sonunda mümkün olduğu belirtiliyor.

İspanya Komünist Partisi'nin yasaklanmasına ve derin bir yeraltı faaliyeti ile baskı yapılmasına rağmen, SBKP ile tüm Sovyet halkı 40 yıl boyunca İspanyol komünistlerine dayanışma gösterdi, onları sürekli olarak destekledi. Mesajda: «Sovyet ve İspanyol komünistlerinin faşizme karşı verilen ortak savaşla güçlenen dostluk ve dayanışması, ülkelerimiz arasındaki işbirliğinin hem Sovyet hem de İspanya halkının çıkarlarına uygun olarak özenle korunması ve artırılması gereken, Avrupa'da barış ve güvenliği pekiştiren en değerli hazinedir» deniliyor. (APN)

YOLDAŞ LUÇO

Sovyet belgesel filmler stüdyosu tarafından hazırlanan «Yoldaş Luço» adlı belgesel film, Şilili tanınmış yurtsever Luis Korvalan'a adandı. Moskova'da gösterilen filmde, Sovyetler Birliği'nin, diğer sosyalist ülkelerin geniş dayanışma hareketi ve ilerici kamuoyunun çabaları sonucunda faşist askeri cuntanın demir parmaklıkları arasından kurtarılan Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri'nin SSCB'ye gelişi canlandırılıyor. Film, SBKP M. K. Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in Luis Korvalan'ı samimiyetle karşılayışını ve Şilili ateşli demokrasi savaşçısına Lenin Nişanı'nın verilmesini anlatıyor. (APN)

SOVYET - ÇİN İLİŞKİLERİ: MOSKOVA'NIN GÖRÜŞLERİ

Bazı uluslararası gözlemcilerin düşüncesine göre, şimdi Çin Halk Cumhuriyeti'nin dış ve iç politikası sanki iki ayrı açıda ilerliyor.

Ülke içinde ekonomik inşaa, bilimin ve kültürün, «dörtlerin ve onları izleyenlerin yenilgisi» kampanyasının bayrağı altında geliştirilmesi alanında önceki doğrultunun «gizli gizli» yeniden ele alınması gibi karmaşık bir süreç gördüğümüz halde, dış politika meselelerinde son yıllarda gözlediğimiz eskiye bağlı milliyetçi yaklaşım devam ediyor. Barışa ve halkların güvenliğine uy-

gun düşen değişimlerin tatlı tatlı esen rüzgârları, sanki, önceki doğrultusunu izleyen Çin devlet gemisinin yelkenlerinin çevresinden dolaşiyor.

Tabii ki, Çin'in iç ve dış politikası arasında ilk bakışta görülen bu uçurum, bu iki politika arasındaki karşılıklı bağımlılık objektif nedenlerle belirlendiğine göre zahiri bir olaydır. Ancak, bugün gözle görülen bu ayrılık, Çin'de bile pek çok kişileri şaşırtıyor.

«Dörtler, -diyor Çin basını-, ülke ekonomisini kapitalizm yoluna sokmak istemişler», «emekçi halkın çıkarlarına karşı çıkmışlardı, şimdi ise kötü niyetlerinin hesabını veriyorlar», «kapitalist olaylara kırmızı, sosyalist olaylara yeşil ışık yakılmak suretiyle dörtlerin verdiği zararın uygulama işlerinde düzeltilmesi gerekiyor.» Pek çok Çinli şu soruyu soruyor: «Emperyalizm ajanları önünde yaltaklandıkları, vatanın haysiyet ve şerefine çamur atarak bu ajanlar karşısında geri çekildikleri dış politikada bu insanların kökleri hala neden kurutulmuyor?»

Çin'den gelen haberler, ülkenin dış politikasını yeni raylara oturtmak ve onu düzenlemek gerektiği hususunun, Çin toplumunun giderek daha geniş çevreleri, bu arada kadrolu işçiler, ordunun komuta düzeyindeki kişiler ve Pekin yönetiminin en yüksek halkaları tarafından anlaşıldığını ifade etmektedir. Ancak bunun yanı sıra, bazı Çinli yöneticilerin önceki gibi «üçüncü dünya savaşının kaçınılmazlığı» kategorileriyle düşünmeye çalıştıklarını, Sovyet aleyhtarları çirkin tezleri ileri sürdüklerini, kendilerini ve dış dünyayı sahte «Sovyet tehdidiyle» korkutmaya ısrarla devam ettiklerini farketmemek de olanaksız. (APN)

BARIŞÇI EMEĞİN BEKÇİSİ

SSCB Savunma Bakanı ve SBKP M.K. Politbüro Üyesi Dimitriy Ustinov, «zamanımız koşullarında sosyalist devletlerin savunma birliğinin daha da güçlenmesinin, saldırgan NATO blokunun bu devletleri hedef alan düşmanca politikasını yaratığı gerekli bir önlem olduğunu yazıyor. «Kommunist» dergisine yazdığı, SSCB Silahlı Kuvvetleri'nin gelişmesiyle ilgili makalede D. Ustinov, bir dizi kapitalist ülkelerde saldırgan güçler aktif olarak faaliyetlerine devam ettiklerine göre, SSCB'nin savunma gücünün sürekli olarak güçlendirilmesinin objektif bir gereklilik olarak kaldığını belirtiyor. Mükemmel silahlarla ve savaş araçlarıyla donatılmış olan Sovyet Silahlı Kuvvetleri, diğer sosyalist ülkelerin ordularıyla birlikte halklarının devrimci başarılarını güvenilir şekilde koruyorlar ve emperyalist çevrelerin saldırgan heveslerine askeri güçleriyle engel oluyorlar.

Bakan, Sovyetler Birliği'nin hiç bir zaman emperyalist propagandanın göstermeye çalıştığı gibi, «ilk larbeyi» indirmek amacıyla silahlı kuvvetler bakımından üstünlük sağlamak istemediğini belirtiyor. Ustinov, «ülkemiz her zaman silahların ve silahlı kuvvetlerin azaltılmasına taraftardır ve öyle de kalacaktır.» diye yazıyor. (APN)

«BÜYÜK BİR GİRİŞİM»

Moskovalı işçiler ülkenin tüm emekçilerine V. İ. Lenin'in 107. doğum yıldönümüne ve Ekim Devrimi'nin 60. yılına adanan Komünist subotniğinin 16 Nisan'da yapılması çağrısında bulundular.

Komünist subotnikleri, Sovyetler Birliği'nde iyi gelenek halini al-

di. Bu günler halk arasında «emekçilerin bayramı» olarak tanımlanıyor. Milyonlarca gönüllü, tatil günlerinde karşılıksız olarak çalışmaya gidiyorlar, kazanılan paraları ise Sovyetler Birliği devlet fonuna veriyorlar. Fon, bu paraları çeşitli birimlerin kuruluşuna harcıyor. Örneğin son yıllarda yapılan subotniklerden alınan paralarla onkoloji ve kardiyoloji merkezleri kuruluyor, çocuk hastaneleri ve sanatoryumlar genişletiliyor.

İlk komünist subotniği Sovyet devletinin kuruluşunun hemen başında, 1919 yılında yapıldı.

İnsanların yeni emek anlayışlarını gören V. İ. Lenin subotnikleri, «büyük bir girişim» olarak niteledi. (APN)

SOVYET TOPLUMUNUN EN KALABALIK SINIFI

İşçiler, SSCB'nin en kalabalık sınıfını oluşturuyor. Devrim öncesi 1913 yılında işçiler toplumun (ailenin çalışmayan fertleri de dahil olmak üzere) %14,6'sını, 1939 yılında %33,5'ini oluştururken, 1976 yılında bu oran %61,2 oldu. Aynı zamanda işçilerin öğrenim düzeyleri de yükseldi. 1939 yılında 1,000 işçiden 84'ü yüksek ve orta öğrenimliyken, 1976 yılında bu sayı 715 oldu. Bu gösterge yakın bir gelecekte daha da yükselecek: Ülkede genel orta öğretime geçiş tamamen gerçekleştirildi.

Sovyet işçileri, üretimin yönetimine gittikçe daha etkin bir biçimde katılıyorlar. Bu, tesislerde ku-

rulan ve 5,4 milyon işçinin seçildiği sürekli çalışma halinde bulunan 129 bin üretim meclisinin çalışmaları örneğinde açıkça görülüyor. Bu verileri «Pravda» gazetesi açıklıyor. (APN)

SAÇMA SAPAN YALANLAR

Bugünkü Sovyet gazetelerinde yayınlanan TASS açıklamasında, Sovyetler Birliği'nin, Zaire'deki olaylara karıştığına ilişkin söylentileri saçma sapan yalanlar olarak kesinlikle reddettiği belirtiliyor. Emperyalist güçler ve onların yardımcıları başlangıç için sözde Angola askerlerinin ve Kübalı askeri görevlilerin Zaire'yi istila ettiklerine ilişkin yalanı devreye soktular. «Bu yalan uzun sürmedi. Bugün hiç kimse, Zaire'nin güneyindeki isyancıların arasında bir tek Angolalının ya da Kübalının bulunmadığını reddetmeye kalkışmıyor. Bununla birlikte, Zaire'deki olayların perde arkasında oldukları söylenen Angola'ya, Küba'ya ve hatta Sovyetler Birliği'ne gölge düşürmek için başlatılan iftira kampanyası devam ediyor.»

TASS açıklamasında, «Sovyetler Birliği yönetici çevrelerinde Zaire'deki iç savaşa her türlü dış gücün müdahalede bulunmasına izin vermemenin gerekli sayıldığı» belirtiliyor. «Her halk iç meselelerini sadece ve sadece kendisi halledebilir. Hiç kimse, başka halkları elinden alınmaz haklarından yoksun bırakabileceği görüntüsünü yaratmaya kalkışmamalıdır.» (APN)

1 Mayıs 1 Mayıs ilk dileğimiz
Yaşatacak seni tunç bileğimiz
Kara kış günleri yansın kül olsun
Kırmızı çiçekli bahar uyanın
Birleşin
Gelin
Yerden yükselin
Birliksiz işçi işçi değildir.

TÜSTAV